

ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 22
ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2005

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ✓ Συνέντευξη του Ν. Μαρκάτου, καθηγητή ΕΜΠ, τ. πρότανη
- ✓ Θέματα ασφάλειας και υγείας στην εκπαίδευση
- ✓ ΑΥΕ - Ο ρόλος του κράτους και άλλων οργανισμών
- ✓ Ασφαλιστική Ιατρική
- ✓ Εργαζόμενοι στη συντήρηση ιατρικών μηχανημάτων και νοσοκομειακού εξοπλισμού
- ✓ Πυξίδα: Οδικές εμπορευματικές μεταφορές

**Προωθείστε
την Ασφάλεια
και την Υγεία
στην Εργασία**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

➤ Τα νέα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

- Παρουσίαση του συστήματος On-Line Μετρήσεων Εύφλεκτων Αερίων για την Πρόληψη Ατυχημάτων στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη (NEZ).....1
- Διημερίδα με θέμα «Υγιεινή και ασφάλεια – Εναλλακτικά καύσιμα – Πρόσθετα».....1
- Ευρωπαϊκό συνέδριο με θέμα «Ευέλικτα Συστήματα Κατάρτισης και Πιστοποίησης Επαγγελματικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις»2
- Έρευνα για την υγεία και την ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής Μεγαλόπολης 2
- Εκπαιδευτική επίσκεψη και ενημέρωση μαθητών για θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας2
- Το ΚΕΚ του ΕΛΙΝΥΑΕ στην Αθήνα2
- Δραστηριότητες παραρτήματος Θεσσαλονίκης3
- Δραστηριότητες παραρτήματος Ιωαννίνων3
- Η άποψή σας για το περιοδικό μας – Ερωτηματολόγιο4

➤ Συνέντευξη

- Συνέντευξη του Ν. Μαρκάτου, καθηγητή ΕΜΠ5

➤ Άρθρα

- Εισαγωγή θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εκπαίδευση. - Μια πρώτη προσέγγιση. Των Τρ. Γκινάλα και Α. Μοίρου8
- Ο ρόλος του κράτους και των άλλων οργανισμών για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία. Της Μ. Πισιμίσση14
- Η έννοια της Ασφαλιστικής Ιατρικής. Του Δρ. Στ. Γουσόπουλου24
- Εργαζόμενοι στη συντήρηση ιατρικών μηχανημάτων και νοσοκομειακού εξοπλισμού – Κίνδυνοι υγείας και ασφάλειας. Της Α. Κωστοπούλου27

➤ Πυξίδα για την υγεία και την ασφάλεια

- Οδικές εμπορευματικές μεταφορές. Επιμέλεια: Κ. Πούλιος17

➤ Διεθνές Περισκόπιο

- Η επαγγελματική ασφάλεια και υγεία στην εκπαίδευση29
- Παγκόσμια Ημέρα για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία- 28η Απριλίου.....30
- Παγκόσμια Ημέρα ενάντια στην Παιδική εργασία – 12η Ιουνίου 200530

➤ Ξέρετε ότι...

-31

➤ Λόγος και Εικόνα

- Η εργασία κατά την αρχαιότητα στην Ελλάδα και τη Ρώμη: Αξία – Απαξία. Επιμέλεια: Σ. Δοντάς.....31

➤ Αλληλογραφία

-32

➤ Επικαιρότητα

- Οι μαθητές για την προστασία της υγείας στην εργασία33
- 4η Ημερίδα Ιατρικής της Εργασίας στο 401 ΓΣΝΑ.....33
- Ανακοίνωση και ενημέρωση για τη διημερίδα 19-20/4/2005 από την Ομοσπονδία Εργατών – Τεχνιτών & Υπάλλων Τσιμεντών Ελλάδος34
- Νομοθετικές εξελίξεις. Επιμέλεια: Α. Δαϊκού, Ε. Γεωργιάδου34
- Συνέδρια – Ημερίδες – Εκθέσεις. Επιμέλεια: Κ. Καψάλη.....36

➤ Βιβλιοπαρουσίαση

- Οδηγός - Τι είναι και πώς λειτουργεί η επιθεώρηση εργασίας. Επιμέλεια: Σ. Δοντάς.....37

Σημείωμα της Σύσταξης

Το περιοδικό μας έχει ήδη συμπληρώσει πέντε χρόνια ανελλιπούς έκδοσης. Κρίνουμε σκόπιμο να ακούσουμε τη γνώμη των αναγνωστών μας για τη θεματολογία, την ποιότητα και την αισθητική του. Για το σκοπό αυτό παρακαλούμε όλους εσάς να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο που βρίσκεται στη σελίδα 4 αυτού του τεύχους και να μας το στείλετε.

Στο διεθνές περισκόπιο παρουσιάζονται στοιχεία για την 28η Απριλίου, παγκόσμια ημέρα για την ΥΑΕ που καθιερώθηκε τα τελευταία χρόνια από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO).

Στόχος της πυξίδας είναι πάντα να ανταποκρίνεται στα πρακτικά προβλήματα των χώρων εργασίας. Στο τεύχος αυτό, είναι αφιερωμένη στο φλέγον θέμα των οδικών εμπορευματικών μεταφορών.

Την ύλη του περιοδικού συμπληρώνουν ενδιαφέροντα άρθρα που σχετίζονται με την εκπαίδευση, το ρόλο του κράτους και των διεθνών οργανισμών στην ΥΑΕ, την ασφαλιστική ιατρική και το νοσοκομειακό εξοπλισμό.

Τέλος, στο τεύχος αυτό περιέχεται συνέντευξη του καθ. του Ν. Μαρκάτου με θέμα το σύστημα απευθείας μέτρησης εύφλεκτων αερίων στη ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη του Περάματος.

Καλό καλοκαίρι, με υγεία και ασφάλεια!

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Περιοδικό του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

Εκδότης:

Το Δ.Σ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.:
Βασίλειος Μακρόπουλος (Πρόεδρος)
Ανδρέας Κολλάς και Βασίλειος Κορκίδης (Αντιπρόεδροι)
Ιωάννης Αδαμάκης, Θεόδωρος Δέδες, Νικόλαος Θωμόπουλος,
Γεράσιμος Παπαδόπουλος, Δημήτριος Τζαβάρας
και Γεώργιος Χαμηλομάτης (Μέλη)

Συντακτική Επιτροπή:

Νικόλαος Βαγιόκας, Εύη Γεωργιάδου,
Σπύρος Δοντάς, Εβίτα Καταγή, Κων/τίνα Καψάλη
Τηλ.: 210 8200100, Φαξ: 210 8200222

E-mail: periodical@elinayae.gr

Διεύθυνση στο ίντερνετ: <http://www.elinyae.gr/ekdoseis/periodiko.htm>

Ταχ. διεύθυνση: Λιοσίων 143 και Θειραίου 6, 104 45 Αθήνα

ISSN: 1108-5916

Την έκδοση επιμελείται το Τμήμα Εκδόσεων, του Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης, του ΕΛΙΝΥΑΕ. Οι απόψεις και οι αναλύσεις των άρθρων και των επιστολών δεν εκφράζουν απαραίτητα τις θέσεις του περιοδικού.

Καλλιτεχνική Επιμέλεια - Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία:
ΑΡΤΙΟΝ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΑΒΕΕΕ Θέμιδος 25 Ρέντης, 182 33
Τηλ: 210 4831792, Φαξ: 210 4831794

Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι αφίσα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την Παγκόσμια Ημέρα για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία 2005.

Παρουσίαση του συστήματος On-Line Μετρήσεων Εύφλεκτων Αερίων για την Πρόληψη Ατυχημάτων στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη (NEZ)

Στις 30 Μαρτίου 2005 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του ΟΛΠ ημερίδα για την παρουσίαση του συστήματος On Line Μετρήσεων Εύφλεκτων Αερίων για την Πρόληψη Ατυχημάτων στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη. Το σύστημα αυτό αναπτύχθηκε από ομάδα ερευνητών της Σχολής Χημικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου σε συνεργασία με στελέχη των Ελληνικών Ναυπηγείων Α.Ε.

της Thyssen Krupp Marine Systems AG και της Nuova Marea Ltd (βλ. τεύχος 21, «Νέα του ΕΛΙΝΥΑΕ»), στα πλαίσια των επιστημονικών μελετών που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. για τα έτη 2003 – 2005.

Η έναρξη των εργασιών της ημερίδας πραγματοποιήθηκε από τον Πρόεδρο του ΕΛΙΝΥΑΕ, κο Β. Μακρόπουλο, ο οποίος αναφέρθηκε στην ανάγκη που οδήγησε το Ινστιτούτο να χρηματοδοτήσει τη συγκεκριμένη μελέτη καθώς και στη σημασία της πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων τόσο στη NEZ όσο και τους εργασιακούς χώρους, γενικότερα. Πραγματοποιήθηκαν χαιρετισμοί από τον Γενι-

κό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας κο Ι. Τσουκαλά, τον κο Κ. Πιτταρά, εκπρόσωπο του Υπ. Ναυτιλίας, τον εκπρόσωπο του Νομάρχη Πειραιά και πρόεδρο του Σωματείου Εργαζομένων στα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά κο Γ. Μίχα, τον Πρόεδρο της ΕΣΣΕ κο Δ. Αρμενάκη, τον αντιπρόσωπο της ΓΣΕΒΕΕ κο Ν. Ατζινά και τον εκπρόσωπο της ΓΣΕΕ, υπεύθυνο επιτροπής ΥΑΕ και αντιπρόεδρο του Δ.Σ. του ΕΛΙΝΥΑΕ κο Α. Κολλά.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά του συστήματος και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων, από τον κο Ν. Χ. Μαρκάτο, επιστημονικό υπεύθυνο της ερευνητικής ομάδας, καθηγητή της Σχολής Χημικών Μηχ/κών του Ε.Μ.Π., τον κο Σ. Σαρβανίδη Χημικό Ναυτιλίας, τον Δρ. Ε. Αλεξόπουλο Ιατρό Εργασίας από τα Ελληνικά Ναυπηγεία Α.Ε. καθώς και από τον κο Ι. Μπαξεβάνη και τον κο Δ. Παπαϊωάννου ηλεκτρονικό, από την εταιρεία Nuova Marea Ltd.

Ακολούθησε συζήτηση κατά τη διάρκεια της οποίας έγιναν παρεμβάσεις από τον κο Ε. Προδρομίδη, Τεχνικό Επιθεωρητή του Υπ. Απασχόλησης, τους κ.κ. Σ. Πουλκίγιαννη και Ι. Πουντίδη, Πρόεδρο και μέλος της Διοίκησης του Συνδικάτου Μετάλλου Πειραιά αντίστοιχα και από τον Πρόεδρο της Ένωσης Ναυπηγοεπισκευαστών κο Β. Κόκκινο.

Τα πρακτικά της ημερίδας υπάρχουν στη βιβλιοθήκη του ΕΛΙΝΥΑΕ.

Διημερίδα με θέμα «Υγιεινή και ασφάλεια – Εναλλακτικά καύσιμα – Πρόσθετα»

Στις 19-20/4/2005 στο ξενοδοχείο ΑΚΡΟΠΟΛ (Αθήνα) το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. σε συνεργασία με την Ομοσπονδία Εργατών - Τεχνιτών και Υπαλλήλων Τσιμεντών Ελλάδος (πρόεδρος κος Θ. Σταθόπουλος) πραγματοποίησε διημερίδα με θέμα «Υγιεινή και ασφάλεια – Εναλλακτικά καύσιμα – Πρόσθετα». Στη διημερίδα συμμετείχαν και εκπρόσωποι εταιριών τσιμεντού (κ.κ. Π. Παπαβασιλείου - ΤΙΤΑΝ, Δ. Γκάτσος - ΧΑΛΥΨ, Γ. Βλάχος - ΑΓΕΤ), μέλη επιτροπών Υ.Α.Ε., τα προεδρεία των σωματείων μελών της Ομοσπονδίας, γιατροί εργασίας και τεχνικοί ασφάλειας.

Ως προσκεκλημένος ομιλητής ο κος Λ. Κανελλόπουλος, πρόεδρος της UNICEF, ανέπτυξε τη σημασία του κοινωνικού διαλόγου στην κατοχύρωση της ασφάλειας των εργαζομένων. Τη διημερίδα χαιρέτησε ο κος Ν. Αναλυτής, πρόεδρος της ΟΚΕ. Την

κεντρική εισήγηση έκανε ο πρόεδρος του Δ.Σ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. κος Β. Μακρόπουλος ο οποίος ανέλυσε τις πηγές κινδύνου για την υγεία και την ασφάλεια των εργα-

ζομένων στην τσιμεντοβιομηχανία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο πρόβλημα της ύπαρξης του εξασθενούς χρωμίου το οποίο προκαλεί αλλεργίες. Επίσης αναφέρθηκε στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που είναι δυνατόν να προκληθούν από την προσθήκη επταεδρικού σιδήρου, μέθοδος που χρησιμοποιείται για να μετατραπεί το εξασθενές χρώμιο σε τρισθενές, το οποίο είναι πιο ακίνδυνο. Επίσης εισηγήσεις έκαναν η Ε.Υ.Α. της Ομοσπονδίας, γιατροί εργασίας και τεχνικοί ασφάλειας των εταιριών.

Στη διημερίδα αναλύθηκαν τα προβλήματα για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων από τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων και νέων πρόσθετων υλικών κατά την παραγωγή του τσιμεντού. Τονίστηκε η σημασία της γνώσης των ιδιοτήτων των νέων υλικών και της σωστής χρήσης τους. Επιστημάνθηκε ότι η κατάλληλη τεχνογνωσία θα βοηθήσει όχι μόνο στην ανάπτυξη ενός υγιέστερου αλλά και ενός ανταγωνιστικότερου εργασιακού περιβάλλοντος.

Ευρωπαϊκό συνέδριο με θέμα «Ευέλικτα Συστήματα Κατάρτισης και Πιστοποίησης Επαγγελματικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις».

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε, στα πλαίσια του έργου της Αναπτυξιακής Σύμπραξης «Τεχνομάθεια», της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL, σε συνεργασία με την Επιμελητηριακή Αναπτυξιακή Κεντρικής Μακεδονίας (ΕΚΕΜ) και το ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ, οργάνωσε διήμερο Ευρωπαϊκό Συνέδριο με θέμα «Ευέλικτα Συστήματα Κατάρτισης και Πιστοποίησης Επαγγελματικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις». Οι εργασίες του συνεδρίου πραγματοποιήθηκαν στη Θεσσαλονίκη στις 25 & 26 Φεβρουαρίου 2005. Οι θεματικοί άξονες του συνεδρίου αφορούσαν :

- στα προφίλ επαγγελματικών ειδικοτήτων
- στη συμβουλευτική κατάρτιση
- στην εναλλαγή κατάρτισης-απασχόλησης

- στις σύγχρονες μεθόδους κατάρτισης & πιστοποίησης επαγγελματικών γνώσεων & δεξιοτήτων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και
- στην αξιολόγηση ενεργειών κατάρτισης & πιστοποίησης.

Στις εργασίες, συμμετείχαν εθνικοί και διακρατικοί εταίροι της Αναπτυξιακής Σύμπραξης «Τεχνομάθεια», από την Ιταλία, τη Γερμανία και την Ιρλανδία, εκπρόσωποι της πολιτείας και των κοινωνικών εταίρων, μέλη επαγγελματικών σωματείων, εργοδότες και εργαζόμενοι επιχειρήσεων.

Έρευνα για την υγεία και την ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής Μεγαλόπολης

Στις 12 Απριλίου 2005 υπογράφηκε σύμβαση μεταξύ του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αρκαδίας που αφορά στην «Έρευνα για την Υγιεινή και Ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής Μεγαλόπολης λόγω της μόλυνσης του περιβάλλοντος». Το έργο θα διαρκέσει ένα έτος και θα περιλαμβάνει α) επιδημιολογική διερεύνηση συμπτωματολογίας από το αναπνευστικό σε δείγμα εργαζομένων και κατοίκων της Μεγαλόπολης, β) επιδημιολογική διερεύνηση συμπτωματολογίας από το ανα-

πνευστικό σε παιδιά των περιοχών που γειτνιάζουν με τον ΑΗΣ Μεγαλόπολης και γ) ατμοσφαιρική ρύπανση και διερεύνηση της κατά αιτία θνησιμότητας στους κατοίκους της περιοχής που γειτνιάζει με τον ΑΗΣ Μεγαλόπολης.

Το έργο έχει συμπεριληφθεί στο 2^ο Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα (Ε.Α.Π.) Λεκανοπεδίου Μεγαλόπολης 2001 – 2006 με φορέα υλοποίησης τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αρκαδίας και έχει συνολικό προϋπολογισμό 44.000€.

Εκπαιδευτική επίσκεψη και ενημέρωση μαθητών για θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε, με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του χώρου της εκπαίδευσης στα θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας, το μήνα Μάρτιο δέχτηκε στα γραφεία και τις εγκαταστάσεις του 160 μαθητές με τους καθηγητές τους από τα παρακάτω σχολεία:

1. Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών (μηχανολογικός τομέας)
2. ΟΑΕΔ, ΤΕΕ Μοσχάτου (ειδικότητες: θερμικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων, ψυκτικών εγκαταστάσεων και κλιματισμού)
3. ΟΕΕΚ, ΙΕΚ Αγίου Στεφάνου (ειδικότητα δασικής προστασίας)

4. 3^ο Ενιαίο Λύκειο Αλίμου «Άγιος Παντελεήμων» (Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός)
5. 2^ο ΤΕΕ Αιγάλεω (Τομέας Οικονομίας και Διοίκησης)

Οι μαθητές ενημερώθηκαν για το θεσμό του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων. Παρακολούθησαν επίσης εκπαιδευτικές ταινίες, ενώ τους δόθηκε ενημερωτικό υλικό από τις εκδόσεις του Ινστιτούτου και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.

Το Κ.Ε.Κ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην Αθήνα

Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., σύμφωνα με τον προγραμματισμό του, υλοποιεί επτά (7) σεμινάρια για Τεχνικούς Ασφάλειας επιχειρήσεων Γ' κατηγορίας από 16 έως 24 Απριλίου 2005.

Επίσης, ένα εξειδικευμένο σεμινάριο διάρκειας εκατόν πενήντα (150) ωρών για Τεχνικούς Ασφάλειας του Οργα-

νισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) κατά το δίμηνο Μαΐου – Ιουνίου.

Τέλος, πρόκειται να πραγματοποιηθούν δύο (2) ακόμη σεμινάρια που απευθύνονται σε Τεχνικούς Ασφάλειας επιπέδου Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. κατά τις ημερομηνίες 18/5/05 – 14/6/05 και 19/5/05 – 15/6/05.

Προγραμματίζονται σεμινάρια διάρκειας πέντε (5), δέκα (10) και τριανταπέντε (35) ωρών για εργοδότες επιχειρήσεων Β' και Γ' κατηγορίας επικινδυνότητας, καθώς επίσης και σεμινάρια διάρκειας εκατό (100) ωρών που

απευθύνονται σε Τεχνικούς Ασφάλειας επιπέδου Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευθούν και να αποστέλλουν τις αιτήσεις τους στη γραμματεία του Κ.Ε.Κ. **τηλ: 210 8200136, φαξ: 210 8200103**

Δραστηριότητες παραρτήματος Θεσσαλονίκης

Το παράρτημα Θεσσαλονίκης, υλοποίησε τα παρακάτω σεμινάρια:

- Επιδοτούμενο Σεμινάριο διάρκειας 100 ωρών (15/2-20/4) στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2000-2006», Δράση 8.2.4.1. με τίτλο «Υγιεινή και Ασφάλεια – Πρόληψη Ατυχημάτων». Σε αυτό συμμετείχαν είκοσι ένας (21) εργαζόμενοι ΜΜΕ και ΠΜΕ, απόφοιτοι μέσω των τεχνικών σχολών.
- Σεμινάριο Τεχνικών Ασφάλειας διάρκειας 70 ωρών

(21/2-31/3) με τίτλο «Υγιεινή και Ασφάλεια – Πρόληψη Ατυχημάτων». Σε αυτό συμμετείχαν είκοσι πέντε (25) Μηχανικοί ΑΕΙ και ΤΕΙ. Το πρόγραμμα περιελάμβανε 60 ώρες θεωρητικής κατάρτισης και 10 ώρες πρακτικής άσκησης, η οποία πραγματοποιήθηκε σε βιομηχανίες της Θεσσαλονίκης (ΣΙΔΕΝΟΡ και ΦΙΛΚΕΡΑΜ-JOHNSON).

- Σεμινάριο Εργοδοτών επιχειρήσεων Γ' Κατηγορίας, διάρκειας 10 ωρών (21/3 και 23/3).

Για την επόμενη περίοδο προγραμματίζονται τα ακόλουθα σεμινάρια:

- Σεμινάριο διάρκειας 100 ωρών που απευθύνεται σε μηχανικούς ΑΕΙ-ΤΕΙ, οι οποίοι θα λάβουν βεβαίωση που θα αποτελεί αποδεικτικό για τη μείωση της απαιτούμενης προϋπηρεσίας για ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας από νέους μηχανικούς (Ν. 3144/2003).
- Ταυτόχρονα το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. προγραμματίζει την

υλοποίηση μιας σειράς σεμιναρίων διάρκειας 100 ωρών κατά το διάστημα του Β' εξαμήνου 2005 αποφοίτων ΤΕΙ που πληρούν τις προϋποθέσεις ανάληψης καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας και οι οποίοι θα λάβουν βεβαίωση που θα αποτελεί αποδεικτικό για τη μείωση της απαιτούμενης προϋπηρεσίας για ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας από νέους μηχανικούς (Ν. 3144/2003).

Δραστηριότητες παραρτήματος Ιωαννίνων

Στις 28 & 30 Μαρτίου και 16 & 17 Απριλίου 2005 υλοποιήθηκαν 2 σεμινάρια, διάρκειας 10 ωρών το κάθε ένα, για εργοδότες επιχειρήσεων Γ' κατηγορίας, τα οποία παρακολούθησαν 44 άτομα.

Από 9 – 19 Μαΐου υλοποιήθηκε σεμινάριο διάρκειας 35 ωρών για εργοδότες επιχειρήσεων Β' Κατηγορίας το οποίο παρακολούθησαν 25 ξυλουργοί.

Στις 6 & 8 Ιουνίου θα υλοποιηθεί σεμινάριο διάρκειας 10 ωρών για εργοδότες επιχειρήσεων Γ' κατηγορίας το οποίο θα παρακολούθησουν 25 άτομα.

Από 29 Μαρτίου έως 23 Απριλίου υλοποιήθηκε επιδοτούμενο πρόγραμμα κατάρτισης με τίτλο «Υγιεινή & Ασφάλεια – Πρόληψη Ατυχημάτων» στα πλαίσια του προγράμματος «Κατάρτιση – Μεταφορά Τεχνογνωσίας σε ΜΜΕ και ΠΜΕ», του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2000-2006 (Ε.Π.ΑΝ.) του Μέτρου 8.2 - Δράση 4 - Πράξη 1. Το πρόγραμμα συνολικής διάρκειας 110 ωρών (77 ώρες θεωρία & 33 ώρες πρακτική), υλοποιήθηκε απογευματινές ώρες και το παρακολούθησαν 20 εργαζόμενοι, απόφοιτοι Τεχνικών Σχολών Μέσης Εκπαίδευσης, οι οποίοι απασχολούνται με σύμβαση εργασίας μισθωτών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις του νομού Ιωαννίνων με αριθμό εργαζομένων από 1- 50 άτομα. Η πρακτική άσκηση υλοποιήθηκε στις επιχειρήσεις ΔΕΥΑ Ιωαννίνων, «ΑΒΓΗ ΑΕ ΔΩΔΩΝΗ» και στον Αγροτικό Πτηνοτροφικό Συνεταιρισμό Ιωαννίνων «ΠΙΝΔΟΣ».

Στις 11 Απριλίου υλοποιήθηκε στο Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Καινουργίου, του δήμου Θεσπίων, του νομού Αιτωλοακαρνανίας, σεμινάριο με θέμα «Υγιεινή και Ασφάλεια στις ψυκτικές εγκαταστάσεις και στις εγκαταστάσεις κλιματισμού», μετά από αίτημα της κας Β. Μουρατίδου, Μηχανολόγου ΤΕΙ, υπεύθυνης εργαστηρίων,

η οποία είχε και την πρωτοβουλία, και του διευθυντή κ. Ε. Λιανού σε συνεργασία με το ΚΕ.ΣΥ.Π Αγρινίου (Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού). Το σεμινάριο παρακολούθησαν 18 μαθητές του Μηχανολογικού Τομέα με ειδικότητα «ψυκτικοί εγκαταστάσεων και κλιματισμού» καθώς και 20 καθηγητές από τα ΤΕΕ του νομού και συγκεκριμένα 5 από το ΤΕΕ Καινουργίου, 5 από το ΤΕΕ Αμφιλοχίας, 1 από το ΤΕΕ Μακρυνείας, 7 από το 1° ΤΕΕ Αγρινίου και 2 από το 3° ΤΕΕ Αγρινίου.

Τα θέματα του σεμιναρίου τα οποία αναπτύχθηκαν από την κα Κων/να Ζορμπά, υπεύθυνη του παραρτήματος Ιωαννίνων του ΕΛΙΝΥΑΕ, ήταν:

- Νομοθετικό πλαίσιο για την υγιεινή και ασφάλεια
- Εργατικά ατυχήματα
- Κίνδυνοι στο χώρο των εργαστηρίων
- Κίνδυνοι στους επαγγελματικούς χώρους
- Κίνδυνοι από τη χρήση των χημικών ουσιών σε κλιματιστικές και ψυκτικές εγκαταστάσεις

Μετρήσεις

Στις 10 Φεβρουαρίου και στις 9 Μαρτίου έγιναν μετρήσεις συγκεντρώσεων όζοντος και φορμαλδεΐδης στο Κεντρικό Τυπογραφείο και σε χώρους του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, μετά από σχετικό αίτημα.

Επίσης, στις 11 Φεβρουαρίου έγιναν μετρήσεις όζοντος για λόγους σύγκρισης αποτελεσμάτων, σε χώρους καταστημάτων της πόλης των Ιωαννίνων, όπου γίνεται συχνή χρήση φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων.

Η ΑΠΟΨΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

Η άποψή σας μετράει! Στείλτε μας τη γνώμη σας με φαξ (210 8200222),
μέσω του διαδικτύου (www.elinyae.gr) ή ταχυδρομικά (Λιοσίων 143 και Θεμισίου 6, Τ.Κ. 104 45)

1. Ονοματεπώνυμο
2. Ηλικία
3. E-mail

4. Επάγγελμα (π.χ. φοιτητής, μηχανικός, ψυκτικός, ανειδίκευτος εργάτης κ.λπ.):

5. Θέση στο χώρο της εργασίας σας (π.χ. εργοδότης, προϊστάμενος παραγωγής, διοικητικό προσωπικό, τεχνικό προσωπικό, ερευνητικό προσωπικό κ.λπ.)

6. Δραστηριοποίηση στο χώρο Υ.Α.Ε.:

Γιατρός εργασίας

Τεχνικός ασφάλειας

Μέλος επιτροπής Υ.Α.Ε.

Επιθεωρητής εργασίας

Άλλο (Προσδιορίστε):.....

7. Σε ποιον τομέα δραστηριοποιείται η εταιρεία ή ο φορέας στον οποίο εργάζεστε;

8. Από ποιο τεύχος αρχίσατε να λαμβάνετε το περιοδικό του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. «Υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας»;.....

9. Με ποιο τρόπο λαμβάνετε το περιοδικό;

Ταχυδρομικά

Ηλεκτρονικά

Από τη βιβλιοθήκη

Άλλο (Προσδιορίστε).....

10. Σε μια κλίμακα από 1 έως 5 βαθμολογήστε τα επόμενα (όπου 1 είναι η χειρότερη βαθμολογία και 5 η καλύτερη).

Ποια είναι η κατάσταση του περιοδικού όταν το λαμβάνετε;

Πόσο εύκολο είναι να «πλοηγηθείτε» στο περιοδικό από την ιστοσελίδα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.;

Ποια είναι η άποψή σας γενικά για το περιοδικό του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.;

Ποια είναι η άποψή σας για την αισθητική του;

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

11.Βαθμολογήστε κάθε μία από τις παρακάτω ενότητες του περιοδικού του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. με ένα βαθμό από το 1 (καθόλου ικανοποιητικό) ως το 10 (πάρα πολύ ικανοποιητικό) ανάλογα με:

- το **ενδιαφέρον** που έχει η στήλη για εσάς
- την **πληρότητα** της ανάπτυξης των θιγομένων θεμάτων
- την **ποικιλία** των θιγομένων θεμάτων

• Τα νέα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Συνέντευξη	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Άρθρα	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

• Πυξίδα για την υγεία και την ασφάλεια	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Διεθνές περισκόπιο	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Λόγος και Εικόνα	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Νομοθεσία	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Συνέδρια	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Άλλα θέματα επικαιρότητας	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Βιβλιοπαρουσίαση	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
• Νέες εκδόσεις του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.	Ενδιαφέρον	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Πληρότητα	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ποικιλία	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

12. Σχόλια και προτάσεις βελτίωσης

.....

.....

.....

.....

.....

Συνέντευξη

Συνέντευξη του κ. Νικόλαου Μαρκάτου, καθηγητή στη Σχολή Χημικών Μηχανικών του ΕΜΠ, πρώην πρύτανη

ΕΡ.: Κύριε Μαρκάτε, στις 30/3/2005 παρουσιάσατε σε σχετική ημερίδα τα αποτελέσματα της μελέτης για την ανάπτυξη του Συστήματος απευθείας Μέτρησης Εύφλεκτων Αερίων (ΣΜΕΑ) στην Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη (ΝΕΖ). Είναι γεγονός ότι η ναυπηγοεπισκευή, σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη βιομηχανική δραστηριότητα, παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ενέχει σοβαρούς κινδύνους για τους εργαζόμενους. Μπορείτε να μας δώσετε κάποια παραδείγματα;

ΑΠ: Είναι γνωστό ότι η ΝΕΖ είναι χώρος εργασίας υψηλού κινδύνου. Πέρα από την όποια κινητοποίηση των αρμοδίων αρχών, τα πολλά εργατικά ατυχήματα, ακόμα και θανατηφόρα, που έχουν συμβεί έχουν προκαλέσει το ενδιαφέρον των μέσων ενημέρωσης και την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.

Μερικά από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που παρουσιάζει ως εργασιακός χώρος είναι:

- Δεν μπορεί να τυποποιηθεί η παραγωγική διαδικασία γιατί οι χώροι, η θέση, ο εφοδιασμός υλικών και οι επισκευές διαφέρουν από πλοίο σε πλοίο.
- Ο εξοπλισμός είναι μόνιμα εκτεθειμένος στα καιρι-

κά φαινόμενα και μαζί με τη σκληρή χρήση και τις μετακινήσεις φθείρεται εύκολα.

- Τα πλοία αλλάζουν εύκολα ονόματα και ιδιοκτήτη (διαχειριστή) και οι όποιες επισκευές-μετασκευές γίνονται δεν αποτυπώνονται πάντα στα σχέδια του πλοίου.
- Το πλύσιμο των δεξαμενών, ο ερματισμός-αφερματισμός, οι αλλαγές φορτίων και τα καιρικά φαινόμενα επιφέρουν καταπονήσεις στη μεταλλική κατασκευή (ελάσματα, σωληνώσεις, επιστόμια κτλ) που επηρεάζουν τη σταθερή διαγωγή των χώρων.
- Αν και η σχετική νομοθεσία απαγορεύει στα πλοία τα έργα των πλοίων να εκτελούν εργασίες χωρίς Άδεια Εργασίας (εκτός από τυπικές εργασίες συντήρησης χωρίς χρήση φλόγας) η πραγματικότητα διαφέρει.
- Η πολυπλοκότητα στις φάσεις εκτέλεσης ενός έργου οδηγεί σε αλληλοεπικαλύψεις χρόνου και απαιτεί πολλές φορές ταυτόχρονη εκτέλεση μη συμβατών εργασιών. Ανεξάρτητα συνεργεία εργάζονται ταυτόχρονα με ασαφή συντονισμό και ελλιπείς οδηγίες.
- Οι θέσεις επισκευής στη ΝΕΖ δεν πληρούν πάντα τις απαιτήσεις της νομοθεσίας (fire-line, ασφαλή πρόσβαση κτλ), ενώ ως πυρασφάλεια χρησιμοποιούνται

μέλη του πληρώματος ενταταμένα και σε άλλες εργασίες.

- Η πίεση χρόνου και τα μεγάλα οικονομικά μεγέθη σε μια επισκευή εντατικοποιούν την εργασία με αποτέλεσμα την ελλιπή τήρηση των οδηγιών ασφαλείας τόσο στην προετοιμασία του πλοίου (πλύσιμο - καθαρισμός - gas free) όσο και στην εκτέλεση εργασιών (τοπικοί καθαρισμοί - εξαερισμός - φωτισμός - προσβάσεις).
- Το αυστηρό νομικό πλαίσιο που υπάρχει δεν τηρείται και η τυπική εφαρμογή του αφήνει εκτεθειμένους τους φορείς και τα θεσμικά όργανα που το στηρίζουν.
- Οι επιθεωρήσεις του Χημικού Ναυτιλίας (ΧΝ) γνωματεύουν για την κατάσταση ενός χώρου την ώρα της επιθεώρησης και το GFC ισχύει εφόσον οι συνθήκες στις οποίες βασίστηκε η εκτίμηση δεν αλλάξουν.

ΕΡ.: Πώς μπορεί το σύστημα που σχεδιάσατε και αναπτύξατε να συμβάλλει στην πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων στη NEZ;

ΑΠ: Οι κλειστοί χώροι που εκτελούνται εργασίες πρέπει να ελέγχονται, ανάλογα με το είδος του χώρου και το είδος της εργασίας (π.χ. θερμές εργασίες σε δεξαμενές φορτίου δεξαμενόπλοιο, εργασίες καθαρισμού με χημικά) έως και κάθε 3 ώρες (ΠΔ 70/90 κεφ. Β αρθ. 14 εδ. η, ΠΔ 70/90 κεφ. Β αρθ. 15 παρ. 7, ΠΔ 70/90 κεφ. Γ αρθ. 22 παρ.1 εδ. α, ΠΔ 70/90 κεφ. Δ αρθ. 24).

Στους ελέγχους περιλαμβάνονται και μετρήσεις εύφλεκτων ή τοξικών αερίων. Σήμερα, οι μετρήσεις αυτές ανατίθενται στους αξιωματικούς των πλοίων, που θεωρητικά είναι καταρτισμένοι για τέτοιου είδους μετρήσεις, όμως πολλές φορές έχει διαπιστωθεί ότι χρησιμοποιούν λάθος όργανο ή με λάθος τρόπο ή ακόμα και μη βαθμονομημένα όργανα τα οποία δείχνουν λάθος ενδείξεις.

Αν και η νομοθεσία είναι σαφής, στη NEZ σήμερα είναι ασαφές αν πρέπει να γίνονται μετρήσεις, ποιος πρέπει να τις εκτελεί και πώς εκτελούνται σωστά. Το σύστημα που μελετούμε έρχεται να καλύψει αυτό το κενό, δίνοντας τη δυνατότητα να υπάρχει **συνεχής έλεγχος** και **καταγραφή** των εύφλεκτων αερίων σε ένα χώρο εργασιών με τελικό στόχο την αποφυγή εργατικών ατυχημάτων, ακόμα και θανατηφόρων, που δυστυχώς έχουν συμβεί στο παρελθόν.

Τα οργανωμένα ναυπηγεία στην Ελλάδα διαθέτουν υπεύθυνους τεχνικούς για κάθε φάση του έργου, ενώ καθοριστικό ρόλο έχει ο Υπεύθυνος Έργου (Project manager, ship manager). Οι υπεύθυνοι σε θέματα ασφαλείας είναι άμεσα διαθέσιμοι και εκτός του Χημικού Ναυτιλίας και του Τεχνικού Ασφαλείας, σε κάθε πλοίο υπάρχει εκπαιδευμένο, έμπειρο άτομο με καθήκοντα επόπτη πυρασφαλείας. Το έργο του επόπτη συνεπικουρείται από φύλακες πυρασφαλείας οι οποίοι κάνουν βάρδιες στις θέσεις θερμών εργασιών. Για να ξεκινήσει μια εργασία πρέπει να συμφωνήσουν **όλοι**.

Το σύστημα που παρουσιάσαμε έρχεται να λειτουργήσει **συμπληρωματικά** με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο και όχι να το αντικαταστήσει. Είναι το Μαύρο Κουτί μιας επισκευής που συγχρόνως δίνει και on line πληροφορίες για τη διαχείριση των κινδύνων από την ευφλεκτικότητα. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα μετρήσεων οφείλει να δουλέψει συμπληρωματικά με το σύστημα ασφαλείας που ακολουθείται, αφού μπορεί ο κύριος κίνδυνος από τα αέρια των δεξαμενών να είναι η ευφλεκτικότητα, όμως δεν πρέπει να υποτιμούνται η τοξικότητα των παραπροϊόντων (είτε του φορτίου είτε της παραγωγικής διαδικασίας) ή η έλλειψη οξυγόνου.

Με τον τρόπο αυτό, εξασφαλίζεται η προστασία των εργαζομένων από τους αόρατους κινδύνους (αέρια) και αφήνεται η διαχείριση από τους εμπλεκόμενους μόνο του ορατού κινδύνου (υπολείμματα φορτίου).

ΕΡ.: Πείτε μας λίγα λόγια για τα τεχνικά χαρακτηριστικά του συστήματος αυτού.

ΑΠ: Το προτεινόμενο σύστημα είναι ένα ασύρματο δίκτυο μετρητών αερίων και υπολογιστικών συστημάτων σε τοπολογία Κεντρικού Σταθμού / Τερματικών Σταθμών. Στο δίκτυο αυτό οι φορητοί Τερματικοί Σταθμοί (ΤΣ) μετρούν τις τιμές των εύφλεκτων αερίων, τις καταγράφουν, τις διαμορφώνουν και τις εκπέμπουν ασύρματα. Ο φορητός Κεντρικός Σταθμός (ΚΣ) συλλέγει τις εκπεμπόμενες πληροφορίες, τις διαμορφώνει, τις καταχωρεί και τις επεξεργάζεται για να τις παρουσιάσει με γραφικό και ηχητικό τρόπο.

ΕΡ.: Ποιες είναι οι τεχνικές προϋποθέσεις για την τοποθέτηση/χρήση αυτού του συστήματος;

ΑΠ: Μετά από συστηματικές και εκτεταμένες δοκιμές τόσο σε εργαστηριακές συνθήκες όσο και σε πραγματικές επί πλοίου, ρυθμίστηκε το όλο σύστημα σε ολοκληρωμένη μορφή και καθορίστηκε ο βέλτιστος τρόπος λειτουργίας του:

- Μέγιστη απόσταση επικοινωνίας Τερματικών – Κεντρικού Σταθμού: 400 μέτρα αν υπάρχει οπτική επαφή λήπτη-αναμεταδότη. Η απόσταση αυτή καλύπτει το 99% των κυκλοφορούντων πλοίων και εύκολα, αν χρειαστεί, μπορεί να μεγαλώσει.
- Χρόνος αυτονομίας μπαταριών χωρίς φόρτιση: 40-60 ώρες συνεχούς λειτουργίας ή 5-7 ημέρες για 8 ώρες ημερησίως (αναλόγως των συναγερωμένων που δόθηκαν).
- Χρόνος αυτονομίας με επαναφόρτιση μέσω ηλιακών στοιχείων: μεγαλύτερος από 7 ημέρες συνεχούς λειτουργίας (αναλόγως των ωρών ηλιοφάνειας ανά ημέρα).
- Όριο συναγερωμού να είναι το 4% του LEL (Lower Explosion Limit) δηλαδή του κάτω ορίου ευφλεκτικότητας
- Καταλληλότερος χώρος για την εγκατάσταση του υπολογιστή (ΚΣ) του συστήματος είναι η γέφυρα του πλοίου όπου κατά τη διάρκεια των επισκευών συνήθως υπάρχει υπεύθυνο άτομο, αλλά και οπτική επαφή του ΚΣ με τους ΤΣ.

Η θέση του αισθητήρα εντός των δεξαμενών καθορίζεται από το ειδικό βάρος του αναμενόμενου εύφλεκτου αερίου.

- Εύφλεκτα Αέρια (εα) βαρύτερα του ατμοσφαιρικού αέρα (ΕΒεα>1): αναμένεται να ανιχνευθούν στον πυθμένα των δεξαμενών, ως εκ τούτου ο αισθητήρας τοποθετείται χαμηλά. Τα αέρια αυτά απομακρύνονται μόνο με ισχυρό μηχανικό εξαερισμό, αφού λόγω της τιμής του ειδικού βάρους (ΕΒ) τους μένουν εντός της δεξαμενής.
- Εύφλεκτα Αέρια (εα) ελαφρύτερα του ατμοσφαιρικού αέρα (ΕΒεα<1): αναμένεται να ανιχνευθούν στην οροφή των δεξαμενών, ως εκ τούτου ο αισθητήρας τοποθετείται ψηλά. Αυτά τα αέρια σπάνια ανιχνεύονται αφού εύκολα οδηγούνται, λόγω της τιμής του ΕΒ τους και του εξαερισμού, εκτός των δεξαμενών. Παρόλα αυτά αξίζει να σημειωθεί ότι υψηλός κίνδυνος παρουσιάζεται σε περιπτώσεις που η μορφολογία των δεξαμενών και των ανοιγμάτων τους ευνοεί τη δημιουργία θυλάκων αερίων σε κρυφά σημεία. Το ΣΜΕΑ επειδή αναρτάται από άνοιγμα της οροφής, το οποίο ευνοεί την απομάκρυνση των ελαφρύτερων του αέρος αερίων, δεν μπορεί να ανιχνεύσει τους θύλακες αυτούς (gas rockets). Η εμπειρία του Χημικού Ναυτιλίας και του Τεχνικού Ασφαλείας είναι απαραίτητη στη διαπίστωση των θυλάκων και την αντιμετώπισή τους.
- Εύφλεκτα Αέρια (εα) περίπου ίσου ειδικού βάρους

με τον ατμοσφαιρικό αέρα ($EB_{\alpha} \approx 1$): αναμένεται να ανιχνευθούν σε οποιοδήποτε σημείο των δεξαμενών, ως εκ τούτου ο αισθητήρας τοποθετείται κατά το δυνατόν πλησίον της αναμενόμενης διαρροής ή πηγής (π.χ. ασετυλίνη).

ΕΡ.: Γενικότερα ποιες διαδικασίες / μέτρα κρίνετε απαραίτητα για την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων;

ΑΠ: Για την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων σε έναν εργασιακό χώρο υψηλού κινδύνου απαιτείται μια συνολική προσέγγιση του προβλήματος. Οι βασικές διαδικασίες που κρίνονται απαραίτητες περιλαμβάνουν τα εξής στάδια:

- Αναγνώριση και εντοπισμό των πηγών κινδύνου.
- Εκτίμηση (με μετρήσεις) του εργασιακού περιβάλλοντος.
- Έλεγχο / πρόληψη των πηγών κινδύνου.

Το προτεινόμενο σύστημα, που αναπτύχθηκε σε περιβάλλον σκληρών εργασιακών συνθηκών, καλύπτει ανάγκες για την επιτυχή διεξαγωγή και των τριών σταδίων που προαναφέρθηκαν. Συγκεκριμένα προσφέρει δυνατότητες δραστηκού ελέγχου / πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων στη ΝΕΖ μέσω διαδικασιών και μέτρων όπως:

- Οι συναγερμοί δύνανται να στέλνονται μέσω μηνύματος (SMS) κινητής τηλεφωνίας στο υπεύθυνο προσωπικό ασφαλείας, αυτόματα από τους Κεντρικούς Σταθμούς.
- Οι συναγερμοί δύνανται να στέλνονται, ανάλογα με την κρίσιμότητά τους, σε κέντρο διαχείρισης της ΝΕΖ, σε άλλα κέντρα όπως στην Πυροσβεστική ή το θάλαμο επιχειρήσεων του ΥΕΝ αλλά ακόμη και στα παραπλέοντα ή αγκυροβολημένα πλοία. Ο αναγκαίος εξοπλισμός πληροφόρησης και μεταφοράς της πληροφορίας υπάρχει ήδη πάνω σε όλα τα πλοία από τις 31.12.2004 και ήδη χρησιμοποιείται για παρόμοια πληροφόρηση.

Είναι ένα αυτόνομο επίγειο ασύρματο δίκτυο το οποίο δεν παρουσιάζει αστοχίες λόγω υπερφόρτωσης ή άλλων παραγόντων όπως τα δορυφορικά ή GSM/GPRS δίκτυα.

- Προκαθορισμένες διαδικασίες και μέτρα είναι δυνατόν να εκτελούνται αυτόματα, π.χ. αν δοθεί κρίσιμος συναγερμός να ανοίγει αυτόματα ο εξαερισμός της δεξαμενής ή να κλείνουν επιστόμια παροχής αερίου ή να ανοίγει η fire-line κτλ.

Η αξιολόγηση των αρχείων δεδομένων και μετρήσεων που αποθηκεύονται παρέχουν τη δυνατότητα για την επιτυχή διαχείριση κρίσεων από τους υπεύθυνους. Το Σύστημα Μέτρησης Ευφλέκτων Αερίων (ΣΜΕΑ) αποθηκεύει τα δεδομένα των συναγερμών (ημερομηνία, ώρα, θέση, συγκέντρωση ευφλέκτων αερίων) τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επιβεβαίωση των περιοδικών μετρήσεων και, συγκρινόμενα με άλλες παραμέτρους (π.χ. θερμοκρασία, εξαερισμός), για την πρόληψη επικίνδυνων καταστάσεων. Τα δεδομένα των συναγερμών μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τον εντοπισμό των πλέον επικίνδυνων δεξαμενών – πλοίων σύμφωνα με το αρχείο μετρήσεων, ώστε να ενταθούν τα μέτρα ασφαλείας στο συγκεκριμένο πλοίο.

Η συνολική διαχείριση του κινδύνου για την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων είναι δυνατόν να πραγματοποιείται μέσω ενός Κέντρου Επιχειρήσεων, ενιαίου για όλη την επικράτεια, με την παράλληλη υποστήριξη για άμεση επέμβαση από τοπικούς σταθμούς αντιμετώπισης κρίσεων.

Και τελευταία (αλλά όχι έσχατη) επισήμανση είναι η ανάγκη για ουσιαστική τήρηση του υπάρχοντος αυστηρού νομικού πλαισίου και όχι η τυπική εφαρμογή του που αφήνει εκτεθειμένους τους φορείς και τα θεσμικά όργανα που το στηρίζουν.

Νικόλαος – Χρήστος Μαρκάτος
Καθηγητής ΕΜΠ, τ. Πρύτανης
Σχολή Χημικών Μηχανικών,
Τομέας ΙΙ
Τηλ: 210 7723126,
e-mail: N.Markatos@ntua.gr

- Δίπλωμα Χημικού Μηχ/κού (ΕΜΠ, 1967). Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στη Διοίκηση των Επιχειρήσεων (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1970). Μεταπτυχιακό

Δίπλωμα και Διδακτορικό Δίπλωμα Μηχανικής (Imperial College Επιστήμης και Τεχνολογίας του Λονδίνου, 1973 και 1974)

• Μεταδιδακτορικός Ερευνητής στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχ/κών του Imperial College. Επίτιμος Δρ. Παν/μίου της Σόφιας, Επισκέπτης καθηγητής Παν/μίου του Surrey (Ην.Βασίλειο), υφηγητής του Selwyn College (τμήμα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Θεωρητικής Φυσικής).

Μέχρι το 1984, εργάστηκε στην εταιρία CHAM Ltd αρχικά ως διευθυντής του τμήματος Αεροδιαστημικής και κατόπιν ως διευθυντής της Δ/σης Ανάπτυξης Εφαρμογών. Κατά την περίοδο αυτή, εξελέγη εξωτερικός ακαδημαϊκός σύμβουλος των υποψηφίων Δρ. του Imperial College. Το 1982 εξελέγη Επ. Καθηγητής στο Τμήμα Μαθηματικών και Επιστήμης των Υπολογιστών του Πανεπιστημίου του Greenwich, Λονδίνο. Το 1983 δημιούργησε το Κέντρο Μαθηματικής Μοντελοποίησης και Ανάλυσης Διεργασιών στο ίδιο Τμήμα και διορίστηκε Δ/ντής του και το 1984 έγινε Αναπλ.Καθηγητής στο ίδιο πανεπιστήμιο. Από το 1983 εργάστηκε παράλληλα ως Επισκέπτης Καθηγητής στη μονάδα Υπολογιστικής Ρευστοδυναμικής του Imperial College. Από το 1974 εργάστηκε ως τεχνικός σύμβουλος σε πολλά Ερευνητικά Κέντρα, Κρατικά Ιδρύματα, Υπουργεία και Βιομηχανίες, όπως: Combustion Engineering, NASA-Langley, Research Centre, NASA-Lewis Research Centre, Westinghouse Co., Boeing (ΗΠΑ), KWU-Siemens (Δ.Γερμανία), Admiralty Experimental Works, National Maritime Institute, British Leyland, British Aluminium, Imperial Chemical Industries (Ην.Βασίλειο), Ishikawajima-Harima Heavy Industries, Mitsubishi (Ιαπωνία), SNPE (Γαλλία) κ.ά.

Το 1980 του απενεμήθη από το Συμβούλιο Εφευρέσεων της NASA πιστοποιητικό αναγνώρισης και βραβείο με το σκεπτικό ότι η εργασία του αποτελεί: «Δημιουργική ανάπτυξη πρωτοποριακής τεχνολογίας, που θεωρείται σοβαρή συνεισφορά με μελλοντικές συνέπειες στην Αεροδυναμική και σε άλλα πεδία της επιστήμης».

Το 1985 εξελέγη Καθηγητής του Τμήματος Χημικών Μηχ/κών του ΕΜΠ και τα έτη 1990 και 1992 εξελέγη δύο φορές Πρόεδρος του ίδιου Τμήματος, θέση που διατήρησε μέχρι και το 1994. Εξελέγη Πρύτανης του ΕΜΠ δύο φορές, τα έτη 1991 και 1994.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εντάσσονται στις γνωστικές περιοχές της Μαθηματικής Μοντελοποίησης Φαινομένων Μεταφοράς, της Ρευστοδυναμικής, των Φυσικών Διεργασιών, της ανάπτυξης πολύπλοκων αλγορίθμων για τη μελέτη περιβαλλοντικών και βιομηχανικών διεργασιών κ.α. Η ερευνητική του ομάδα περιλαμβάνει επιστήμονες με υψηλή ειδίκευση. Έχει εκπονήσει πλήθος δημοσιεύσεων σε διεθνή περιοδικά, έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια και έχει συγγράψει πολλά επιστημονικά βιβλία. Ήταν επικεφαλής της ερευνητικής ομάδας για την ανάπτυξη του Επιχειρησιακού Κέντρου Αντιμετώπισης Μεγάλων Ατυχημάτων (στα πλαίσια της εφαρμογής της οδηγίας Seveso στην Ελλάδα).

Εισαγωγή θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εκπαίδευση: μια πρώτη προσέγγιση.

των Τρύφωνα Γκινάλα* και Αγγελικής Μοίρου**

Η ανάδειξη της σημασίας και της αξίας των θεμάτων ασφάλειας και υγείας είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή τα τελευταία χρόνια. Παράλληλα, η μείωση των εργατικών ατυχημάτων, όπως καταγράφεται στα σχετικά ετήσια δελτία του ΙΚΑ, φαίνεται να συνάδει με αυτήν ακριβώς την τάση. Ωστόσο, εξακολουθούν να σημειώνονται πολλά εργατικά ατυχήματα και προφανώς επαγγελματικές ασθένειες. Είναι ευθύνη της πολιτείας, των κοινωνικών συνομιλητών και όλων μας, να μειώσουμε ακόμη περισσότερο τους αριθμούς των παραπάνω στατιστικών μεγεθών, γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πίσω από τα άψυχα νούμερα κρύβεται ανθρώπινος πόνος, απόγνωση, εγκατάλειψη, απελπισία.

Προκειμένου να βελτιωθεί το εργασιακό περιβάλλον, δεν αρκεί μόνο η εισαγωγή και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, αλλά είναι απαραίτητο να αλλάξει η ίδια η εργασιακή νοοτροπία και μάλιστα σε πολλά επίπεδα. Εξάλλου, στις προηγμένες χώρες ο ρόλος της ανθρώπινης συμπεριφοράς έχει ήδη αναδειχθεί σε παράγοντα-κλειδί για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

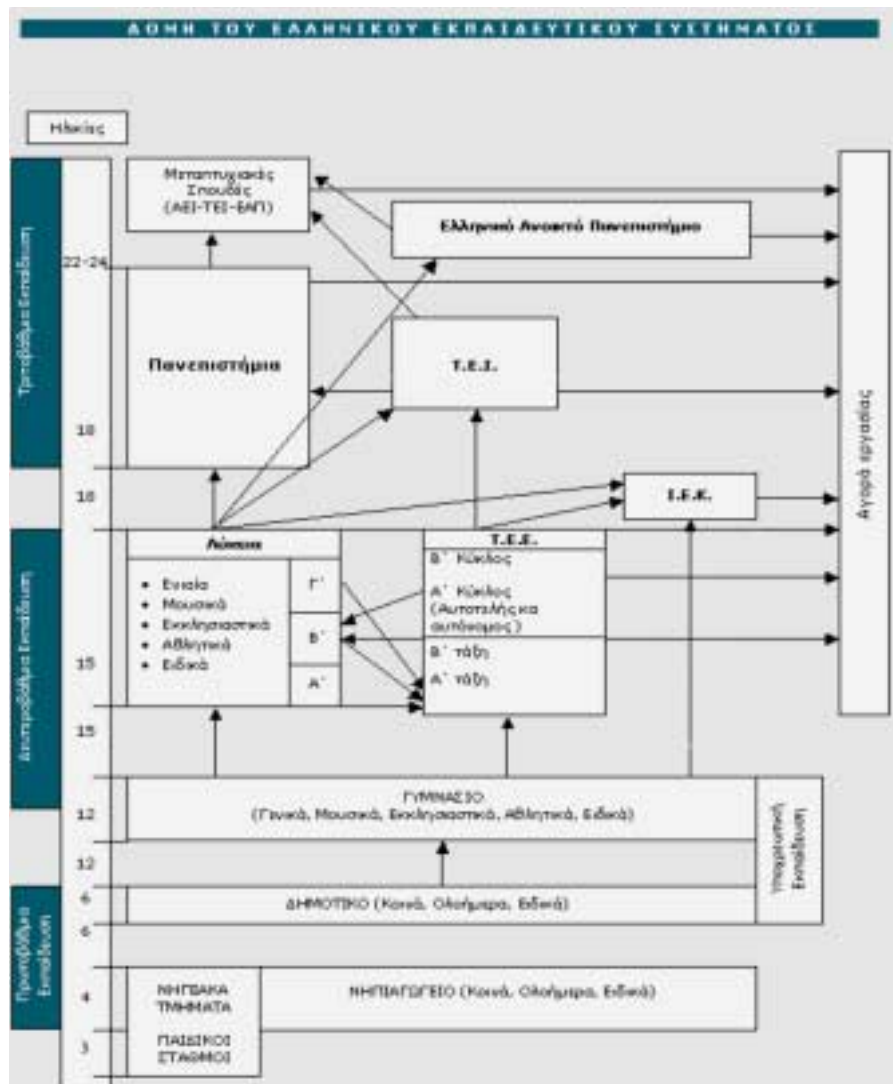
Στα πλαίσια αυτά, η εισαγωγή στοιχείων ασφάλειας και υγείας στην εκπαίδευση και μάλιστα ξεκινώντας από πολύ πρώιμο στάδιο (νηπιακή ηλικία), μπορεί να εμφυσήσει τις αρχές της πρόληψης του εργασιακού κινδύνου στον αυριανό απασχολούμενο ή εργοδότη.

Στο σημείο αυτό, είναι χρήσιμο να λάβουμε υπόψη την υπάρχουσα κατάσταση στη χώρα μας.

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά μεταξύ των ηλικιών 6-15 ετών. Περιλαμβάνει την Πρωτοβάθμια (Δημοτικό) και την κατώτερη Δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο). Βέβαια, η σχολική ζωή των μαθητών μπορεί να ξεκινά νωρίτερα με τα Νηπιαγωγεία. Η διάρκεια φοίτησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δημοτικό) είναι εξαετής, με ηλικία εισόδου το 6ο έτος. Με την παρακολούθηση του Γυμνασίου ολοκληρώνεται ο κύκλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Η μετα-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, περιλαμβάνει δύο τύπους σχολείων: τα Ενιαία

Λύκεια και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ). Η διάρκεια φοίτησης είναι τριετής στα Ενιαία Λύκεια και διετής (α' κύκλος σπουδών) ή τριετής (β' κύκλος σπουδών) στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια. Στη μετα-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εντάσσονται και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), τα οποία προσφέρουν, επίσημη μεν αλλά αδιabάθμιτη, εκπαίδευση. Η δημόσια πανεπιστημιακή εκπαίδευση διαρθρώνεται σε ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει συνοπτικά τη δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Οι Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ δεν απεικονίζονται στο εν λόγω διάγραμμα.

* Ο κος Τρύφων Γκινάλας είναι φυσικός, διευθυντής στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

** Η κα Αγγελική Μοίρου είναι μηχανικός μεταλλείων-μεταλλουργίας και εργάζεται στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, στη Διεύθυνση Συνθηκών Εργασίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω δομή του εκπαιδευτικού μας συστήματος, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον μια σχετική, συνθετική απεικόνιση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία ή/και συναφών μαθημάτων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, βάσει των υπαρχόντων επίσημων στοιχείων.

Νηπιαγωγείο

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που ανακοινώνει το Υπουργείο Παιδείας στο διαδίκτυο, δε στοιχειοθετείται σαφώς η πρόθεση της Πολιτείας να συμπεριλάβει στοιχεία ασφάλειας και υγείας σ' αυτό το επίπεδο εκπαίδευσης.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση / Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Σκοπός της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος. Κατά την εφαρμογή των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, γίνεται αξιοποίηση των διαφόρων εννοιών μέσα στο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα προκειμένου να εφαρμοστούν ειδικά προγράμματα για την προστασία του περιβάλλοντος. Σε κάθε Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχει ορισθεί ένας υπεύθυνος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ο οποίος έχει την ευθύνη και αρμοδιότητα να παρέχει τη βοήθειά του στους εκπαιδευτικούς κατά την εφαρμογή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Επίσης, λειτουργούν 17 Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, στα οποία φιλοξενούνται μαθητές σχολείων για κάποιο χρονικό διάστημα και ασχολούνται με δραστηριότητες περιβαλλοντικού χαρακτήρα, με στόχο την καλύτερη ευαισθητοποίησή τους στα θέματα αυτά. Σε αυτά τα προγράμματα υπάρχει δυνατότητα να παρουσιάζονται θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

Ακολουθεί πίνακας με το πρόγραμμα μαθημάτων για όλες τις τάξεις του Δημοτικού, όπου αναγράφονται και οι ώρες διδασκαλίας του μαθήματος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Α/Α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ					
		Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'
1	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ	-	-	2	2	2	2
2	ΓΛΩΣΣΑ	9	9	9	9	8	8
3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	4	4	4	4	4	4
4	ΙΣΤΟΡΙΑ	-	-	2	2	2	2
5	ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	5	5	4	4	-	-
6	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	-	-	-	-	2	2
7	ΦΥΣΙΚΑ	-	-	-	-	3	3
8	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	-	-	-	-	1	1
9	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4	4	3	3	2	2
10	ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	2	2	2	2	2	2
11	ΑΓΓΛΙΚΑ	-	-	-	3	3	3
12	ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ	1	1	-	-	-	-
	ΣΥΝΟΛΟ	25	25	26	29	29	29

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση / Πρόγραμμα αγωγής υγείας

Η αγωγή υγείας είναι μια δραστηριότητα που στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των μαθητών σε θέματα υγείας. Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιούνται οι σχετικές ενότητες των διαφόρων μαθημάτων που αναφέρονται σε θέματα προληπτικής ιατρικής, υγιεινής διατροφής, αγω-

γής καταναλωτή κ.λπ. και οργανώνονται από διάφορους φορείς, σε συνεργασία με τα σχολεία, σεμινάρια αγωγής υγείας για εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας, από το σχολικό έτος 2001-02 η προώθηση, της αγωγής υγείας αποτελεί μία από τις προτεραιότητές του. Για το σκοπό αυτό, σε κάθε Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης θεσμοθετήθηκε ο ορισμός εκπαιδευτικού, υπεύθυνου Αγωγής Υγείας, ο οποίος έχει τον ειδικό ρόλο της οργάνωσης και της στήριξης των σχετικών προγραμμάτων.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση / Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Το Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ) έχει την αρμοδιότητα συντονισμού των σχετικών προγραμμάτων. Κάθε χρόνο διεξάγονται περί τα 2000 εθελοντικά σχολικά προγράμματα ΠΕ με την υποστήριξη των 18 Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) και άλλων φορέων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στα περίπου 2.100 σχολικά προγράμματα ΠΕ του σχολικού έτους 2000-1, πήραν μέρος περίπου 4.500 εκπαιδευτικοί και 54.000 μαθητές και επιχορηγήθηκαν από το ΥΠΕΠΘ με περίπου 34.500€. Τα ΚΠΕ προσφέρουν εκπαιδευτικά προγράμματα σε μαθητές, επιμορφωτικά σεμινάρια σε εκπαιδευτικούς, παράγουν εκπαιδευτικό υλικό και αναπτύσσουν θεματικά δίκτυα, τοπικές και διεθνείς συνεργασίες. Τα θεματικά δίκτυα είναι μια ακόμα μορφή οργάνωσης της ΠΕ που έγινε από τα ΚΠΕ και άλλους φορείς και προσφέρουν επιστημονική και παιδαγωγική υποστήριξη στις σχολικές μονάδες.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση / Αγωγή Υγείας

Η εφαρμογή προγραμμάτων Αγωγής Υγείας στα σχολεία, στοχεύει στην αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς των μαθητών, με σκοπό την υιοθέτηση θετικών τρόπων και στάσεων ζωής. Ως μέθοδοι και τεχνικές Προγραμμάτων Αγωγής και Προαγωγής της Υγείας χρησιμοποιούνται οι «παθητικές» (διάλεξη, προβολή video ή ταινίας, διαφάνειες), οι «ενεργητικής συμμετοχής» (έρευνα, συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια, κ.λπ.), οι «βιωματικές μέθοδοι» (η δραματοποίηση, το θεατρικό παιχνίδι, το γράψιμο μιας ιστορίας, η συμβουλευτική, το διάγραμμα βιωματικών εμπειριών, ο «καθρέπτης», η δημιουργική έκφραση με σχήματα ζωγραφικής, οι φωτογραφίες κ.λπ.). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στη θεματολογία των προγραμμάτων Αγωγής Υγείας περιλαμβάνονται:

- Ψυχική Υγεία (ρατσισμός - βία - αντιμετώπιση πένθους - Ξενοφοβία)
- Κυκλοφοριακή Αγωγή - Ατυχήματα
- Αντιμετώπιση άγχους (σχολικού - εργασιακού)
- Έκθεση σε τοξικές ουσίες και στην υπερβολική ηλιακή ακτινοβολία
- Καταστάσεις διαμονής και εργασίας
- Περιβάλλον και Υγεία
- Εθελοντισμός (πρώτες βοήθειες κ.ά.)
- Καρδιαγγειακά νοσήματα
- Πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων όπως σεισμών, πλημμυρών, πυρκαγιών, ναυαγίων κ.α.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση της μόλυνσης του περιβάλλοντος, τις τρομοκρατικές ενέργειες, του άγχους, του φόβου κ.λπ.
- Φυσική Άσκηση και πολλά άλλα θέματα που αφορούν

το σωστό υγιεινό τρόπο διαβίωσης.

Ανεξάρτητα των παραπάνω, υπήρξαν και παλαιότερες αξιοσημείωτες αλλά μεμονωμένες προσπάθειες εισαγωγής στοιχείων υγείας και ασφάλειας στην εργασία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όπως για παράδειγμα η διδασκαλία του **Safety Pack** (Έκδοση ΟΕΔΒ, Αθήνα 1994 με τη συνεργασία της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων). Στο συγκεκριμένο έντυπο περιλαμβάνονταν μεταξύ άλλων τα θέματα: βασικές έννοιες ασφάλειας και υγείας, αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, ατυχήματα/ατυχήματα μεγάλης έκτασης, σήματα ασφάλειας, πρώτες βοήθειες, εντοπισμός κινδύνου, είδη κινδύνου κ.ά.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση / ΤΕΕ

Τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) έχουν στόχο το συνδυασμό της γενικής παιδείας με την εξειδικευμένη τεχνική και επαγγελματική γνώση, με σκοπό την επαγγελματική ένταξη στην αγορά εργασίας. Διακρίνονται οι εξής τομείς των ΤΕΕ:

- Μηχανολογικός.
- Ηλεκτρονικός.
- Ηλεκτρολογικός.
- Οικονομίας και Διοίκησης.
- Εφαρμοσμένων Τεχνών.
- Κλωστοϋφαντουργίας-Ένδυσης.
- Κατασκευών.
- Πληροφορικής – Δικτύων Η/Υ.
- Γεωπονίας Τροφίμων και Περιβάλλοντος
- Υγείας και Πρόνοιας
- Χημικών εργαστηριακών εφαρμογών
- Αισθητικής – Κομμωτικής
- Ναυτικός και Ναυτιλιακός

Σε αρκετούς από τους παραπάνω τομείς, τεχνικής κυρίως κατεύθυνσης (ηλεκτρονικός, ηλεκτρολογικός, κατασκευών, χημικός εργαστηριακών εφαρμογών κ.ά.) περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία, στο πλαίσιο των μαθημάτων Εργασιακού Περιβάλλοντος. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο μάθημα «Εργασιακό περιβάλλον» του Ηλεκτρονικού Τομέα, 1ου κύκλου, Τάξη Α', υπάρχει κεφάλαιο με τίτλο «Συνθήκες εργασίας των επαγγελματιών του ηλεκτρονικού τομέα» όπου περιλαμβάνονται στοιχεία κανόνων υγιεινής και ασφάλειας, πρώτων βοηθειών κ.ά. Για τη διδασκαλία των συγκεκριμένων εννοιών προβλέπονται διαλέξεις από ειδικούς όπως σχολιάτροι και γιατροί εργασίας.

Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)

Στα ΙΕΚ γίνονται δεκτοί κάτοχοι απολυτηρίου Ενιαίου, Γενικού, Τεχνικού ή Πολυκλαδικού Λυκείου (διάρκεια κατάρτισης 4 εξάμηνα), πτυχιούχοι Τ.Ε.Ε Β' κύκλου και Τ.Ε.Λ αντίστοιχης ειδικότητας (διάρκεια κατάρτισης 2 εξαμήνων), πτυχιούχοι τμήματος ειδίκευσης Ε.Π.Λ για την ειδικότητα τους (διάρκεια κατάρτισης 1 εξάμηνο) και κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου (διάρκεια κατάρτισης 2 εξαμήνων).

Στα προγράμματα κατάρτισης προσφέρονται, ανάλογα με την καταρτιζόμενη ειδικότητα, μαθήματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Για παράδειγμα, στο πρόγραμμα ειδικότητας «Τεχνικός αρτοποιίας-Ζαχαροπλαστικής» υπάρχει μάθημα με τίτλο «Υγιεινή και ασφάλεια στο αρτοποιείο», του οποίου το πλαίσιο διδασκαλίας έχει ως εξής:

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 28/εξάμηνο, 2/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Θεωρητικό

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ - ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο τέλος των μαθημάτων οι καταρτιζόμενοι πρέπει να είναι ικανοί να:

- γνωρίζουν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας
- γνωρίζουν τους τρόπους πρόληψης των ατυχημάτων
- γνωρίζουν πρώτες βοήθειες και μέτρα αντιμετώπισης μικροατυχημάτων.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υγιεινή και ασφάλεια (γενικά).

Επαγγελματικοί κίνδυνοι, αίτια εργατικών ατυχημάτων.

Πρόληψη ατυχημάτων και μέτρα προστασίας.

Καθαριότητα και τάξη στο χώρο εργασίας - Σηματοδότηση χώρων εργασίας.

Μεταφορά και ανύψωση υλικών και αντικειμένων (μέθοδοι).

Τρόποι προφύλαξης από ατυχήματα στο αρτοποιείο. Ειδικός χειρισμός μηχανημάτων όπως ο κλίβανος, το ζυμωτήριο, ο κύλινδρος, το μίξερ, το ζυγοκοπτικό κ.λπ.

Κίνδυνοι από αέρια καύσιμα.

Πυρκαγιά: Αιτίες, κατηγορίες, πως προκαλείται και πως αντιμετωπίζεται.

Ηλεκτρικό ρεύμα: Κίνδυνοι, μέτρα προστασίας.

Πρώτες βοήθειες.

Κακώσεις, εγκαύματα, αναπνευστικά.

Σχολές Μαθητείας ΟΑΕΔ

Το μάθημα «Ασφάλεια της εργασίας» διδάσκεται στις Σχολές μαθητείας Α' κύκλου και ειδικότερα στους τομείς:

- Εξόρυξης και επεξεργασίας ορυκτών, ειδικότητα Καλλιτεχνικής Επεξεργασίας Μαρμάρου (Παλλήνη, Ωραιόκαστρο).

- Γεωπονίας - Τροφίμων και Περιβάλλοντος, ειδικότητα Μαγειρικής Τέχνης (Αλιμος, Πειραιάς, Χίος, Ρόδος,

Χανιά, Πάτρα, Αργολίδα, Ξάνθη, Μεσολόγγι).

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση / ΑΕΙ-ΤΕΙ

Σε αρκετές σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διδάσκονται στοιχεία-ενότητες σχετικές με την ασφάλεια και υγεία στην εργασία. Επισημαίνεται ότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα σχετικά θέματα περιλαμβάνονται σε μαθήματα επιλογής. Ακολουθεί σχετικός πίνακας:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΣΧΟΛΗ	ΜΑΘΗΜΑ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Σχολή Χημικών Μηχανικών	Μάθημα επιλογής Υγιεινή και Ασφάλεια Εγκαταστάσεων 6ου εξαμήνου	http://www.chemeng.ntua.gr/go.php?link=67&lang=gr&cod=74
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών	Μάθημα υποχρεωτικό Ασφάλεια-Υγιεινή-Δίκαιο Εγκαταστάσεων 7ου εξαμήνου	http://www.metal.ntua.gr/index.pl/7d2d18d7_gr
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών	1. Στο υποχρεωτικό Μάθημα Εργονομία , περιλαμβάνονται Θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας 9ου εξαμήνου. 2. Μάθημα υποχρεωτικό, Μελέτη Εργασία και Στοιχεία Εργονομίας , 8ου εξαμήνου	http://www.mech.ntua.gr/gr/ugrads/studyguide/ugrad_courses http://www.mech.ntua.gr/gr/ugrads/studyguide/periexomeno_mathimaton.pdf
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Σχολή Ναυπηγών Μηχανικών	Μάθημα επιλογής Υγιεινή και Ασφάλεια στις Ναυπηγο-επισκευαστικές Εργασίες 8ου εξαμήνου	http://www.naval.ntua.gr/
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Σχολή Πολιτικών Μηχανικών	1. Στα πλαίσια του Μαθήματος Στοιχεία Δικαίου και Τεχνική Νομοθεσία περιλαμβάνεται στα Ειδικά Θέματα η Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων στη βιομηχανία και τα τεχνικά έργα . 2. Στα πλαίσια του υποχρεωτικού Μαθήματος Διαχείριση Τεχνικών Έργων του 7ου εξαμήνου περιλαμβάνεται ενότητα Διαχείριση Υγείας και Ασφάλειας .	http://cem.civil.ntua.gr/courses.el.html http://www.civil.ntua.gr/new/htdocs/main.php?show=dikaio
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Ιατρικής	Μάθημα Ιατρική της Εργασίας , 8ου εξαμήνου, από το 1. Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας, 2. Εργαστήριο Ιατροδικαστικής & Τοξικολογίας, 3. Πνευμονολογία.	http://www.cc.uoa.gr/health/socmed/hygiene/ http://forensic.med.uoa.gr/forensic.html#occupational http://www.med.uoa.gr/m-yproxrewtiko.php?ypoxid=34
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Νοσηλευτικής	Μάθημα επιλογής Υγιεινή της Εργασίας , 4ου εξαμήνου, του Τομέα Δημόσιας Υγείας	http://www.nurs.uoa.gr/index.htm
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Φυσικής	Μάθημα επιλογής Υγιοφυσική , 7ου εξαμήνου, του τομέα Πυρηνικής Φυσικής και Στοιχειωδών Σωματιδίων	http://www.cc.uoa.gr/physics/hellenic/ps2.htm
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/κης Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	Ενότητα Υγιεινή και Ασφάλεια στο μάθημα 5ου Εξαμήνου Οργάνωση και Διοίκηση Προσωπικού	http://www.auth.gr/econ/greek/index.files/odigos-2002.pdf
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/κης Τμήμα Μηχανικών Διαχείρισης Ενεργειακών Πόρων Παράρτημα Κοζάνης	Ενότητα Υγιεινή και Ασφάλεια στο μάθημα Οργάνωση εργασίας και εργονομία	http://www.auth.gr/enman/mathimata_c_kyklos.htm
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/κης Ιατρική Σχολή	Μάθημα επιλογής Ιατρική Εργασίας	http://www.med.auth.gr/studies/under/gr/tables3.htm
Πανεπιστήμιο Πειραιά Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	Ενότητα Υγιεινή και Ασφάλεια στο μάθημα επιλογής εαρινού εξαμήνου Εργασιακές Σχέσεις	http://spider.noc.unipi.gr/akad_tmhm/org_dioik_epix/org_dioik_epix_ps_math_xeim.html
Πανεπιστήμιο Πειραιά Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών	Ενότητα Υγιεινή και Ασφάλεια στους χώρους εργασίας στο μάθημα 8ου Εξαμήνου Ναυπηγική Οικονομική και Στρατηγική	http://spider.noc.unipi.gr/akad_tmhm/naut_spoud/naut_spoud_ps_math8.html
Πανεπιστήμιο Πειραιά Τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης & Τεχνολογίας	Μάθημα επιλογής Ασφάλεια και Υγιεινή της εργασίας 3ου Εξαμήνου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Συστήματα Διαχείρισης Ενέργειας & Προστασίας Περιβάλλοντος	http://spider.noc.unipi.gr/akad_tmhm/biom_dioik_tech/metapt_biom_dioik_tech_metapt_sdepp_domh.html
Πανεπιστήμιο Πειραιά Τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης & Τεχνολογίας	Μάθημα επιλογής Ασφάλεια και Υγιεινή της εργασίας 3ου Εξαμήνου Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Οργάνωση και Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων	http://spider.noc.unipi.gr/akad_tmhm/biom_dioik_tech/metapt_biom_dioik_tech_meta_pt_sdepp_shm_didas.html
Πανεπιστήμιο Πατρών Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών και Αεροναυπηγών	Μάθημα επιλογής Υγιεινή-Ασφάλεια Εργασίας , 10ου εξαμήνου, του Τομέα Διοίκησης και Οργάνωσης	http://www.mead.upatras.gr/lessonsp10.asp
Πολυτεχνείο Κρήτης Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης	Μάθημα Υγιεινή-Ασφάλεια Εργασίας , του Τομέα Οργάνωσης και Διοίκησης και Εργαστήριο Ασφάλειας της Εργασίας και Νοητικής Εργονομίας	http://www.dpem.tuc.gr/
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών,	Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Επιμόρφωσης Υγιεινή και Ασφάλεια στο Εργοστάσιο	http://www.teiath.gr/stef/civil_works_technology/gr/drastiriotes/index.htm
Τμήμα Πολιτικών έργων Υποδομής Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης	Μάθημα Επαγγελματική Ασφάλεια-Υγιεινή του Προγράμματος Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ) Τεχνολογία Περιβάλλοντος	http://www.teithe.gr/cgi-bin/academic.cgi
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τμήμα Μηχανολογίας	Μάθημα 1ου έτους Εργονομία	http://gun.teipir.gr/MechEng/subjects.htm

Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας (ΕΣΔΥ)

Η ΕΣΔΥ συνεργάζεται στενά με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO), το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, η ΕΣΔΥ έχει σταθερούς και μόνιμους δεσμούς συνεργασίας με μεγάλο αριθμό Σχολών Δημόσιας Υγείας και Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Σκοπός της ΕΣΔΥ είναι:

- Η μεταπτυχιακή εκπαίδευση και μετεκπαίδευση αποφοίτων ΑΕΙ και ΤΕΙ.
- Η επιστημονική έρευνα.
- Η παροχή υπηρεσιών σχετικά με τη δημόσια υγεία, την προαγωγή υγείας, τη διοίκηση υπηρεσιών υγείας και την κοινωνική πολιτική.

Ο Τομέας Επαγγελματικής & Βιομηχανικής Υγιεινής (ΕΒΥ) δημιουργήθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Το γνωστικό αντικείμενο του Τομέα ΕΒΥ συνίσταται κυρίως σε :

1. Ρόλο πραγματογνώμονα της Πολιτείας (κατευθυντήριες οδηγίες, συστάσεις, πορίσματα κ.ά.)
2. Σχεδιασμό, διεξαγωγή μελετών και έρευνας
3. Εκπαίδευση μεταπτυχιακών σπουδαστών Δημόσιας Υγείας ΕΣΔΥ

4. Πρόγραμμα θεωρητικής εκπαίδευσης ειδικευμένων ιατρών εργασίας

Καλύπτονται τα ακόλουθα πεδία:

Ο Τομέας ΕΒΥ συμμετέχει στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Δημόσιας Υγείας της ΕΣΔΥ με το μάθημα Επαγγελματικής Υγιεινής και είναι υπεύθυνος για τη θεωρητική εκπαίδευση στην Ιατρική της Εργασίας.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει συστηματική ενσωμάτωση θεμάτων ασφάλειας και υγείας στο εκπαιδευτικό σύστημα. Απεναντίας, εντοπίζονται εκπαιδευτικά κενά, όπως για παράδειγμα η εμφανής έλλειψη τέτοιων θεμάτων στο πρόγραμμα προσχολικής αγωγής. Πέραν τούτου, οι όποιες διδαχές και μαθήματα υπάρχουν, είναι μάλλον αποσπασματικές σε όλα τα επίπεδα, δείχνοντας ότι δεν υπάρχει ενιαία πολιτική διευθέτησης των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην

εργασία, που να ακολουθεί εξελικτικά την εκπαιδευτική ολοκλήρωση των νέων. Το αποτέλεσμα είναι, οι νέοι ανεξαρτήτως εκπαιδευτικού επιπέδου, να ρίχνονται στον επαγγελματικό στίβο αθωράκιστοι και πάνω απ' όλα αβοήθητοι, αφού είναι μάλλον ζήτημα τύχης να έχουν διδαχθεί την αξία της πρόληψης του εργασιακού κινδύνου.

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι οι ειδικοί για τα θέματα ασφάλειας στην Αυστρία υπογραμμίζουν στα επίσημα πληροφοριακά φυλλάδιά τους, ότι η κύρια αιτία των ατυχημάτων στη χώρα τους είναι το **ανθρώπινο λάθος**. Τίθεται επομένως εύλογα το ερώτημα: πώς περιμένουμε να μειωθούν περαιτέρω τα εργατικά ατυχήματα και οι επαγγελματικές ασθένειες στην Ελλάδα χωρίς την κατάλληλη εκπαιδευτική υποδομή; Είναι φανερό ότι, η εναπόθεση των ελπίδων για την καταπολέμηση των ατυχημάτων, αποκλειστικά στον ελεγκτικό και κατασταλτικό μηχανισμό της πολιτείας, δεν αρκεί. Χωρίς την ύπαρξη κουλτούρας για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία δεν αναμένεται ουσιώδης βελτίωση.

Η επαγγελματική κατάρτιση για θέματα τεχνικού ασφάλειας δε μειώνει αισθητά την αξία των παραπάνω επιχειρημάτων γιατί, αφενός απευθύνεται σε άτομα που ήδη έχουν εμπλακεί με την παραγωγική διαδικασία, άρα έχουν περιορισμένη δυνατότητα αφομοίωσης νέων αντιλήψεων και γνώσεων και αφετέρου γιατί ο χαρακτήρας της είναι συμπληρωματικός.

Στα πλαίσια της Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία 2002-2006, η εκπαίδευση και η παιδεία πρόληψης αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για τη διατήρηση και τη βελτίωση της ποιότητας στην εργασία. Για την υποστήριξη της στρατηγικής αυτής, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία δημοσίευσε την έκθεση με θέμα "Mainstreaming occupational safety and

health into education: Good practice in school and vocational education" («Ενσωμάτωση των θεμάτων που αφορούν στην επαγγελματική ασφάλεια και υγεία στην εκπαίδευση: Καλή πρακτική στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση»). Η έκθεση παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση των παραδειγμάτων καλής πρακτικής σε όλη την

Ευρώπη και περιγράφει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για μια συστηματική στρατηγική ενσωμάτωσης των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση. Για το σκοπό αυτό προτείνονται τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις:

- Η «ολιστική» προσέγγιση παρέχει ολοκληρωμένη εικόνα της ασφάλειας και υγείας εστιάζοντας στο σχολικό σύστημα στο σύνολό του, ούτως ώστε να βελτιωθεί το περιβάλλον μάθησης και εργασίας στα σχολεία (π.χ. πρόγραμμα "School environment round", Σουηδία).
- Η προσέγγιση που βασίζεται στο πρόγραμμα σπουδών για την οποία η ασφάλεια και η υγεία αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος σπουδών και δεν περιορίζονται σε ένα συγκεκριμένο θεματικό τομέα. Στα πλαίσια αυτά η ασφάλεια και η υγεία ενσωματώνονται οριζόντια σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και σε διάφορες θεματικές ενότητες, όπως στις γλώσσες και στη φιλολογία (π.χ. πρόγραμμα Armi: "Ar and Mi at school"/"New kids on the job", Δανία).
- Η προσέγγιση που βασίζεται στο χώρο εργασίας έχει σαν αντικείμενο το τελευταίο και πιο σημαντικό στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δηλαδή τη μετάβαση από το σχολείο στην επαγγελματική ζωή. Η προσέγγιση εστιάζει στην εξοικείωση των σπουδαστών με το χώρο εργασίας και τους κινδύνους που πρέπει να αντιμετωπιστούν. (π.χ. "Check it out", Ην. Βασίλειο).

Η συσχέτιση των θεμάτων υγείας και ασφάλειας με την εκπαίδευση εντοπίζεται και σε άλλες περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται επιγραμματικά:

- Αξίζει να σημειωθεί ότι η πρώτη προσπάθεια της Επιτροπής προς αυτή την κατεύθυνση έγινε με τη διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης στο NOORDWIJKERHOUT με θέμα «Υγεία και ασφάλεια στα σχολεία», το 1993. Το σεμινάριο αυτό πραγματοποιήθηκε στην Ολλανδία. Εμπνευστής και συντονιστής της όλης προσπάθειας ήταν ο κος Γ. Γκούβρας, Τμηματάρχης τότε της DG V της Επιτροπής.
- Το 1998 η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Υγεία και Ασφάλεια ενέκρινε ένα κείμενο κατευθυντήριας γραμμής, σχετικά με την ανάγκη μιας συνολικής στρατηγικής πρώιμης εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη διασφάλιση καλύτερων συνθηκών στο χώρο εργασίας.
- Η ισπανική προεδρία οργάνωσε σεμινάριο σχετικά με την ενσωμάτωση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εκπαίδευση το Μάρτιο του 2002 στο Μπιλμπάο, με τη συνεργασία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Η ιταλική προεδρία οργάνωσε τον Οκτώβριο του 2003 σεμινάριο με τίτλο «Η ενσωμάτωση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εκπαίδευση - Οι αυριανοί εργαζόμενοι».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα πρώτη προσέγγιση του ζητήματος, φανερώνει αφενός την πληθώρα των κενών που υπάρχουν και αφετέρου την ανάγκη της κάλυψής τους προκειμένου να

βελτιωθεί η υπάρχουσα κατάσταση. Κατ' αρχάς, η ενσωμάτωση των θεμάτων υγείας και ασφάλειας είναι σκόπιμο να ξεκινά από το επίπεδο του νηπιαγωγείου και να εστιάζεται στην υποχρεωτική εκπαίδευση, όπου το σύνολο των αυριανών εργαζομένων μπορεί να λάβει τις απαραίτητες σχετικές γνώσεις. Το σημερινό σχήμα

των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και αγωγής υγείας εδράζεται σε εθελοντική βάση, γεγονός που μειώνει τη δυνατότητα ευρείας διάχυσης της πληροφόρησης. Επιπλέον, η έλλειψη κατάλληλων βιβλίων και συγγραμμάτων καθώς και ειδικευμένου ή επιμορφωμένου προσωπικού, υποβαθμίζει αισθητά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα των προσπαθειών. Τέλος, είναι απαραίτητο να αποσαφηνισθεί ο χαρακτήρας των παρεχόμενων γνώσεων για τα θέματα πρόληψης.

Στη συνέχεια, συμπληρωματικές γνώσεις πρέπει να παρέχονται στο Λύκειο, ενώ τα ΤΕΕ, ΙΕΚ και οι σχολές μαθητείας του ΟΑΕΔ, ανεξαρτήτως ειδικότητας και κατεύθυνσης, επιβάλλεται να θωρακίζουν ακόμη περισσότερο τους αυριανούς εργαζόμενους με τα απαραίτητα γνωστικά εφόδια. Στα ΑΕΙ, ΤΕΙ, σε άμεση εξάρτηση με την κατεύθυνση των μαθημάτων, αναγκαίο είναι να γίνει μια ακόμα πιο ολοκληρωμένη προσπάθεια ενσωμάτωσης των θεμάτων υγείας και ασφάλειας στο πρόγραμμα σπουδών.

Για τη διαμόρφωση μιας νέας κατάστασης απαιτείται η σύμπραξη τόσο του ΥΠΕΠΘ όσο και του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Προς αυτή την κατεύθυνση, η συμβολή φορέων όπως το ΕΛΙΝΥΑΕ κρίνεται θετική. Οι αποφάσεις που θα ληφθούν πρέπει να μην είναι εμβληματικές, αλλά να συνιστούν αντικείμενο ενδεδειγμένης μελέτης και να εδράζονται στην ευρωπαϊκή εμπειρία. Άλλωστε, η νεολαία αποτελεί τον πολυτιμότερο πόρο κάθε έθνους και γι' αυτό πρέπει πάση θυσία να προστατευθεί. □

ΠΗΓΕΣ

- <http://www.ypepth.gr>
- <http://www.oaed.gr>
- <http://www.nsph.gr>
- <http://agency.osha.eu.int>
- "Ενσωμάτωση των θεμάτων που αφορούν την ΕΑΥ στην εκπαίδευση", Facts 52, έκδοση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία, 2004.
- "The prevention of accidents", Περιοδικό Sicherheit, 2000.
- Ανακοίνωση της επιτροπής «Προσαρμογή στις αλλαγές της εργασίας και της κοινωνίας: Μια νέα κοινοτική στρατηγική υγείας και ασφάλειας 2002-2006», COM(2002) 118.

Ο ρόλος του κράτους και των άλλων οργανισμών για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία

της **Ματίνας Πισιμίση***

Τα τελευταία χρόνια, ο τομέας της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας έχει τεθεί στην πρώτη γραμμή των προτεραιοτήτων και μάλιστα με την ευρύτερη έννοια, δηλαδή της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας μέσω όχι μόνον τεχνικών μέτρων, αλλά και οργανωτικών σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, τοπικό, κλαδικό και επίπεδο επιχείρησης). Η βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος με την εξασφάλιση συνθηκών ασφάλειας, υγείας και ευεξίας έχει γίνει κατανοητό ότι αποτελεί βασικό παράγοντα προόδου και ευημερίας και πρέπει για το λόγο αυτό να αποτελεί βασική μέριμνα κάθε ευνομούμενης σύγχρονης κοινωνίας.

Ο ρόλος της πολιτείας

Η πολιτεία προάγει τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία καθορίζοντας πολιτική και διαμορφώνοντας τις κατάλληλες δομές και διαδικασίες για ανάπτυξη δράσεων στους εξής τομείς:

- νομοθετικό
- ενημερωτικό
- ερευνητικό
- ελεγκτικό

Την κύρια αρμοδιότητα έχει το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (www.yrakr.gr). Αρμόδιες υπηρεσίες είναι:

- η Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, που απαρτίζεται από τη Διεύθυνση Συνθηκών Εργασίας, τη Διεύθυνση Διαχείρισης της Πληροφόρησης, Επιμόρφωσης και Παρακολούθησης Πολιτικής Συνθηκών Εργασίας και το Κέντρο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Κ.Υ.Α.Ε.) και
- το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.).

Νομοθετικό έργο

Περιλαμβάνει πληθώρα νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι εναρμονίσεις με κοινοτικές οδηγίες και οι κυρώσεις διεθνών συμβάσεων εργασίας.

Οι παλαιότερες νομοθετικές ρυθμίσεις για την προώθηση των θεμάτων υγιεινής και ασφάλειας αφορούσαν κυρίως στη λήψη τεχνικών μέτρων. Η πρώτη σημαντική προσπάθεια για τη δημιουργία ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού νομοθετικού πλαισίου με θεσμικά και οργανωτικά μέτρα έγινε το 1985 με το νόμο 1568 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων». Το συγκεκριμένο νομοθέτημα αποτέλεσε τη νομική βάση για την έκδοση ενός μεγάλου αριθμού κανονιστικών πράξεων, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν αυτές που αφορούν σε εναρμόνιση με κοινοτικές οδηγίες. Οι βασικές ρυθμίσεις του Ν.1568/85 συμπληρώθηκαν και επεκτάθηκαν με το Π.Δ.17/96 «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ». Το διάταγμα αυτό αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην παροχή υπηρεσιών προστα-

σίας και πρόληψης, την εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου, τις βασικές αρχές πρόληψης, τη διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων, την επίβλεψη της υγείας τους και γενικά θέτει τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις των εργοδοτών, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εργαζομένων.

Το νομοθετικό έργο ανήκει στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Συνθηκών Εργασίας. Τα ισχύοντα σήμερα νομοθετήματα μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- γενική νομοθεσία, η οποία περιλαμβάνει νομοθετήματα θεσμικού χαρακτήρα, γενικού περιεχομένου και ευρέως πεδίου εφαρμογής και
- ειδική νομοθεσία, η οποία περιλαμβάνει νομοθετήματα για συγκεκριμένους χώρους εργασίας ή για συγκεκριμένους κινδύνους ή για συγκεκριμένες εργασίες.

Εδώ επισημαίνεται ότι θέματα που έμμεσα σχετίζονται με την προστασία των εργαζομένων υπάρχουν και σε διατάξεις οι οποίες ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων, πέραν του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Υπουργείων και φορέων της πολιτείας. Ενδεικτικά αναφέρονται το Υπουργείο Ανάπτυξης (διατάξεις περί επίβλεψης μηχανολογικών εγκαταστάσεων, περί λειτουργίας, χειρισμού και συντήρησης μηχανημάτων, περί κατασκευής και κυκλοφορίας διαφόρων εξοπλισμών κ.λπ.), το Γενικό Χημείο του Κράτους (διατάξεις περί ταξινόμησης, συσκευασίας και επισήμανσης επικίνδυνων ουσιών κ.λπ.), του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (υγειονομικές διατάξεις κ.λπ.), της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (διατάξεις για πυρανίχνευση, πυρόσβεση κ.λπ.), καθώς και του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. (διατάξεις για τα τεχνικά έργα, για ατυχήματα μεγάλης έκτασης κ.λπ.).

Θέματα που σχετίζονται με την προστασία από ατυχήματα χειρίζεται και ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛ.Ο.Τ., <http://www.elot.gr>). Ο ΕΛ.Ο.Τ. είναι ο εθνικός οργανισμός της Ελλάδας που:

- επεξεργάζεται τα ελληνικά εθνικά πρότυπα (standards)
- διεξάγει δοκιμές υλικών
- κάνει εκτίμηση συστημάτων διαχείρισης (διαπιστευμένος από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης [ΕΣΥΔ] και το Ιταλικό Εθνικό Σύστημα Πιστοποίησης και Διαπίστευσης [SINCERT]) και πιστοποιεί προϊόντα και υπηρεσίες (διαπιστευμένος από το ΕΣΥΔ)
- παρέχει τεχνική πληροφόρηση

Ο ΕΛ.Ο.Τ. διαθέτει γραφεία και εργαστήρια στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Η εξέλιξη των συνθηκών εργασίας και των κανόνων και πρακτικών για την προστασία των εργαζομένων ανέδειξε τη σημασία της τυποποίησης και στον τομέα της ασφάλειας και υγείας στην εργασία (ΑΥΕ). Πρόσφατα, στη χώρα μας εκδόθηκε το πρότυπο ΕΛΟΤ 1801 για τα Συστήματα Διαχείρισης της Υγείας και της Ασφάλειας στην Εργασία. Το πρότυπο αυτό εκπονήθηκε έτσι ώστε να είναι συμβατό με τα πρότυπα ΕΛΟΤ EN ISO 9001 (δια-

*Η κα Ματίνα Πισιμίση είναι πολιτικός μηχανικός Ε.Μ.Π., προϊσταμένη του Τμήματος Πρόληψης Εργατικών Ατυχημάτων της Διεύθυνσης Συνθηκών Εργασίας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, (e-mail: pisimisi.osh@yeka.gr).

σφάλιση ποιότητας) και ΕΛΟΤ EN ISO 14001 (περιβαλλοντική διαχείριση), ώστε να διευκολύνει την ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης (ποιότητας, περιβάλλοντος και εργασιακής ασφάλειας και υγείας) από όσους θα επιθυμούσαν μια τέτοια προσέγγιση. Το πρότυπο ΕΛΟΤ 1801 δεν είναι υποχρεωτικής εφαρμογής, αλλά οι σύγχρονες επιχειρήσεις επιδιώκουν γενικά την πιστοποίησή τους στα διάφορα πρότυπα για λόγους ανταγωνιστικότητας.

Ενημερωτικό έργο

Περιλαμβάνει την έκδοση βιβλίων, φυλλαδίων, αφισών και άλλου έντυπου πληροφοριακού υλικού, καθώς και τη διοργάνωση εκδηλώσεων, όπως ημερίδων, συνεδρίων κ.λπ. Στο έργο αυτό εντάσσεται και η συμμετοχή του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας στις εκστρατείες και τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (βλ. σελ. 22) και του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Προαγωγή της Υγείας στην Εργασία (www.enwhp.org).

Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην εισαγωγή πληροφόρησης στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αντλήσουν στοιχεία για διάφορους τομείς της ασφάλειας και υγείας είτε μέσα από την ιστοσελίδα του Υπουργείου (www.yrakp.gr), είτε από την ειδική για την ασφάλεια και υγεία ιστοσελίδα (<http://gr.osha.eu.int>), η οποία αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού δικτύου που αναπτύχθηκε και λειτουργεί με τη μέριμνα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.

Ενημερωτικό έργο αναπτύσσουν όλες οι προαναφερόμενες υπηρεσίες του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Ερευνητικό έργο

Περιλαμβάνει δραστηριότητες καταγραφής των επιπτώσεων φυσικών και χημικών κυρίως παραγόντων στους εργαζόμενους σε συγκεκριμένες εργασίες, καθώς και έρευνες, μελέτες και καταγραφές. Η έρευνα ανήκει στην αρμοδιότητα του Κέντρου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Κ.Υ.Α.Ε.) του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, στο οποίο λειτουργούν τέσσερα τμήματα: (α) Τμήμα προσδιορισμού χημικών και βιολογικών παραγόντων, (β) Τμήμα προσδιορισμού φυσικών παραγόντων, (γ) Τμήμα ασφάλειας της εργασίας και εργονομίας και (δ) Τμήμα ιατρικής της εργασίας.

Το ερευνητικό έργο του Κ.Υ.Α.Ε. υλοποιείται συνήθως σε συνεργασία με Πανεπιστήμια ή άλλους επιστημονικούς φορείς.

Ελεγκτικό έργο

Αφορά στον έλεγχο της εφαρμογής της νομοθεσίας στους χώρους εργασίας. Ασκείται από ειδικό ελεγκτικό σώμα του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.).

Το Σ.ΕΠ.Ε. θεσμοθετήθηκε με το Ν. 2639/98 και άρχισε τη λειτουργία του την 1η Ιουνίου 1999, αντικαθιστώντας τις μέχρι τότε υπηρεσίες Επιθεώρησης Εργασίας, που υπάγονταν στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του Σώματος είναι:

- υπαγωγή σε μία κεντρική αρχή, τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ώστε να διασφαλιστεί μια ενιαία πολιτική ελέγχου της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας,
- διάρθρωση σε μία ισχυρή κεντρική υπηρεσία και σε κατά τόπους περιφερειακές υπηρεσίες. Οι περιφερειακές υπηρεσίες ακολουθούν την περιφερειακή και νομαρχιακή διαίρεση της χώρας και περιλαμβάνουν 16 Διευθύνσεις Κοινωνικής Επιθεώρησης και 7 Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.) σε επίπεδο Διεύθυνσης με διαπεριφερειακή αρμοδιότητα,
- ανάδειξη του διακριτού ρόλου των Επιθεωρητών Εργασίας (Κοινωνικοί και Τεχνικοί-Υγειονομικοί Επιθεωρητές), ώστε με την εξειδίκευση της δράσης να επιτυγχάνεται βελτίωση της ποιότητας του ελεγκτικού έργου.

Το Σ.ΕΠ.Ε., προκειμένου να ανταποκριθεί στο έργο του έχει, μεταξύ των άλλων, τις εξής αρμοδιότητες:

- ✓ να εισέρχεται ελεύθερα σε κάθε χώρο εργασίας του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα, οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας, ακόμα και χωρίς προειδοποίηση,
- ✓ να προβαίνει σε κάθε είδους αναγκαία εξέταση, έλεγχο ή έρευνα αναφορικά με τη διαπίστωση της τήρησης των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας,
- ✓ να διακόπτει προσωρινά τη λειτουργία της επιχείρησης ή τμήματός της, αν κρίνει ότι υπάρχει άμεσος κίνδυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων
- ✓ να επιβάλλει κυρώσεις διοικητικές ή να προσφεύγει στη δικαιοσύνη για την επιβολή ποινικών κυρώσεων,
- ✓ να έχει πρόσβαση στα αρχεία, έγγραφα, μητρώα, βιβλία και άλλα στοιχεία της επιχείρησης,
- ✓ να ερευνά τα αίτια των θανατηφόρων και σοβαρών εργατικών ατυχημάτων και να συντάσσει εκθέσεις αυτοψίας,
- ✓ να διερευνά τα αίτια και τις συνθήκες εμφάνισης των επαγγελματικών νόσων,
- ✓ να προβαίνει σε δειγματοληψίες, αναλύσεις, μετρήσεις φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων και να λαμβάνει φωτογραφίες,
- ✓ να παρεμβαίνει συμφιλωτικά για την επίλυση των αναφυσόμενων ατομικών ή συλλογικών διαφορών εργασίας.

Κάθε χρόνο το Σ.ΕΠ.Ε. εκδίδει έκθεση με τα πεπραγμένα του προηγούμενου έτους.

Τριμερής συνεργασία - Συλλογικά όργανα

Για όλα τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία η πολιτεία διαβουλευεται με τους κοινωνικούς εταίρους (οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων) και σε πολλές περιπτώσεις διαβουλευεται και με επιστημονικούς φορείς.

Συγκεκριμένα, έχουν θεσμοθετηθεί και λειτουργούν συλλογικά όργανα, των οποίων η συμβολή είναι καθοριστικής σημασίας για τη λήψη αποφάσεων, τη χάραξη πολιτικής και τον προσανατολισμό των δράσεων της πολιτείας. Επιδιώκεται η εξαντλητική συζήτηση του εκάστοτε θέματος στα όργανα διαβούλευσης με στόχο την κατά το δυνατόν ομοφωνία, ιδίως στο νομοθετικό έργο, ώστε να μην παρουσιάζονται μετέπειτα αντιδράσεις και κοινωνική αναταραχή. Αυτά τα συλλογικά όργανα είναι:

- Σε εθνικό επίπεδο:
 - Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

(Σ.Υ.Α.Ε.)

- Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.)
- Γνωμοδοτική Επιτροπή για την αδειοδότηση των ΕΞ.Υ.Π.Π.

- Τριμερής Επιτροπή για την υποστήριξη του εθνικού εστιακού πόλου στα πλαίσια του ευρωπαϊκού δικτύου για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία

Σε τοπικό επίπεδο:

- Νομαρχιακές Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.)
- Περιφερειακές Επιτροπές Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Ε.)

Σε επίπεδο κλάδου ή χώρου εργασίας:

- Μικτές Επιτροπές Ελέγχου σε οικοδομές και τεχνικά έργα
- Μικτές Επιτροπές Ελέγχου στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη Πειραιά-Δραπετσώνας-Κερατσινίου-Περάματος-Σαλαμίνας

Ο ρόλος των μη κυβερνητικών φορέων

Στην προώθηση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία, συμβάλλουν σημαντικά, με πολλούς και διάφορους τρόπους, και άλλοι μη κυβερνητικοί φορείς. Το έργο τους απευθύνεται συνήθως σε συγκεκριμένες ομάδες στόχους και για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό.

Ο πλέον εξειδικευμένος φορέας είναι το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.). Είναι αποτέλεσμα σύμπραξης των κοινωνικών εταίρων και αποτελεί την εφαρμογή στην πράξη της κοινής προσπάθειας εργοδοτών και εργαζομένων για την παραγωγή των θεμάτων ΑΥΕ.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. αποτελείται από τέσσερα κέντρα:

Α. Κέντρο Υγείας - Υγιεινής της Εργασίας, το οποίο αναπτύσσει ερευνητική δραστηριότητα με σκοπό τον εντοπισμό, την καταγραφή, την επεξεργασία, την ανάλυση και την έρευνα των βλαπτικών παραγόντων ή και καταστάσεων του εργασιακού και ευρύτερου περιβάλλοντος.

Β. Κέντρο Ασφάλειας της Εργασίας, το οποίο αναπτύσσει ερευνητική δραστηριότητα με σκοπό τον εντοπισμό, την καταγραφή, την επεξεργασία, την ανάλυση και την έρευνα των επικίνδυνων συνθηκών του εργασιακού και ευρύτερου περιβάλλοντος.

Γ. Κέντρο Κατάρτισης, το οποίο χαράσσει στρατηγική, προγραμματίζει και υλοποιεί προγράμματα εκπαίδευσης, σεμινάρια και ημερίδες.

Δ. Κέντρο Τεκμηρίωσης - Πληροφόρησης, το οποίο συγκεντρώνει, επεξεργάζεται και διαδίδει κάθε πληροφορία που αξιολογεί ως χρήσιμη και επιμελείται τη λειτουργία της βιβλιοθήκης του Ινστιτούτου, τις εκδόσεις του και το διαδικτυακό του κόμβο (www.elinyae.gr).

Από τους υπόλοιπους μη κυβερνητικούς φορείς, αναφέρεται η συμβολή του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.), το οποίο αναπτύσσει συνεχώς, εδώ και πολλά χρόνια δραστηριότητες, όπως:

- μελέτες και προτάσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας,
- επιμορφωτικά προγράμματα,
- ημερίδες και άλλες εκδηλώσεις σε όλη τη χώρα,
- ένθετα, άρθρα και αφιερώματα στα τεύχη του ενημε-

ρωτικού δελτίου του Τ.Ε.Ε., που αποστέλλεται σε όλα τα μέλη του.

Στο Τ.Ε.Ε. λειτουργεί Μόνιμη Επιτροπή Θεμάτων Ασφάλειας και Υγιεινής στους Εργασιακούς Χώρους, που εισηγείται στη διοίκηση την ανάληψη σχετικών με την ΑΥΕ δράσεων. Επίσης, λειτουργεί ειδικό Γραφείο Ασφάλειας και Υγείας, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται για σχετική πληροφόρηση. Επιπλέον στο διαδικτυακό του τόπο (<http://portal.tee.gr>) το Τ.Ε.Ε. έχει εισαγάγει ενημέρωση και διασυνδέσεις για την πληρέστερη εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων.

Εξ άλλου, το Τ.Ε.Ε., όπως ήδη προαναφέρθηκε, συμμετέχει με εκπρόσωπό του στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Επίσης, συμμετέχει στη γνωμοδοτική επιτροπή για την αδειοδότηση των Εξωτερικών Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόληψης.

Άλλοι φορείς είναι οι διάφορες επί μέρους εργοδοτικές οργανώσεις, συνδικαλιστικά όργανα, σύνδεσμοι, επιμελητήρια κ.λπ., οι οποίοι αναπτύσσουν δράσεις για την ενημέρωση και την επιμόρφωση των μελών τους στα θέματα ΑΥΕ.

Επίσης, επισημαίνεται ότι στη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.) λειτουργεί Γραμματεία Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία και στο Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.) τα θέματα ΑΥΕ εντάσσονται στο Δίκτυο Εργασιακών Σχέσεων και Κοινωνικής Πολιτικής.

Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (Δ.Ο.Ε.)

(International Labour Organisation ή ILO, <http://www.ilo.org>)

Έχει έδρα τη Γενεύη της Ελβετίας. Ιδρύθηκε το 1919 με τη Συνθήκη των Βερσαλλιών. Το 1946 αποτέλεσε την πρώτη εξειδικευμένη οργάνωση συνδεδεμένη με τα Ηνωμένα Έθνη. Το 1969 της απονεμήθηκε το Nobel Ειρήνης.

Σκοπός της Δ.Ο.Ε. είναι η καθιέρωση και διατήρηση της κοινωνικής ειρήνης που βασίζεται στην κοινωνική δικαιοσύνη, την κοινωνική και οικονομική ευημερία των λαών της γης, τις επαρκείς δυνατότητες απασχόλησης, τις ικανοποιητικές συνθήκες ζωής και εργασίας και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πολιτική της βασίζεται σε τριμερή διαβούλευση, ένα δηλαδή σύστημα που επιτρέπει στους εκπροσώπους των εργοδοτών και των εργαζομένων να μετέχουν ισότιμα με τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων σε όλες τις συζητήσεις και αποφάσεις.

Μέλη της Δ.Ο.Ε. είναι 178 χώρες, που είναι ταυτόχρονα και κράτη - μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.).

Η δράση της Δ.Ο.Ε. περιλαμβάνει:

- εκπόνηση πολιτικών και κατάρτιση διεθνών προγραμμάτων για την προώθηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας και την ανάπτυξη των ευκαιριών απασχόλησης,
- θέσπιση διεθνών κανόνων εργασίας (διεθνείς συμβάσεις και συστάσεις),
- οργάνωση ευρέως προγράμματος τεχνικής συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο,
- ανάληψη επιμορφωτικών, εκπαιδευτικών, ερευνητι-

(συνέχεια στη σελ. 21)

ΟΔΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΠΥΞΙΔΑ Ν° 21

Εισαγωγή

Η ασφαλής μεταφορά όλων των φορτίων – και όχι αποκλειστικά των επικίνδυνων - αποτελεί θέμα ζωτικής σημασίας τόσο για τους επαγγελματίες των οδικών εμπορευματικών μεταφορών, όσο και για την κοινωνία ευρύτερα, καθώς συμβάλλει στην πρόληψη ατυχημάτων που κοστίζουν σε ανθρώπινες ζωές και περιουσίες. Η ασφάλεια στις μεταφορές είναι συνάρτηση ενός αριθμού παραμέτρων όπως η ποιότητα του οδοστρώματος, το επίπεδο εκπαίδευσης του οδηγού, η κατάσταση του οχήματος και ο τρόπος πρόσδεσης του φορτίου. Για δεδομένη εμπειρία οδηγού, κατάσταση οδοστρώματος και οχήματος, η πρακτική ασφάλιση του φορτίου αναδεικνύεται σε παράγοντα καθοριστικής σημασίας για την ασφάλεια της μεταφοράς. Γενικά, κάθε όχημα που μεταφέρει εμπορεύματα, πρέπει να είναι φορτωμένο και να οδηγείται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται οποιοσδήποτε κίνδυνος για ανθρώπους ή περιουσίες.

Προϋποθέσεις ασφαλούς μεταφοράς

- **Επιλογή κατάλληλου οχήματος:** Ένα όχημα που μεταφέρει φορτίο, πρέπει εκ κατασκευής να είναι κατάλληλο για το συγκεκριμένο είδος φορτίου. Οι προδιαγραφές του οχήματος πρέπει να ανταποκρίνονται στο βάρος του και ο χώρος φόρτωσης να επαρκεί για τον όγκο του.
- **Ορθή τοποθέτηση του φορτίου πάνω στο όχημα:** Τυχόν λανθασμένη τοποθέτηση του φορτίου μπορεί να συνεπάγεται σημαντικό κίνδυνο ατυχήματος. Το φορτίο θα πρέπει να τοποθετείται με τρόπο που να εξασφαλίζει επαρκή ευστάθεια, ευχέρεια στην αλλαγή κατεύθυνσης και το φρενάρισμα και να μην υπερφορτώνει τους άξονες και τους τροχούς. Το κέντρο βάρους του φορτίου πρέπει να βρίσκεται όσο το δυνατόν χαμηλότερα και να μην είναι τοποθετημένο από τη μία πλευρά (μονόμπαντα).
- **Χρησιμοποίηση κατάλληλων μέσων πρόσδεσης του φορτίου:** Τα διάφορα μέσα πρόσδεσης, όταν είναι τεντωμένα, αυξάνουν τη σταθερότητα του φορτίου. Μπορούν να στερεωθούν απ' ευθείας επάνω στο φορτίο για να αποφευχθεί η ανατροπή του.

Απαιτούμενες δυνάμεις πρόσδεσης φορτίων

Κατά την κίνηση ενός οχήματος που μεταφέρει ένα φορτίο, εξασκούνται δυνάμεις επί του οχήματος και του φορτίου. Οι δυνάμεις αυτές οφείλονται σε αυξομειώσεις της ταχύτητας, σε αλλαγές κατεύθυνσης ή σε κίνηση σε δρόμο με κλίση, ανωφέρειες και κατωφέρειες, ή ανωμαλίες του οδοστρώματος. Προκειμένου να μεταφερθεί το φορτίο με ασφάλεια πρέπει να στερεωθεί επάνω ή να εγκλωβιστεί μέσα στο όχημα κατά τέτοιο τρόπο, που να μπορεί να αντέξει σε μία δύναμη ίση με:

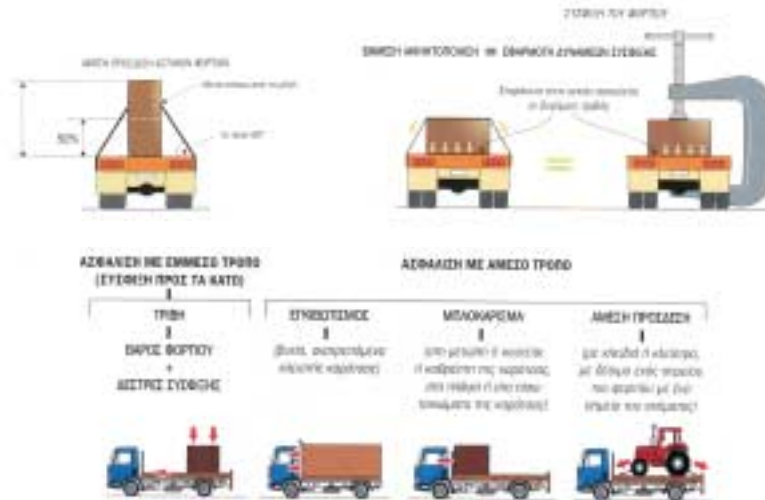
- το 80% του βάρους του προς τα εμπρός
- το 50% του βάρους του προς τα πλάγια και πίσω
- το 20% του βάρους του στην κατάκόρυφο.

Μέθοδοι ασφάλισης φορτίων

Τα φορτία ασφαλιζονται με **έμμεσες** ή **άμεσες** μεθόδους:

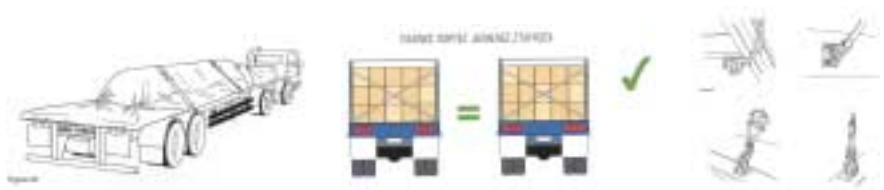
- Η **έμμεση μέθοδος** συνίσταται στη χρήση τεχνικών που συσφίγγουν το φορτίο πάνω στο πάτωμα της καρότσας, με την εφαρμογή δυνάμεων προς τα κάτω, έχοντας έτσι σαν αποτέλεσμα την ακινητοποίησή του μέσω της αύξησης της τριβής.
- Στην **άμεση μέθοδο**, το φορτίο ακινητοποιείται άμεσα είτε από τον εγκιβωτισμό του μέσα στην καρότσα, τα όρια της οποίας το ακινητοποιούν, είτε με μέσα ακινητοποίησης που το «μπλοκάρουν» κόντρα στις κάθετες σταθερές δομές της καρότσας, είτε με μέσα έμμεσης πρόσδεσης ενός σημείου του φορτίου με ένα σημείο της καρότσας.

Γενικές οδηγίες ασφαλούς μεταφοράς

- Τα τοιχώματα των αμαξωμάτων, οι δεξαμενές και άλλες παρόμοιες δομές ασφάλισης φορτίων, έχουν συγκεκριμένα όρια αντοχής. Εάν τα όριά τους δεν αναγράφονται κάπου στο αμάξωμα, πρέπει να ζητηθούν οι προδιαγραφές από τον κατασκευαστή.
- Κατασκευές που περιέχουν τμήμα του φορτίου (καρότσια, παλέτες, δίχτυα κ.λπ.), πρέπει να έχουν τις απαιτούμενες αντοχές για να συγκρατούν τα φορτία που έχουν τοποθετηθεί επάνω ή μέσα σε αυτές. Ο σχεδιασμός τους πρέπει να επιτρέπει τη σωστή στερέωσή τους στο όχημα.
- Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για το μπλοκάρισμα ή τη στήριξη τμημάτων του φορτίου πρέπει να αντέχει το βάρος του φορτίου ενώ οι ειδικές σφήνες ή τάκοι πρέπει να είναι στερεωμένοι ξεχωριστά επάνω στο όχημα ή το φορτίο.
- Οι περισσότερες μετώπες δεν έχουν την απαιτούμενη αντοχή για να συγκρατήσουν βαριά φορτία όταν το όχημα φρενάρει απότομα. Ωστόσο, εάν το φορτίο στερεωθεί με τρόπο που να εξασφαλίζει ότι δεν θα μετατοπιστεί προς τα πλάγια, πίσω ή επάνω, η μετώπη ή το κάθετο διαχωριστικό μπορούν σε πολλές περιπτώσεις να εξασφαλίσουν την πρόσθετη απαιτούμενη δύναμη για ακινητοποίηση του φορτίου, σε απότομο φρενάρισμα.
- Για τη σωστή κατανομή του βάρους στους άξονες του οχήματος, τα φορτία συχνά χωρίζονται σε δύο τμήματα. Για τη στερέωση του πίσω τμήματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα κινητό διαχωριστικό δεμένο με αλυσίδες, οι οποίες το συγκρατούν από ψηλά και από χαμηλά στερεωμένο στις βέργες, κάτω από την κουπαστή.
- Οι πλαϊνές πόρτες δεν έχουν συνήθως αντοχή για να συγκρατήσουν τα ψηλά μονοκόμματα φορτία ή ψηλές στοίβες φορτίων, εκτός αν δεθούν από την κορυφή τους χιαστί με δέστρες στερεωμένες στις βέργες κάτω από την κουπαστή.
- Τα κινητά κάθετα χωρίσματα που χρησιμοποιούνται για το μπλοκάρισμα του φορτίου, πρέπει να στερεώνονται στην καρότσα με πύρους, αλυσίδες ή άλλα μέσα.
- Τα καλύμματα από μουσαμά χρησιμοποιούνται βασικά για την προστασία των φορτίων από τις καιρικές συνθήκες. Μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν ως δευτερεύοντα συστήματα ασφαλείας για την περίπτωση που κάποιο αντικείμενο (μπουκάλι, κονσέρβα κ.α.) φύγει από τη θέση του ή για τη συγκράτηση χύδην φορτίων που μπορούν να επηρεαστούν από τα ρεύματα του αέρα. Οι μουσαμάδες δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως το μοναδικό σύστημα ασφάλισης του φορτίου εκτός και αν είναι ειδικά σχεδιασμένοι για το σκοπό αυτό.
- Πολλές βέργες δεν είναι αρκετά ανθεκτικές για αλυσίδες ή δέστρες. Η δύναμη που ασκείται από τα μέσα αυτά, μπορεί να είναι μεγαλύτερη από όση αντέχουν οι βέργες, ιδιαίτερα όταν χρησιμοποιούνται για την άμεση πρόσδεση του φορτίου. Τα πιο ανθεκτικά σημεία της βέργας είναι εκείνα στα οποία ενώνεται με την κουπαστή της καρότσας. Οι αλυσίδες και οι δέστρες πρέπει να αγκυρώνονται στα

σημεία στήριξης της βέργας ή κοντά σε αυτά.

Μέσα πρόσδεσης φορτίων

- **Συνθετικά σχοινιά.** Θεωρούνται χαμηλής αντοχής και δεν επαρκούν για την ασφάλιση φορτίων μεγάλου βάρους. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για την έμμεση πρόσδεση σχετικά ελαφρών φορτίων. Τα σχοινιά που προορίζονται για τις μεταφορές, έχουν κωδικούς χρωματισμούς που αντιστοιχούν σε διαφορετικές ικανότητες πρόσδεσης. Τα συνηθισμένα μεγέθη είναι αυτά των 10 και 12 χιλιοστών. Τα σχοινιά με μαύρη ρίγα έχουν ικανότητα πρόσδεσης 100 κιλών ενώ αυτά με την κίτρινη ρίγα, 300 κιλών.
- **Δέστρες.** Αποτελούν ένα σύνολο από ιμάντες, εξαρτήματα και εντατήρες. Οι εντατήρες είναι τοποθετημένοι είτε πάνω στο φορτηγό (βίντσι ή εργάτης), είτε εν σειρά στον ιμάντα (καστάνια χειρός). Στις οδικές μεταφορές χρησιμοποιούνται κυρίως δέστρες πλάτους 5 εκατοστών με ελάχιστη ικανότητα πρόσδεσης 2 τόνων.

- **Αλυσίδες.** Είναι εξοπλισμένες με γάντζους στα δύο άκρα και τεντώνονται με έκκεντρου λεβιέδες (σκύλες). Η συχνότερα χρησιμοποιούμενη αλυσίδα είναι των 8 χιλιοστών, με αντοχή σε εφελκυσμό και ικανότητα πρόσδεσης μέχρι 4 τόνους.

- **Τσέρκια.** Είναι πλαστικά ή μεταλλικά και χρησιμοποιούνται για τη μοναδοποίηση φορτίων σε στοίβες ή σωρούς. Τεντώνονται με ειδική τσερκομηχανή και είναι κατάλληλα για τη στερέωση φορτίων μεγάλου βάρους, ιδιαίτερα πάνω σε παλέτες.
- **Πλαστικό περιτύλιγμα,** από φιλμ εκτατό ή συρρικνούμενο, χρησιμοποιείται για τη μοναδοποίηση φορτίων που αποτελούνται από πολλά μικρά αντικείμενα (παλετοποιημένα φορτία). Δεν είναι κατάλληλο για βαριά φορτία ή φορτία με αιχμηρές γωνίες που μπορεί να το τρυπήσουν.
- **Συρματόσχοινα.** Χρησιμοποιούνται για την κάθετη σύσφιξη φορτίων που είναι τοποθετημένα εγκάρσια πάνω στην πλατφόρμα και τεντώνονται με τανυστήρες καστανίας ή περιστροφικούς.
- **Λάστιχα (χταπόδια).** Είναι μέσα πρόσδεσης χαμηλής αντοχής, που διαθέτουν γάντζους στα άκρα τους και χρησιμοποιούνται για την ασφάλιση ελαφρών αντικειμένων.

Ικανότητα ασφάλισης των διαφόρων μέσων πρόσδεσης φορτίου

ΜΕΣΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΑΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΠΡΟΣΔΕΣΗΣ (ΕΜΜΕΣΗ ΠΡΟΣΔΕΣΗ)

Είδος μέσου	Μέγεθος	Μέσο τάνυσης	Αποτέλεσμα σε δύναμη τάνυσης
Σχοινί	10 χιλιοστών	Μονός κόμπος	50 κιλά
	12 χιλιοστών	Διπλός κόμπος	100 κιλά
Δέστρα	25 χιλιοστών	Καστάνια χειρός	100 κιλά
	35 χιλιοστών	Καστάνια χειρός	250 κιλά
	50 χιλιοστών	Βίντσι (εργάτης)	300 κιλά
	50 χιλιοστών	Καστάνια χειρός (με ώθηση επάνω)	300 κιλά
	50 χιλιοστών	Καστάνια χειρός (με έλξη κάτω)	600 κιλά
Αλυσίδα	7 χιλιοστών και άνω	Λεβιές (σκύλα)	750 κιλά
		Τανυστήρας	1.000 κιλά

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΣΔΕΣΗΣ (ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΣΔΕΣΗ)		
Μέσο πρόσδεσης	Ικανότητα πρόσδεσης	
Συνθετικό σχοινί 12 mm	300 κιλά	
Δέστρα πλάτους 25 mm	250 κιλά	
Δέστρα πλάτους 35 mm	1.000 κιλά	
Δέστρα πλάτους 50 mm	2.000 κιλά	
Αλυσίδες	Με γάντζους (ασφάλειες) διχάλας ή εγκοπής	Με γάντζους (ασφάλειες) απλούς
6 χιλιοστών	2300 κιλά	1700 κιλά
7,3 χιλιοστών	3000 κιλά	2300 κιλά
8 χιλιοστών	4000 κιλά	3000 κιλά
10 χιλιοστών	6000 κιλά	4500 κιλά
13 χιλιοστών	9000 κιλά	6700 κιλά
13 χιλιοστών (τύπου T)	10.000 κιλά	7500 κιλά
16 χιλιοστών (τύπου T)	16.000 κιλά	12.000 κιλά

Καταμερισμός αρμοδιοτήτων

- Ο οδηγός, ο ιδιοκτήτης του οχήματος και ο μεταφορέας έχουν την ευθύνη της επιλογής του κατάλληλου οχήματος για το είδος του φορτίου που πρόκειται να μεταφερθεί.
- Ο αποστολέας του φορτίου (κάθε διαδοχικός, αν είναι περισσότεροι του ενός) έχει την ευθύνη του να παράσχει στον υπεύθυνο φόρτωσης και τον οδηγό του οχήματος κάθε αναγκαία πληροφορία ή οποία αφορά στα βάρη των επιμέρους τμημάτων του φορτίου, καθώς και τα στοιχεία για το κέντρο βάρους κάθε επιμέρους τμήματός του.
- Η σωστή τοποθέτηση του φορτίου πάνω στην πλατφόρμα του οχήματος είναι ευθύνη του εκάστοτε υπεύθυνου φόρτωσης και του οδηγού.
- Ο μεταφορέας, ο υπεύθυνος φόρτωσης και ο οδηγός, επιφορτίζονται με την κατάλληλη επιλογή των μέσων στήριξης και των τάκων, την τοποθέτηση και την στερέωσή τους.
- Ο υπεύθυνος για την εκφόρτωση στο σημείο παράδοσης του φορτίου φέρει την ευθύνη της αποφυγής ατυχημάτων και βλαβών στα άτομα που εμπλέκονται στη διαδικασία αυτή.

Βασικές συμβουλές ασφαλούς μεταφοράς

- Βεβαιωθείτε ότι το όχημα έχει αρκετό χώρο και πλατφόρμα κατάλληλη για το είδος και το μέγεθος του φορτίου.
- Ελέγχετε το βάρος του φορτίου που θα μεταφέρετε.
- Ελέγχετε την κατά μήκος τοποθέτηση του φορτίου.
- Μοιράζετε το φορτίο σωστά κατά πλάτος.
- Τοποθετείτε περισσότερα δεσίματα στα ψηλά φορτία.
- Μην υπερφορτώνετε τον άξονα διεύθυνσης τοποθετώντας το φορτίο πολύ μπροστά, αλλά ούτε και πολύ πίσω.
- Μη στοιβάζετε το φορτίο σε μεγάλο ύψος.
- Μην τοποθετείτε τους ορθογώνιους τάκους με τη στενή πλευρά να ακουμπάει στο φορτίο.
- Βεβαιωθείτε ότι τα μέσα κάθετης (έμμεσης) σύσφιξης του φορτίου είναι, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην κατακόρυφο (γωνία 90°) και τα μέσα άμεσης πρόσδεσης τροχοφόρων φορτίων σχηματίζουν γωνίες το πολύ έως 60° ως προς το οριζόντιο επίπεδο.
- Χρησιμοποιείτε προστατευτικά στις αιχμηρές γωνίες.
- Δείξτε μεγάλη προσοχή όταν απασφαλίζετε χταπόδια ή λεβιέδες (σκύλες).
- Πραγματοποιείτε συχνούς ελέγχους της κατάστασης του φορτίου κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.
- Να βεβαιώνετε πάντα, ότι το ψαλίδι πιέζει τον κοτσαδόρο προς τα κάτω. Ο οδηγός μπορεί να χάσει τον έλεγχο του οχήματος εάν το ρυμουλκούμενο που τραβάει αρχίσει να μετακινείται δεξιά – αριστερά επειδή είναι ακατάλληλα φορτωμένο.
- Να θυμάστε ότι το φορτίο μπορεί να «καθήσει» και να μετατοπιστεί κατά τη μεταφορά, με συνέπεια να χαλαρώσουν τα μέσα πρόσδεσής του, και τέλος,
- Να θυμάστε ότι το μέγεθος, ο τύπος και η θέση του φορτίου επηρεάζουν το χειρισμό του οχήματος.

Βιβλιογραφικές αναφορές

1. Ειδική έκδοση του περιοδικού "Αποθήκη – Logistics – Μεταφορές", (2003) «Ασφαλής Μεταφορά Φορτίων»
2. Department for Transport, UK (2002), Code of Practice: Safety of loads on vehicles, Third edition.

Κώστας Πούλιος,
Ηλεκτρολόγος Μηχανικός,
ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., Παράρτημα Θεσσαλονίκης

(συνέχεια από σελ. 16)

κών και εκδοτικών δραστηριοτήτων.

Η Δ.Ο.Ε. υλοποιεί τους στόχους της και αναπτύσσει τη δράση της μέσω των τριών παρακάτω οργάνων:

Διεθνής Συνδιάσκεψη Εργασίας: Γενική Συνέλευση των κρατών - μελών που συνέρχεται κάθε Ιούλιο. Εκλέγει το Διοικητικό Συμβούλιο, ψηφίζει τον προϋπολογισμό της Δ.Ο.Ε. και καταρτίζει τους διεθνείς κανόνες εργασίας.

Διοικητικό Συμβούλιο: Εκτελεστικό Όργανο της Δ.Ο.Ε. Αποφασίζει πάνω σε θέματα πολιτικής της Δ.Ο.Ε., διορίζει το Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και κατευθύνει τις δραστηριότητες του Γραφείου. Συνέρχεται δύο φορές το χρόνο.

Διεθνές Γραφείο Εργασίας (Δ.Γ.Ε.): Μόνιμη Γραμματεία της Οργάνωσης. Καταρτίζει και δημοσιεύει τις εκθέσεις και τις εργασίες της Συνδιάσκεψης και τις ειδικές συνόδους της Οργάνωσης. Συντονίζει τα προγράμματα διεθνούς τεχνικής συνεργασίας. Εξετάζει τις εκθέσεις για την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων και συστάσεων, καθώς και τις προσφυγές - καταγγελίες των συνδικαλιστικών οργανώσεων για παραβίαση των αρχών των συμβάσεων αυτών. Απασχολεί προσωπικό από περίπου 110 εθνικότητες.

Το ενδιαφέρον για τα θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία σε διεθνές επίπεδο ξεκίνησε εδώ και αρκετές δεκαετίες. Ιδιαίτερη ώθηση, όμως, δόθηκε από το 1975 και μετά με την εφαρμογή του προγράμματος ΡΙΑCT, ενός διεθνούς προγράμματος για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του εργασιακού περιβάλλοντος που υλοποιήθηκε στα πλαίσια της δράσης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Από τότε, οργανώθηκαν στη χώρα μας συστηματικότερα και στελεχωθήκαν με εξειδικευμένο προσωπικό οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου (Διεύθυνση Συνθηκών Εργασίας, Κέντρο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας και υπηρεσίες Επιθεώρησης Εργασίας) και άρχισαν να τίθενται οι βάσεις για ένα νομοθετικό πλαίσιο, θεσμικού κυρίως χαρακτήρα.

Κύριο έργο της Δ.Ο.Ε., όπως παραπάνω αναφέρθηκε, είναι η κατάρτιση διεθνούς δικαίου. Μέχρι σήμερα, έχουν ψηφισθεί 185 Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας και 195 Συστάσεις. Από αυτές, περίπου το ένα τέταρτο αφορά σε θέματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, ενώ οι υπόλοιπες ρυθμίζουν γενικότερα θέματα απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης, σχέσεων εργασίας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όρων εργασίας κ.λπ.

Μια Διεθνής Σύμβαση Εργασίας καθίσταται υποχρεωτικής εφαρμογής για κάποιο κράτος-μέλος από τη στιγμή που θα την κυρώσει. Στη χώρα μας η κύρωση των συμβάσεων αυτών γίνεται με νόμο. Μέχρι σήμερα έχουν κυρωθεί 70 Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας.

Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

(European Union ή EU, <http://europa.eu.int>)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση οικοδομήθηκε πάνω στα ερείπια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Είχε ως στόχο να αναπτύξει τη συνεργασία και την πρόοδο και να προσφέρει ειρήνη και ευημερία στους πολίτες της στα πλαίσια μιας ολοένα στενότερης ένωσης. Η πρώτη Κοινότητα ιδρύθηκε με τη Συνθήκη των Παρισίων το 1951 και ονομαζόταν Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.). Η Ευρωπαϊκή Οικονομική

Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ) ιδρύθηκαν με τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957. Τα όργανα των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συγχωνεύτηκαν το 1967. Αξίζει να αναφερθεί ότι το 1957 συστάθηκε, για πρώτη φορά σε θέματα ασφάλειας και υγείας, ειδικό όργανο, το Μόνιμο Όργανο για την Ασφάλεια και Υγεία των Εργαζομένων στα Μεταλλεία, Ορυχεία και τις άλλες Εξορυκτικές Βιομηχανίες (SHCMOEI). Το όργανο αυτό συγχωνεύτηκε το 2004 με τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.

Με τη συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992 θεσπίστηκαν νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών - μελών. Με την προσθήκη αυτής της διακυβερνητικής συνεργασίας στο υφιστάμενο «κοινοτικό» σύστημα, η συνθήκη του Μάαστριχτ δημιούργησε την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).

Αρχικά, η Ε.Ε. αποτελείται από έξι μόνο χώρες: το Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες. Το 1973, προσχώρησαν η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, το 1981 η Ελλάδα, το 1986, η Ισπανία και η Πορτογαλία και, το 1995, η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία. Το 2004 πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη ποτέ διεύρυνση με την ένταξη 10 νέων κρατών (Κύπρος, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Τσεχία, Σλοβακία, Σλοβενία).

Η ενιαία ευρωπαϊκή πράξη

Υπογράφηκε το Φεβρουάριο του 1986 και τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 1987. Απετέλεσε την πρώτη σημαντική τροποποίηση των Συνθηκών. Στόχος της ήταν να δημιουργηθεί το 1993 μια κοινή αγορά με την εξάλειψη των τεχνικών, φυσικών και φορολογικών εμποδίων, ώστε να επιτραπεί η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων και κεφαλαίων.

Στα πλαίσια αυτά και σε ό,τι αφορά τα θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, κατέστη πλέον εμφανής η ανάγκη να δοθεί υπόσταση στην κοινωνική Ευρώπη. Αφενός, οι εργοδότες συνειδητοποίησαν ότι έπρεπε να ευνοηθεί η εναρμόνιση των κανόνων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αφετέρου, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι εργαζόμενοι αντελήφθησαν ότι αν δεν υπάρξει εναρμόνιση, η δημιουργία της μεγάλης εσωτερικής αγοράς θα οδηγούσε ενδεχομένως σε στασιμότητα, δηλαδή σε διάβρωση των δικαιωμάτων τους στις πλέον προηγμένες χώρες.

Η αποφασιστικότητα αυτή εκφράζεται σε δύο άρθρα της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης:

- το άρθρο 97 (πρώην 100 Α) ορίζει ότι τα προϊόντα που κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της Κοινότητας θα πρέπει να πληρούν υψηλούς κανόνες ασφάλειας και υγείας.
- το άρθρο 137 (πρώην 118 Α) αναφέρει ότι «τα κράτη μέλη αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην προώθηση της βελτίωσης ιδίως του χώρου εργασίας, για να προστατεύσουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και θέτουν ως στόχο την εναρμόνιση των συνθηκών που υφίστανται σε αυτό τον τομέα σε μια οπτική προόδου».

Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ΕΕ έχει πέντε θεσμικά όργανα έκαστο των οποίων έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες:

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (το οποίο εκλέγεται από τους πολίτες των κρατών μελών)

- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το οποίο εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (κινητήριος δύναμη και εκτελεστικό όργανο. Απαρτίζεται από 23 Γενικές Διευθύνσεις. Τα θέματα ασφάλεια και υγείας στην εργασία ανήκουν στην 5η Γενική Διεύθυνση για την Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Ίσες Ευκαιρίες).

- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου)

- Ελεγκτικό Συνέδριο (ελέγχει τη χρηστή και νόμιμη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ).

Τα ανωτέρω θεσμικά όργανα συμπληρώνονται από έντε άλλα σημαντικά όργανα:

- Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (εκφράζει τις απόψεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε οικονομικά και κοινωνικά θέματα)

- Επιτροπή των Περιφερειών (εκφράζει τις απόψεις των περιφερειακών και τοπικών αρχών)

- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (αρμόδια για τη νομισματική πολιτική και τη διαχείριση του ευρώ)

- Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής (ασχολείται με τις καταγγελίες πολιτών για περιπτώσεις κακοδιοίκησης από όργανο ή υπηρεσία της ΕΕ)

- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ με τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων)

Το σύστημα συμπληρώνεται με ορισμένους άλλους φορείς και υπηρεσίες.

Νομικές πράξεις

Οι ιδρυτικές Συνθήκες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποτελούν τη βάση του Κοινοτικού Δικαίου και παρέχουν το νομικό πλαίσιο για την προετοιμασία κειμένων.

Οι νομικές πράξεις του κοινοτικού δικαίου εμπίπτουν σε δύο κατηγορίες:

- δεσμευτικές πράξεις (Κανονισμός, Οδηγία, Απόφαση)
- μη δεσμευτικές πράξεις (Γνώμη, Ψήφισμα, Σύσταση)

Διαδικασία έκδοσης κοινοτικών οδηγιών: Η Επιτροπή, προκειμένου να εκδοθεί οδηγία σε θέματα ΑΥΕ, συντάσσει σχέδιο πρότασης δυνάμει του άρθρου 97 ή του 137 και τη θέτει προς διαβούλευση με τους εθνικούς εμπειρογνώμονες. Επίσης, γνωμοδοτεί η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. Μετά τις διαβουλεύσεις η Επιτροπή διατυπώνει μια πρώτη πρόταση οδηγίας και την υποβάλλει στο Συμβούλιο. Πριν καταλήξει σε κοινή θέση, το Συμβούλιο παίρνει τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, καθώς και τα αποτελέσματα της πρώτης ανάγνωσης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή τροποποιεί την αρχική της πρόταση με βάση τις τροπολογίες που αποδέχεται και στη συνέχεια υποβάλλει την τροποποιημένη πρόταση στο Συμβούλιο. Ακολουθεί δεύτερη ανάγνωση από το Κοινοβούλιο. Στη συνέχεια, η Επιτροπή διαβιβάζει στο Συμβούλιο την τελική πρόταση μαζί με τις τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η τελική απόφαση λαμβάνεται από κοινού από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ειδικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα ΑΥΕ

Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία
(Advisory Committee for Safety and Health at Work)

Η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία επικουρεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην προετοιμασία και την υλοποίηση κοινοτικών δραστηριοτήτων στον τομέα αυτόν. Εκφέρει γνώμη τόσο για τις προτάσεις οδηγιών όσο και για τις προτάσεις δράσης της Επιτροπής. Επίσης, στόχος της είναι να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών ενθαρρύνοντάς τους και ιδίως:

- να προβαίνει σε ανταλλαγή απόψεων για το θέμα υφισταμένων ή σχεδιαζόμενων ρυθμίσεων,

- να συμβάλλει στην επεξεργασία κοινής προσέγγισης όσον αφορά στην επιλογή των κοινοτικών προτεραιοτήτων, καθώς και των αναγκών για την πραγματοποίησή τους μέτρων,

- να συμβάλλει στην ενημέρωση των κυβερνήσεων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών σχετικά με τις κοινοτικές δραστηριότητες.

Η Επιτροπή είναι τριμελής. Αποτελείται από 75 τακτικά μέλη που διορίζονται για 3 έτη από το Συμβούλιο. Κάθε κράτος μέλος εκπροσωπείται με 3 τακτικά μέλη (κυβέρνηση, εργοδότες, εργαζόμενοι). Στα πλαίσια λειτουργίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής δημιουργούνται ομάδες ad hoc για την επεξεργασία διαφόρων θεμάτων.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή είναι στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης 5 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συγκεκριμένα του Τμήματος Ασφάλειας και Υγείας.

Επιτροπή Ανωτέρων Επιθεωρητών Εργασίας (Senior Labour Inspectors Committee ή SLIC)

Αποτελεί μόνιμο κοινοτικό όργανο, το οποίο θεσμοθετήθηκε επίσημα με την Απόφαση 95/319/ΕΟΚ. Κάθε κράτος-μέλος εκπροσωπείται από δύο μέλη. Συνεδριάζει ανά εξαμηνιο στο έδαφος του κράτους-μέλους που έχει την προεδρία.

Η Επιτροπή αυτή είναι, όπως και η Συμβουλευτική Επιτροπή, στην αρμοδιότητα του Τμήματος Ασφάλειας και Υγείας της Γενικής Διεύθυνσης 5.

Στα πλαίσια λειτουργίας της Επιτροπής Ανωτέρων Επιθεωρητών Εργασίας γίνεται μεταξύ άλλων αξιολόγηση των συστημάτων επιθεώρησης εργασίας ενός εκάστου κράτους-μέλους, παρακολούθηση της εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών, παρουσίαση της πολιτικής και των μέτρων που εφαρμόζουν τα κράτη-μέλη, ανταλλαγή εμπειριών και ανάληψη διαφόρων πρωτοβουλιών για την προαγωγή της αποτελεσματικής και κατά το δυνατόν εναρμονισμένης άσκησης του ελεγκτικού έργου των επιθεωρήσεων εργασίας. Δύο από τις πιο σημαντικές εκστρατείες της Επιτροπής αφορούσαν στην πρόληψη στον αγροτικό και στον κατασκευαστικό τομέα. Στα πλαίσια λειτουργίας της, η SLIC συνεργάζεται με τις υποψήφιας για ένταξη χώρες και με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (Ε.Ζ.Ε.Σ.).

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

(European Agency for Safety and Health at Work,

<http://agency.osha.eu.int>,

<http://europe.osha.eu.int>,

<http://global.osha.eu.int>)

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός είναι ένα νέο σχετικά ίδρυ-

μα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με έδρα το Bilbao της Ισπανίας. Τα ιδρυτικά του κείμενα είναι οι Κανονισμοί του Συμβουλίου 2062/94 και 1643/95, που ήδη είναι υπό τροποποίηση, ώστε να ληφθεί υπόψη η διεύρυνση της Ε.Ε. και η αξιολόγηση από τη μέχρι τώρα λειτουργία του.

Στόχος του Οργανισμού είναι να παρέχει στις κοινοτικές υπηρεσίες, στα κράτη - μέλη και στους ενδιαφερόμενους κύκλους όλες τις τεχνικές, επιστημονικές και οικονομικές πληροφορίες που είναι χρήσιμες στον τομέα της υγείας και ασφάλειας της εργασίας, ώστε να βελτιώνεται η προστασία των εργαζομένων.

Οι αρμοδιότητες του Οργανισμού περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- τη συλλογή και διάδοση πληροφοριών για την κατάσταση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας στα κράτη-μέλη,
- την προώθηση της συνεργασίας για ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών-μελών,
- τη συμβολή στον καθορισμό των μελλοντικών προγραμμάτων δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία.

Ο Οργανισμός, ασκώντας τις αρμοδιότητές του και προς επίτευξη του στόχου του, αναπτύσσει δραστηριότητες σε τρεις τομείς:

- ✓ δίκτυο πληροφόρησης (information network): Ανάπτυξη ευρωπαϊκού δικτύου πληροφόρησης βασισμένο στο internet με μέλη τους εθνικούς εστιακούς πόλους των κρατών-μελών (national focal points)
- ✓ υπηρεσίες πληροφόρησης (information services): Ανάλυση δραστηριοτήτων παροχής πληροφόρησης (όπως έκδοση έντυπου ενημερωτικού υλικού, διοργάνωση συνεδρίων, δελτία τύπου, παρουσιάσεις κ.λπ.)
- ✓ προγράμματα πληροφόρησης (information projects): Περιλαμβάνονται εκθέσεις που αποτυπώνουν την υπάρχουσα κατάσταση στα κράτη-μέλη και καταγράφουν τις μελλοντικές τάσεις σε θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, έρευνες για κινδύνους και κοινωνικοοικονομικές διαστάσεις της ΑΥΕ, καθώς και καλές πρακτικές για την αποτελεσματική εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας.

Ο Οργανισμός διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από εκπροσώπους της πολιτείας, των εργοδοτών και των εργαζομένων από κάθε κράτος-μέλος, καθώς και από 3 εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επικεφαλής του Οργανισμού είναι ο Διευθυντής, που διορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από προκήρυξη της θέσης και έχει πενταετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης.

Τη λειτουργία του Οργανισμού στηρίζουν οι εθνικοί εστιακοί πόλοι (focal points) κάθε χώρας. Για την Ελλάδα, έχει οριστεί ως εστιακός πόλος το Κέντρο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Κ.Υ.Α.Ε.), όπως ήδη έχει αναφερθεί.

Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας

**(European Foundation of Living and Working Conditions,
<http://www.eurofound.eu.int>)**

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας είναι αυτόνομος οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος ιδρύθηκε το 1975 με βάση τον Κανονισμό 1365/75 του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Έχει έδρα το Δουβλίνο και στοχεύει σύμφωνα με τον ιδρυτικό του κανονισμό να συμβάλλει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας στα κράτη μέλη με την

αύξηση και διάδοση της γνώσης στο αντικείμενο αυτό. Το Ίδρυμα διευθύνει το Διοικητικό του Συμβούλιο το οποίο έχει τετραμερή δομή συμπεριλαμβάνοντας εκπροσώπους των κυβερνήσεων, των εργοδοτών και των εργαζομένων των κρατών μελών (ένας από κάθε πλευρά για κάθε χώρα) και τριών εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επιπρόσθετα υπάρχει η επιτροπή των εμπειρογνομόνων στην οποία συμμετέχει ένας ειδικός επιστήμονας από κάθε χώρα.

Τα κύρια αντικείμενα δραστηριότητας του Ιδρύματος, όπως αυτά καθορίζονται από το Διοικητικό του Συμβούλιο κατά την εκπόνηση των ετήσιων και τετραετών προγραμμάτων, αφορούν στην απασχόληση, τις ίσες ευκαιρίες, την υγεία και ευημερία, την κοινωνική συνοχή κ.λπ.

Για την υλοποίηση των στόχων του, το Ίδρυμα χρησιμοποιεί τις παρακάτω μεθόδους:

- διεξαγωγή ερευνών στα κράτη μέλη από ερευνητικά κέντρα, Πανεπιστήμια και άλλους φορείς, με την καθοδήγηση ερευνητών του Ιδρύματος,
- έκδοση των αποτελεσμάτων των ερευνών με τη μορφή του Ιδρύματος σε μορφή έντυπων και ηλεκτρονικών εκδόσεων,
- λειτουργία του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου εργασιακών σχέσεων για άντληση, συλλογή ανάλυση συγκριτικών στοιχείων σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις στις Ευρωπαϊκές χώρες,
- διάδοση των αποτελεσμάτων με έκδοση και διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων, οργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, λειτουργία ιστοσελίδας κ.λπ.

Ο ρόλος των ευρωπαϊκών οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων

Στο ευρωπαϊκό έργο γνωμοδοτούν και συμμετέχουν και οι κοινωνικοί εταίροι. Ήδη παραπάνω αναφέρθηκαν όργανα στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων από κάθε κράτος - μέλος. Πέραν όμως αυτού, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν τους δικούς τους φορείς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκεκριμένα:

Ένωση Βιομηχανιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (UNICE):

Η UNICE (Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe), η οποία δημιουργήθηκε το 1958 μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης, εκφράζει τα ευρωπαϊκά επιχειρηματικά συμφέροντα. Σε ευρωπαϊκό πλαίσιο η UNICE εκφράζει τα συμφέροντα των εργοδοτών επιδιώκοντας το συγκερασμό των θέσεων που υποστηρίζουν τα μέλη των διαφόρων διεθνών ομοσπονδιών.

Η Συνομοσπονδία των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC):

Παράλληλα με την UNICE υπάρχει και η ETUC (European Trade Union Confederation), δηλαδή η Συνομοσπονδία των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων. Η ETUC δημιουργήθηκε το 1973. Τα περισσότερα συνδικάτα στην Ευρώπη ανήκουν σε αυτήν. Η ETUC χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου που παρέχει υποστήριξη στην προετοιμασία εκθέσεων πολιτικής. Επίσης, χρησιμοποιεί το Τεχνικό Γραφείο των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (European Trade Union Technical Bureau, TUTB). □

Πηγές

<http://www.ypakp.gr>
<http://www.elot.gr>
<http://www.elinyae.gr>
<http://europa.eu.int>
<http://agency.osha.eu.int>

Η έννοια της Ασφαλιστικής Ιατρικής

του Δρ. Σταύρου Γουσόπουλου*

Ήταν ο Melchiorre Gioia¹ που έζησε τον 18ο αιώνα που με μία σκέψη του εθεμελίωσε την ιδέα της ασφαλιστικής ιατρικής.

Είπε λοιπόν...

«...ένας τσαγκάρης για παράδειγμα, κατασκευάζει δύο και ένα τέταρτο παπούτσια κάθε μέρα, εσείς αδυνατίσατε τα χέρια του (πιθανό ατύχημα) και τώρα είναι ικανός να κατασκευάζει μόνο ένα παπούτσι, λοιπόν εσείς θα πρέπει να του αποδώσετε το ποσό του ενός και ενός τετάρτου παπουτσιού για το υπόλοιπο των ημερών της ζωής του, αφού αφαιρεθούν οι ημέρες των αργιών.....»

Η πρώτη ιδέα στη σύγχρονη εποχή σχετικά με την έννοια και τις αρχές της ασφαλιστικής ιατρικής άρχισε να διατυπώνεται στη δεκαετία του 70, για να έχουμε εν συνεχεία την αλματώδη εξέλιξή της. Παρακάτω αναφέρονται οι ημερομηνίες που ήταν σταθμοί στον κλάδο αυτό των Ιατροδικαστικών Επιστημών.

1. Στις 15 Μαρτίου του 1975 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με την 75/7 απόφασή του, θέτει τις βάσεις και κάνει συστάσεις στα κράτη μέλη του για την εναρμόνιση της πολιτικής τους κάτω από τις 19 διατυπωθείσες κοινές αρχές που αφορούν στην ισόρροπη αντιμετώπιση θεμάτων που προκύπτουν από τα ατυχήματα.
2. Το 1988 γίνεται το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Συμπόσιο στο Παρίσι με πρόεδρο τον M. Dessertine, πρόεδρο του Συμβουλίου Εφετών της περιοχής του Παρισιού, όπου διατυπώνονται 12 αρχές-συστάσεις, με σκοπό τη μείωση των διαφορών που υπάρχουν στις ευρωπαϊκές χώρες και αφορούν στον τρόπο και τις αρχές της αποζημίωσης των ατυχημάτων.
3. Το 1990 με συνέδριο που οργανώνεται στις Βρυξέλλες (Expertalia) από τους Dr. Rousseau (Γαλλία) και Prof. Lucas (Βέλγιο) τίθενται οι βάσεις για την ορθή τακτική της εκτίμησης της βλάβης της υγείας του ανθρώπου στο αστικό περιβάλλον, για τις χώρες όπως το Βέλγιο, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο και το Ηνωμένο Βασίλειο.
4. Στο συνέδριο του Στρασβούργου το 1992 (EUROMEDEX), όπου κάθε κράτος μέλος αντιπροσωπεύεται από έναν ιατρό και ένα δικαστικό, καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την καθιέρωση του Ειδικού Ασφαλιστικού Ιατρού, ικανού να εργάζεται σε κάθε χώρα μέλος.
5. Στη δεκαετία του 90 φαίνεται να τελειώνει ο κύκλος της Κλασικής Ιατροδικαστικής. Τα Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα και Εργαστήρια, που απασχολούνται ακόμα και με τη Στρατιωτική Ιατροδικαστική, την Προληπτική Ιατρική, τη Θανατολογία, την Τραυματολογία, την Τοξικολογία, την Ταυτοποίηση του ατόμου κ.ά., δεν μπόρεσαν να προλάβουν το χρόνο και να αναπτύξουν τις επιστημονικο-μορφωτικές πτυχές του νέου τομέα που αναπτύσσεται και αποκαλείται Ασφαλιστική Ιατρική. Αυτός ο τομέας των Ιατροδικαστικών Επιστημών, που άρχισε να εξελίσσεται από τα μέσα της δεκαετίας του 70, κατέστη πλέον επιτακτική ανάγκη και πηγάζει από την αναγκαιότητα της ανάπτυξης κοινών πρακτικών, μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, στο χώρο της ασφάλισης, αρχικά κύρια στο ατύχημα από την οδική κυκλοφορία.
6. Την 1η Ιανουαρίου 1993 τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη του SCHENGEN. Με αυτή προβλέπεται η ελεύθερη διακίνηση των πολιτών στα όρια των χωρών που υπέγραψαν τη συνθήκη. Έτσι καθίσταται επιτακτικότερη η ανάγκη μετά την πτώση των συμβόλων, της πολιτικής και των συνόρων, για την καθιέρωση μιας ενιαίας αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν από τις μετακινήσεις των ευρωπαϊών πολιτών στις χώρες της γηραιάς ηπείρου.
7. Το 1994 ιδρύεται στην Ιταλία η Επιστημονική Εταιρεία «Melchiorre Gioia», με σκοπό τη συνεργασία επιστημόνων από διάφορους κλάδους της Ιατρικής και Νομικής επιστήμης. Απώτερος σκοπός της επιστημονικής αυτής εταιρείας είναι η εκτίμηση της βλάβης του ανθρώπου. Με συνέδρια, συμπόσια, ανασκοπήσεις και εκδόσεις έχει δώσει μια αποφα-

1. Melchiorre Gioia: Γεννήθηκε στην Piacenza το 1767 και πέθανε στο Μιλάνο το 1829. Μετά από τις σπουδές του στη Φιλοσοφία και τη Θεολογία, ανάπτυξε δραστηριότητες στον πολιτικό στίβο και τις εκδόσεις. Το 1801 ονομάστηκε ιστοριογράφος της Δημοκρατίας των Άλπεων, παράλληλα δε, ακολούθησε σπουδές οικονομίας και στατιστικής. Εγκυκλοπαιδικό μυαλό, ασχολήθηκε με όλα τα κοινωνικά προβλήματα της εποχής του. Στο χώρο των ιατροδικαστικών σπουδών έγινε διάσημος για τις απόψεις του σχετικά με την αναπηρία.

*Ο κος Σταύρος Επαμ. Γουσόπουλος είναι Ειδικός Παθολόγος - Ειδικός Ιατρός της Εργασίας, μέλος της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Εμπειρογνομόνων Εκτιμητών της Ανθρώπινης Βλάβης και Αποκατάστασης (CEREDOC).

σιστική ώθηση σε αυτό που σήμερα ονομάζουμε Ασφαλιστική Ιατρική.

8. Στις 3 Μαΐου 1997 γεννιέται η CEREDOC (Συνομοσπονδία Ειδικών στην Εκτίμηση της Ανθρώπινης Βλάβης και Αποκατάστασης). Είναι η συνολική προσπάθεια των ειδικών της Ευρώπης στην εκτίμηση της βλάβης και του ύψους της αποζημίωσης, με τη χρησιμοποίηση τρόπων και πρακτικών ενιαίων. Έτσι αναπτύσσεται μια σοβαρή τάση για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού BAREME (πίνακας αναφοράς).
9. Στις 16 Μαΐου 2000 ψηφίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η 4η Οδηγία (2000/26/CE)² που αφορά στην εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών στο αντικείμενο της ασφάλισης της αστικής ευθύνης, που προκύπτει από την κυκλοφορία των αυτοκινούμενων οχημάτων. Η οδηγία αυτή ενσωματώνεται με το Π.Δ. 10/21 Ιανουαρίου 2003 στην ελληνική νομοθεσία.

Ενώ λοιπόν μέχρι την ημερομηνία της ενσωμάτωσης της 4ης Οδηγίας, για κάποιο ατύχημα που συνέβαινε σε αυτοκίνητο με ελληνικές πινακίδες σε άλλη χώρα μέλους της ΕΕ, με υπαιτιότητα πολίτη της ξένης χώρας, θα έπρεπε να :

- α. εξακριβωθεί η ασφαλιστική του εταιρεία,
- β. να ξεπεραστούν τα προβλήματα της γλώσσας και να αναζητηθεί ο τρόπος υποβολής του αιτήματος για την καταβολή της αποζημίωσης,
- γ. να ξεπεραστεί ο χρόνος αναμονής και ίσως
- δ. να ζητηθεί η βοήθεια δικηγόρου, προκειμένου να υπάρχει ολική κάλυψη,

τώρα σύμφωνα με την 4η οδηγία ο Έλληνας πολίτης μπορεί πλέον να υποβάλλει αίτηση, στον κατά το άρθρο 37 α Ν.489/76 όπως αυτό συμπληρώθηκε από το άρθρο 9 α του ΠΔ 10/2003, στον αντιπρόσωπο ζημιών στην Ελλάδα που έχει διορίσει η ασφαλιστική επιχείρηση του υπαίτιου ή απευθείας στην ασφαλιστική επιχείρηση, αναφέροντας τις αξιώσεις που έχει από το ατύχημα.

Δύο νέοι θεσμοί δημιουργούνται με την οδηγία αυτή που είναι καθολικοί για όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ. Πρώτα δημιουργείται ο θεσμός του **Αντιπροσώπου για τον διακανονισμό των ζημιών** και κατόπιν ο **Οργανισμός Αποζημίωσης** σε συνδυασμό με το Κέντρο Πληροφοριών.

Αν και η εφαρμογή της 4ης Οδηγίας καλύτερα προφανώς τους διερχόμενους πολίτες που γίνονται θύματα τροχαίων ατυχημάτων, εντούτοις δεν λύνει τα προβλήματα καθόσον θα πρέπει να ευθυγραμμισθεί η νομοθεσία που διέπει τα ατυχήματα όλων των μελών κρατών της ΕΕ ή να εξασφαλίζει ότι το θύμα θα τύχει των ευεργετημάτων της νομοθεσίας της χώρας του. Έτσι είναι αναγκαία η διατύπωση της 5ης Οδηγίας που θα λύνει τα θέματα αυτά και θα εγκαθιστά ενιαίους κανόνες και παραδεκτές αρχές στην τεκμηρίωση των βλαβών που θα ισχύουν πανευρωπαϊκά.

Έτσι, εάν αυτό είναι το σενάριο για το μέλλον, ποια είναι η πραγματικότητα του σήμερα και του αύριο; Ποιες

αρχές, τρόποι και τεχνικές πρέπει να προετοιμασθούν για όλους αυτούς που εμπλέκονται στην ανθρώπινη βλάβη; Δικηγόροι, ασφαλιστές, δικαστές και προπαντός ιατροί;

Εάν συγκρίνουμε τις συνθήκες που επικρατούν στα κράτη - μέλη, προκύπτει ότι:

- α. είναι πολύ δύσκολο να εξισορροπιστούν οι διαφορές τους, που μπορεί να οφείλονται τόσο στη γλώσσα όσο και στη διαφορετική αντίληψη,
- β. τα μεγέθη των αποζημιώσεων διαφέρουν τεράστια από χώρα σε χώρα. Τα μεγέθη είναι πολύ υψηλά στη Δανία και πολύ χαμηλά στην Πορτογαλία και αυτό συμβαίνει διότι ενώ ο μέσος όρος των ατυχημάτων είναι ο ίδιος, στην Πορτογαλία για να δοθεί το ύψος των αποζημιώσεων της Δανίας, θα πρέπει να εισπραχθούν υψηλά ασφάλιστρα, κάτι που δεν συμβαδίζει με τις οικονομικές δυνατότητες της χώρας αυτής.

Στο σημείο αυτό είναι αξιόλογο να αναφερθεί η δημοσίευση της Ένωσης των Ευρωπαίων Ασφαλιστών που αφορά στην αυχενική κάκωση συνεπεία αυτοκινητιστικού ατυχήματος. Σύμφωνα με τη δημοσίευση αυτή στην Ιταλία αποτελεί το 66% των συνολικών βλαβών υγείας από τέτοιου είδους ατυχήματα, ενώ στη Γερμανία το 40%, στην Ολλανδία το 35%, στην Ισπανία το 15%, στη Γαλλία το 6%, στη Δανία το 5% και στη Νορβηγία το 4,8%.

Αλλά και η ίδια η εκτίμηση της βλάβης της υγείας μπορεί να ποικίλει τόσο στο ίδιο το κράτος όσο και σε σχέση με τα άλλα κράτη - μέλη της ΕΕ. Έτσι σε μερικές χώρες η εκτίμηση της βλάβης υγείας που δεν προκαλεί μείωση του οικογενειακού εισοδήματος, είναι σφαιρική και λαμβάνεται υπόψη σαν σύνολο, ενώ σε άλλες είναι συνδεδεμένη με την απώλεια της λειτουργικότητας και εκφράζεται σαν ποσοστό ανικανότητας.

Bareme (Πίνακες αναφοράς) χρησιμοποιούνται στην Ιταλία, την Ισπανία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία. Στην Μεγ. Βρετανία, την Ιρλανδία και σε άλλες χώρες υπερέρχει η περιγραφή. Σε αυτές τις χώρες περιγράφεται η βλάβη της υγείας, η θεραπεία, η σχέση του αιτίου με τη βλάβη, η κατάσταση του θύματος και οι μελλοντικές επιπτώσεις.

Σε ορισμένα κράτη - μέλη οι όποιες προκύπτουσες διαφορές μεταξύ του θύματος και της ασφαλιστικής εταιρείας λύνονται στα πλαίσια (φιλικά) του ασφαλιστικού συστήματος, ενώ σε άλλα κράτη είναι αναγκαία η δικαστική διαμάχη, που και χρονοβόρα είναι και η προκύπτουσα αποζημίωση θεωρείται χαμηλή.

Στις δικαστικές διαμάχες ο ρόλος του Ειδικού Ασφαλιστικού Ιατρού, είναι πολύ σοβαρός, καθόσον σαν ειδικός επαγγελματίας καλείται να εκτιμήσει τη βλάβη της υγείας και να τη μεταφράσει σε ποσό αποζημίωσης. Δηλαδή με άλλα λόγια καλείται να εκτιμήσει την αιτιολογία των μόνιμων ή παροδικών βλαβών υγείας (σε σχέση με προϋπάρχουσες) και να υπολογίσει τις ατομικές επιπτώσεις (στο συγκεκριμένο θύμα) στο εργασιακό του και κοινωνικοοικονομικό του επίπεδο.

Αυτοί οι επαγγελματίες της υγείας λαμβάνουν εκπαίδευση που μόνο σε ορισμένες χώρες - μέλη αποτελεί ειδικευση. Στις περισσότερες χώρες δεν υπάρχει εξειδίκευση στην Ιατροδικαστική - Ασφαλιστική Ιατρική, έτσι σε χώρες

2. GUCE no 181/2000

όπως η Ελλάδα, η Γερμανία και το Βέλγιο παρέχεται εκπαίδευση που αφορά στην απόκτηση του πτυχίου της ιατρικής, σε άλλες όπως η Ιταλία, η Γαλλία και η Ισπανία, υπάρχει μεταπτυχιακή εκπαίδευση η οποία όμως δεν παράγει τον ειδικό ιατρό, ενώ στη Μεγάλη Βρετανία, ο ιατροδικαστής με ανακριτικές εξουσίες, ασχολείται περισσότερο με την κλασική ύλη όπως Θανατολογία, Εγκληματολογία, Τοξικολογία κτλ.

Εξειδίκευση στην ασφαλιστική Ιατρική

Οι Ιατροί που επιθυμούν της εξειδίκευσή τους στην Ασφαλιστική Ιατρική, θα πρέπει πέραν της εκπαίδευσης και της συνεχούς ενημέρωσης (σεμινάρια, συνέδρια, χρησιμοποίηση βάσεων δεδομένων, κ.ά.) να λαμβάνουν τουλάχιστον εξάμηνη εκπαίδευση δίπλα σε ειδικούς. Κατόπιν πρέπει να καταρτίζεται επετηρίδα. Η επιλογή για τη συμμετοχή τους στην επετηρίδα θα πρέπει να γίνεται από επιτροπή που θα συμμετέχουν ιατροί και δικαστές, οι οποίοι θα εφαρμόζουν αυστηρά τεχνικο-επιστημονικά κριτήρια. Η επετηρίδα αυτή θα πρέπει να υφίσταται στις έδρες όλων των μεγάλων δικαστηρίων (εφετεία).

Ευρωπαϊκή επετηρίδα ασφαλιστικών ιατρών

Η 4η Οδηγία επιταχύνει τις διαδικασίες για την αναγκαιότητα της ύπαρξης του ειδικού αυτού σώματος των Ασφαλιστικών Ιατρών. Το ενδιαφέρον των ασφαλιστικών εταιρειών, των δικαστικών υπηρεσιών αλλά και του κοινού που κάνει χρήση των ασφαλιστικών υπηρεσιών, είναι πρόδηλο. Το σώμα αυτό θα πρέπει να είναι διαπιστευμένο σε κάθε κράτος μέλος και να μπορεί να παρουσιάζει μία αντικειμενική έκθεση, έμπιστη και τεχνικά άψογη, που είναι αποτέλεσμα βαθιάς έρευνας, με επιστημονική τεκμηρίωση της μόνιμης ή προσωρινής βλάβης υγείας, της ανικανότητας δηλαδή ή μη, της εργασίας και με ποιοτικές αρχές διαπιστούμενες. Η αντικειμενικότητα της παρουσιαζόμενης έκθεσης θα πρέπει να είναι πολύ μεγάλη, ώστε να μην αμφισβητείται από κανένα μέρος (ασφάλεια, θύμα, δικαστήριο). Σε αυτό μπορεί να συμβάλει ένα πανευρωπαϊκό μοντέλο αναφοράς.

Στην πράξη αυτή η διερεύνηση της βλάβης θα πρέπει να συμπεριλάβει :

- α. τη συλλογή των συνθηκών κάτω από τις οποίες συνέβη η βλάβη,
- β. τον έλεγχο των διαφόρων πιστοποιήσεων (ιατρικών, τεχνικών) που χορηγήθηκαν,
- γ. τη γενική αντικειμενική εκτίμηση και εξέταση,
- δ. την περιοδική εξέταση των συνεπειών της βλάβης,
- ε. τη σύσταση για ειδικές εξετάσεις και την αξιολόγησή τους,
- στ. το συμπέρασμα.

Τα συμπεράσματα αποτελούν το στοιχείο της τελικής εκτίμησης της βλάβης. Όπως έχει ήδη αναφερθεί αυτά μπορεί να ποικίλουν μέσα στο ίδιο το κράτος όσο και στα διάφορα κράτη μέλη.

Αυτό αποτέλεσε και το αίτιο για τη δημιουργία επιτροπής από την CEREDOC με σκοπό τη δημιουργία BAREME που θα εγκαθιστούσε σταθερά κριτήρια αναφοράς για τις εκτιμήσεις.

Αυτό το BAREME δε φιλοδοξεί να είναι ένα ψυχρό βιβλίο αναφοράς των βλαβών υγείας, εφαρμόσιμο και απλό, που να αποκλείει την προσωπική εμπειρία του ειδικού ιατρού, αλλά πρέπει να είναι βασικά το κλειδί αναφοράς μεταξύ των ειδικών ασφαλιστικών ιατρών των διαφόρων χωρών, που θα πρέπει να παρουσιάζουν ταυτόσημα συμπεράσματα για ταυτόσημες βλάβες υγείας.

Η διαδρομή της ευρωπαϊκής δικαστικής και ιατρονομικής εναρμόνισης είναι πολύ μεγάλη, σύνθετη και το μόνο εργαλείο που υπάρχει για να προχωρήσουν οι απαραίτητες αλλαγές είναι η εξειδίκευση στον ασφαλιστικό τομέα, πράγμα αναγκαίο στο σημερινό κόσμο της συνεχούς αλλαγής. □

Η θέση του συγγραφέα είναι ότι το αντικείμενο της Ασφαλιστικής Ιατρικής δεν εστιάζεται μόνο στις περιπτώσεις των τροχαίων ατυχημάτων. Η αρχή βέβαια έγινε από αυτά και είναι επακόλουθο της τεράστιας μετακίνησης των ευρωπαίων πολιτών. Είναι αυτονόητο ότι στη συνέχεια θα συμπεριληφθούν όλα τα ατυχήματα και οι ασθένειες, επαγγελματικές και μη, όταν μάλιστα όλα μαζί αποτελούν αντικείμενο κάλυψης των κοινωνικών-κρατικών ασφαλιστικών οργανισμών, αλλά και των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών. Η ύπαρξη μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής στην αντιμετώπιση του συνολικού αυτού προβλήματος θα είχε τεράστια αξία, στην προσπάθεια της εναρμόνισης των εθνικών στόχων και επιδιώξεων των κρατών μελών. Η ανάπτυξη της Ασφαλιστικής Ιατρικής στα πλαίσια των Ιατροδικαστικών Επιστημών, βοηθά πολύ προς την κατεύθυνση αυτή. Η χρησιμοποίηση της εξειδίκευσης αυτής στον ελληνικό χώρο από τους διάφορους κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς, θα βοηθούσε στην εξομάλυνση των διαφορών που υπάρχουν στο χαοτικό ασφαλιστικό μας σύστημα, αλλά και θα τους προετοίμαζε για ενδεχόμενη ευρωπαϊκή σύγκλιση.

Εργαζόμενοι στη συντήρηση ιατρικών μηχανημάτων και νοσοκομειακού εξοπλισμού – Κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια

της Αναστασίας Κωστοπούλου*

Γενικά

Τα δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία συνάπτουν συμβόλαια επισκευαστικής¹ και προληπτικής συντήρησης² με τις εταιρείες που πωλούν και συντηρούν τα ιατρικά μηχανήματα και τους νοσοκομειακούς εξοπλισμούς. Αυτό γιατί τα ιατρικά μηχανήματα και ο νοσοκομειακός εξοπλισμός πρέπει να είναι διαθέσιμος όλο το 24ωρο, εφόσον εξυπηρετούν την ιατρική διάγνωση και θεραπεία των ασθενειών.

Οι εργασίες συντήρησης που πραγματοποιούνται χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Συντήρηση περιόδου εγγύησης.
2. Συντήρηση μετά από βλάβη (επισκευαστική).
3. Προληπτική συντήρηση.

Εξοπλισμός

Τα ιατρικά μηχανήματα και οι συσκευές που συντηρούνται σε γενικές γραμμές είναι:

- απεικονιστικά μηχανήματα.
- ενδοσκοπικά μηχανήματα.
- μικροβιολογικά μηχανήματα.
- επιστημονικά όργανα.
- μηχανήματα αιμοκάθαρσης.
- μηχανήματα αναισθησιολογικά.
- μηχανήματα αναπνευστικά.
- μηχανήματα οδοντιατρικά.
- διαθερμίες.
- συσκευές οξυγονοθεραπείας.
- χειρουργικά Laser
- εξοπλισμός χειρουργείου.
- εξοπλισμός αποστείρωσης.

Κίνδυνοι για τους εργαζόμενους

Σημαντικός αριθμός εργαζομένων απασχολείται σε εργασίες συντήρησης ιατρικών μηχανημάτων και νοσοκομειακού εξοπλισμού. Οι εργασίες συντήρησης πραγματοποιούνται στους χώρους των νοσοκομείων ή στα εργαστήρια τεχνικής εξυπηρέτησης των επιχειρήσεων.

Κατά τη διάρκεια της εργασίας τους οι εργαζόμενοι εκτίθενται σε μια σειρά κινδύνων:

Μηχανικοί κίνδυνοι

Οι μηχανικοί κίνδυνοι προέρχονται από:

- α) τα κινητά μέρη του μηχανήματος (προσέγγιση των κινητών μερών κατά την επισκευή, ρύθμιση, έλεγχοι και δοκιμές λειτουργίας, καθαρισμός του μηχανήμα-

Αντικατάσταση πλακέτας σε κάποιο μηχάνημα, μελέτη εγχειριδίου του κατασκευαστή – Κακή στάση σώματος του εργαζόμενου.

τος)

- β) τις αιχμηρές ακμές των τμημάτων του μηχανήματος ή του εξοπλισμού κατά τη διάρκεια της επισκευής
- γ) την εκτόξευση περιστρεφόμενων εξαρτημάτων του μηχανήματος κατά την επισκευή, ρύθμιση και τις δοκιμές του.
- δ) τα ακατάλληλα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι εργαζόμενοι.

Θερμικοί κίνδυνοι

Οι θερμικοί κίνδυνοι αφορούν στην επαφή μελών του εργαζομένου με πολύ θερμές επιφάνειες του μηχανήματος (π.χ. διαθερμίες).

Ομοίως, κατά τη δοκιμή λειτουργίας ή επισκευής του μηχανήματος (π.χ. κλίβανοι αποστείρωσης, πλυντήρια), μπορεί να γίνει αιφνιδιαστική έκλυση ατμού ή απελευθέρωση ζεστού νερού, με αποτέλεσμα να προκληθούν εγκαύματα στους εργαζόμενους. Επίσης, οι εργασίες ηλεκτροσυγκολλήσεων που γίνονται στις επισκευές των μηχανημάτων ή των εξοπλισμών, ενέχουν θερμικούς κινδύνους.

Κίνδυνοι ηλεκτροπληξίας

Οι κίνδυνοι ηλεκτροπληξίας προέρχονται κυρίως από την ύπαρξη απροστάτευτων καλωδίσεων γύρω από τα μηχανήματα που επισκευάζονται, αλλά και από διαρροές ρεύματος που μπορεί να εκδηλωθούν στις διάφορες συσκευές.

1. Επισκευαστική συντήρηση: Γίνεται αποκατάσταση μιας ήδη υπάρχουσας βλάβης με την επισκευή του μηχανήματος ή γίνεται αντικατάσταση των φθαρμένων μερών του.

2. Προληπτική Συντήρηση: Τα μηχανήματα, ο εξοπλισμός και οι εγκαταστάσεις, παρακολουθούνται βάσει προγράμματος, ώστε να διαπιστώνονται έγκαιρα οι οποιεσδήποτε φθορές και να προλαμβάνονται οι τυχόν σοβαρές βλάβες με τη διενέργεια επισκευών, αντικαταστάσεων, ρυθμίσεων κ.λπ. πριν να σημειωθεί οποιοδήποτε σοβαρό πρόβλημα.

*Η κα Αναστασία Κωστοπούλου είναι μηχανολόγος μηχανικός, Τεχνικός Ασφάλειας

Επισκευή τμήματος χειρουργικού τραπεζιού – Έλλειψη εργονομικού καθίσματος εργασίας και ύπαρξη εμποδίων (εξαρτήματα, μέρη μηχανημάτων, ανταλλακτικά) στο χώρο εργασίας.

Κίνδυνοι από φυσικούς παράγοντες

Οι φυσικοί κίνδυνοι προέρχονται από:

- α) την ένταση του θορύβου κατά τη λειτουργία των άλλων μηχανημάτων που βρίσκονται στο χώρο επισκευής ή κατά τις δοκιμές λειτουργίας των μηχανημάτων που επισκευάζονται
- β) τον ανεπαρκή φωτισμό του χώρου εργασίας
- γ) την έκθεση των εργαζομένων σε ακτινοβολίες, που είναι άμεσα συνδεδεμένες με την επισκευή και τις δοκιμές λειτουργίας των ακτινοδιαγνωστικών και ακτινοθεραπευτικών μηχανημάτων.

Χημικοί κίνδυνοι

Οι χημικοί κίνδυνοι αφορούν:

- α) στην έκλυση τοξικών αερίων κατά τις εργασίες συγκόλλησης εξαρτημάτων
- β) στη χρήση διαλυτικών, χημικών ουσιών κόλλησης και άλλων χημικών καθαρισμού των εξαρτημάτων του μηχανήματος.

Βιολογικοί κίνδυνοι

Οι εργαζόμενοι επισκευάζουν μηχανήματα και εξοπλισμούς που χρησιμοποιούνται για τη διάγνωση και θεραπεία ασθενειών. Αυτό ενέχει το σημαντικό κίνδυνο ύπαρξης βιολογικών παραγόντων (μικροοργανισμών) που μπορεί να προκαλέσουν ασθένειες στους εργαζόμενους (π.χ. ηπατίτιδα Β), εάν δεν καθαριστούν τα μηχανήματα κατάλ-

Συναρμολόγηση άνω μέρους μηχανήματος – Ύπαρξη εμποδίων στο χώρο εργασίας (κιβώτια με καλώδια στα πόδια του).

ληλα πριν τις εργασίες επισκευής.

Κίνδυνοι από κτιριακές δομές

Η ύπαρξη εμποδίων (εξαρτήματα, μέρη μηχανημάτων, ανταλλακτικά) στις οδούς διαφυγής, καθώς και η ελλιπής σήμανση στους χώρους εργασίας, μπορούν να προκαλέσουν τραυματισμούς και χτυπήματα στους εργαζόμενους κατά την έξοδό τους.

Κίνδυνοι πτώσης

Οι κίνδυνοι που αφορούν πτώσεις των εργαζομένων έχουν να κάνουν με τη χειρωνακτική μεταφορά μηχανημάτων ή εξαρτημάτων, καθώς και την κατάσταση του χώρου εργασίας (την ποιότητα επιφάνειας ή τη ρύπανση του δαπέδου).

Κίνδυνοι έκρηξης – πυρκαγιάς

Οι κίνδυνοι έκρηξης είναι άμεσα συνδεδεμένοι με την ύπαρξη εγκαταστάσεων αερίων υπό πίεση, τις φιάλες αερίων, τους αεροσυμπιεστές και τις εργασίες συγκόλλησης.

Οι κίνδυνοι πυρκαγιάς προέρχονται από την ύπαρξη εύφλεκτων υλικών στο χώρο εργασίας και τον τρόπο

Ρύθμιση κινητού μέρους του χειρουργικού τραπεζιού – Ορθοστασία του εργαζόμενου και ύπαρξη εμποδίων στο χώρο εργασίας.

σήμανσης και αποθήκευσης αυτών.

Εργονομικοί κίνδυνοι

Οι εργονομικοί κίνδυνοι που παρατηρούνται συχνά και μπορεί να προκαλέσουν μυοσκελετική καταπόνηση οφείλονται στη μεταφορά, ανύψωση, μετακίνηση μηχανημάτων και εξοπλισμού, καθώς και στις επίπονες στάσεις εργασίας (λανθασμένη στάση του κορμού, των άνω άκρων), εργασίες με παρατεταμένη κάμψη, ορθοστασία, έλλειψη εργονομικών καθισμάτων και κατάλληλων πάγκων εργασίας.

Κίνδυνοι από ψυχολογικούς παράγοντες

Σε πολλές περιπτώσεις οι εργαζόμενοι παρουσιάζουν ψυχολογική πίεση που οφείλεται στο εργασιακό περιβάλλον, λόγω αυξημένου φόρτου εργασίας (μεγάλος αριθμός κλήσεων τεχνικής εξυπηρέτησης, πολλές ώρες εργασίας), αυξημένης ευθύνης κάποιων εργασιών (λειτουργία του μηχανήματος και κάλυψη των αναγκών, με αξιοπιστία και χωρίς επιπτώσεις για την ασφάλεια των ασθενών).

1ος εργαζόμενος(αριστερά): Συναρμολόγηση του κάτω μέρους χειρουργικού τραπεζιού – Κίνδυνος πτώσης τμήματος μηχανήματος, λανθασμένη στάση του κορμού και των άκρων του εργαζόμενου.

2ος εργαζόμενος(δεξιά): Βαθμονόμηση μετρητικού εξοπλισμού – Ορθοστασία του εργαζόμενου.

Επίσης, η ψυχολογική πίεση που οφείλεται στην εργασία αποτελεί σύμπτωμα οργανωτικών προβλημάτων της επιχείρησης (έλλειψη διαθεσιμότητας ανταλλακτικών, μηχανημάτων, μη έγκαιρη παραλαβή εξαρτημάτων, κακός προγραμματισμός του τμήματος τεχνικής εξυπηρέτησης).

Επισημάνσεις – Προτάσεις

- Αξιολόγηση των κινδύνων για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων.
- Εφαρμογή της νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια της εργασίας.
- Εκπαίδευση των εργαζομένων σε θέματα ασφαλείας στην εργασία.
- Εκπαίδευση των εργαζομένων σε θέματα εγκατάστασης και συντήρησης των μηχανημάτων από τους κατασκευαστικούς οίκους.
- Ύπαρξη εγχειριδίων εγκατάστασης και συντήρησης των μηχανημάτων, καθώς και γραπτών οδηγιών χρήσης και συντήρησης, στις οποίες δίνεται έμφαση στους κανόνες ασφαλείας.

- Δέσμευση της ανώτατης διοίκησης της επιχείρησης αφενός για τη διαρκή βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων (παρακολούθηση και έλεγχος της ασφάλειας των εργαζομένων) και αφετέρου για τη σωστή οργάνωση εργασίας, ώστε να αποφευχθούν τα προβλήματα ψυχολογικής πίεσης των εργαζομένων.
- Παροχή κατάλληλου εξοπλισμού εργασίας (εργαλεία, μετρητικός εξοπλισμός) καθώς και ατομικού εξοπλισμού προστασίας και ενδυμάτων εργασίας για τους εργαζόμενους. □

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Εφαρμογές εγκαταστάσεων σε Νοσοκομεία (Σημειώσεις, έκδοση Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου), Π. Δ. Μπούρκας, Αθήνα 1999.
2. Εφαρμογές κτιριακών βιομηχανικών μελετών και Εγκαταστάσεων, Π. Δ. Μπούρκας, εκδόσεις ΣΥΜΕΩΝ, Αθήνα 1992.
3. Βιοϊατρική Τεχνολογία και Ειδικές Νοσοκομειακές εγκαταστάσεις, Μπούρκας Π. και Ουζούνου Ν., εκδόσεις ΣΥΜΕΩΝ, Αθήνα 1989.
4. Εγκατάσταση και λειτουργία ιατρικών μηχανημάτων υψηλής τεχνολογίας και ειδικές νοσοκομειακές εγκαταστάσεις (Σεμινάριο Ι.ΕΚ.Ε.Μ Τ.Ε.Ε Α.Ε.), Αθήνα 2005.
5. Συντήρηση μηχανολογικού εξοπλισμού, Δ. Γ Ναζλής, ΕΛΚΕΠΑ, Αθήνα 1985.
6. Μεθοδολογικός οδηγός για την εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου, Σ. Δρίβας, Κ. Ζορμπά, Θ. Κουκουλάκη, Ε.Ι.Ν.Υ.Α.Ε., Αθήνα 1998.
7. Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας, Διαδικασίες Δ3.5: «Συντήρηση Εξοπλισμού» και Δ3.6: «Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας», Α. Κωστοπούλου, Απρίλιος 2003.
8. Hospital Engineering, Americal Hospital Association, 1980.
9. Bioengineering: Medical and Clinical Engineering, A. Terry Behill, 1981.
10. Elektromedizinische Gerätekunde, Piet Bergvelt, Trime Verlag, 1978.

Διεθνές Περισκόπιο

Η επαγγελματική ασφάλεια και υγεία στην εκπαίδευση

Στο δελτίο «Facts», αριθμός 52, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία παρουσιάζει μια περίληψη της έκθεσής του με θέμα την «Ενσωμάτωση των θεμάτων που αφορούν την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία στην εκπαίδευση: Καλή πρακτική στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση».

Η έκθεση περιλαμβάνει παραδείγματα καλής πρακτικής τα οποία ομαδοποιούνται με βάση τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις: την ολιστική, εκείνη που βασίζεται στο πρόγραμμα σπουδών και τέλος εκείνη που

βασίζεται στο χώρο εργασίας.

Στο δελτίο αναφέρονται ενδεικτικά, περιπτώσεις από τις τρεις αυτές προσεγγίσεις και από διαφορετικές χώρες. Μεταξύ αυτών αναφέρεται και η ελληνική προσπάθεια, στην ομάδα της ολιστικής προσέγγισης, με το πρόγραμμα ΦΑΟΣ («Φως στην ασφάλεια στα σχολεία») το οποίο προτείνει ολοκληρωμένες διαδικασίες για την εκτίμηση της ασφάλειας στην καθημερινή σχολική εκπαίδευση και το ευρύτερο σχολικό περιβάλλον, μέσω της προώθησης της συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικών και δημό-

σιων φορέων.

Στη συνέχεια δίνεται ένα υπόδειγμα καθώς και η διαδικασία ενσωμάτωσης της EAY στην εκπαίδευση.

Στο παρόν τεύχος σε άρθρο (σελ.8) παρουσιάζεται η διεξόδηση των θεμάτων της EAY στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Παγκόσμια Ημέρα για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία 28η Απριλίου

Η ιδέα για τον εορτασμό μιας παγκόσμιας ημέρας για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία έχει τις ρίζες της στην ημέρα μνήμης των εργαζομένων, που γιόρταζαν στις 28 Απριλίου κάθε χρόνου οι Αμερικανοί και Καναδοί εργαζόμενοι στη μνήμη των νεκρών ή τραυματισμένων συναδέλφων τους. Η Διεθνής Συνομοσπονδία των Ελεύθερων Συνδικάτων (ICFTU) και η Ομοσπονδία Διεθνών Συνδικάτων (ETUC) μετέτρεψαν την ημέρα αυτή σε μια παγκόσμια γιορτή, διευρύνοντας το περιεχόμενό της έτσι ώστε να συμπεριλάβει την ιδέα της αειφόρου εργασίας. Η Παγκόσμια Ημέρα μνήμης για τους νεκρούς και τραυματισμένους στην εργασία γιορτάζεται σήμερα σε περισσότερες από 100 χώρες.

Η Παγκόσμια Ημέρα για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 28 Απριλίου. Η ημερομηνία αυτή καθιερώθηκε για πρώτη φορά από το Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ILO) το 2001. Η πρώτη χρονιά που η μέρα γιορτάστηκε με τη σημερινή της μορφή ήταν το 2003, όταν η ILO τη χρησιμοποίησε για να προωθήσει την ιδέα της δημιουργίας και της διαχείρισης μιας κουλτούρας με θέμα την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, θέμα το οποίο επίσης προβλήθηκε το 2004. Η Παγκόσμια Ημέρα του 2005 επικεντρώνεται στην πρόληψη των ατυχημάτων και των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία, πάντα κάτω από την οπτική γωνία της «κουλτούρας πρόληψης για την ασφάλεια και την υγεία».

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, έτσι κι αυτή τη χρονιά, υπάρχουν σημαντικά υποθέματα. Το πρώτο είναι η πρόληψη των ατυχημάτων και των ασθενειών στον τομέα των κατασκευών, που αποτελεί κύρια πηγή απασχόλησης σε πολλά σημεία του κόσμου. Επιπλέον, είναι ένας οικονομικός τομέας ο οποίος συνδέεται με πολύ περισσότερους τραυματισμούς και ασθένειες σε σύγκριση με τους περισσότερους από τους υπόλοιπους. Το δεύτερο υποθέμα είναι η πρόληψη των ατυχημάτων και των ασθενειών μεταξύ των νεαρών και των γηραιότερων εργαζομένων. Στατιστικά και οι δύο ομάδες –αυτή των νεαρών εργαζομένων, ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών, και αυτή των μεγαλύτερων από 55 – έχουν περισσότερες πιθανότητες να υποστούν συγκεκριμένους τύπους τραυματισμών που

συνδέονται με την εργασία, παρότι αυτό συμβαίνει για πολύ διαφορετικούς λόγους.

Η Παγκόσμια Ημέρα του 2005, προτρέπει τις κυβερνήσεις και τις οργανώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων να πραγματοποιήσουν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης στους τομείς της επιρροής τους πάνω στο θέμα της πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών. Επιπλέον, ενθαρρύνονται όλα τα άτομα που σχετίζονται με τον κόσμο της εργασίας να αναλύσουν τον τρόπο με τον οποίο εξασκούν την εργασία τους και να προσδιορίσουν πώς θα μπορούσαν να αποφύγουν ατυχήματα και ασθένειες λαμβάνοντας μέτρα πρόληψης, όχι μόνο την 28η Απριλίου, αλλά και κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου.

Περισσότερες λεπτομέρειες στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/worldday/index.htm> και στην έκθεση που εξέδωσε η ILO για το φετινό εορτασμό, με τίτλο: «Prevention: a global strategy. The ILO report for world day for safety and health at work», Geneva 2005, <http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/worldday/products05/report05.htm>

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. τίμησε την ημέρα αυτή με την ανάρτηση γιγαντιαίου πανό το οποίο απεικόνιζε μια από τις δύο αφίσες που δημιούργησε η ILO για τη γιορτή και κάλυπτε μεγάλο μέρος της πρόσοψης του κτιρίου του. (βλ. φωτό)

Παγκόσμια Ημέρα Ενάντια στην Παιδική Εργασία – 12η Ιουνίου 2005

Η παγκόσμια ημέρα ενάντια στην παιδική εργασία εορτάζεται σε όλο τον κόσμο στις 12 Ιουνίου.

Περίπου 1 εκατομμύριο παιδιά παγκοσμίως εργάζονται σε ορυχεία σκάβοντας και βγάζοντας πέτρες. Οι συνθήκες εργασίας τους είναι οι χειρότερες που μπορεί να φανταστεί κανείς, αφού αντιμετωπίζουν σοβαρούς κινδύνους, ακόμη και θανάσιμους,

τραυματισμούς και χρόνιες ασθένειες.

Στις 10 Ιουνίου στην έδρα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, στη Γενεύη, θα εορταστεί η παγκόσμια ημέρα με μια ειδική εκδήλωση όπου θα αναδειχθεί η σημασία της δέσμευσης των κυβερνήσεων και των κοινωνικών εταίρων για την εξάλειψη της

παιδικής εργασίας στα ορυχεία και τα λατομεία.

Στην εκδήλωση θα προβληθεί ταινία με θέμα την παιδική εργασία στους παραπάνω χώρους η οποία παρου-

σιάζει την τραγική κατάσταση στην οποία ζουν τα παιδιά. Η εκδήλωση θα συνοδεύεται από έκθεση φωτογραφίας.

Ξέρετε ότι ...

✓ Κάθε μέρα στον κόσμο, πεθαίνουν κατά μέσο όρο 5.000 άνθρωποι εξαιτίας των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών. Αυτό σημαίνει ότι ο συνολικός αριθμός των νεκρών από αυτές τις αιτίες κυμαίνεται ετησίως μεταξύ 2 και 2,3 εκατομμυρίων! Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει 350.000 εργατικά ατυχήματα και 1,7 έως 2 εκατομμύρια θανατηφόρες επαγγελματικές ασθένειες.

✓ Επίσης, κάθε χρόνο, περίπου 270 εκατομμύρια εργαζόμενοι παθαίνουν επαγγελματικά ατυχήματα, τα οποία προκαλούν απουσία από την εργασία τους για περισσότερο από 3 ημέρες, ενώ σχεδόν 160 εκατομμύρια υποφέρουν από επαγγελματικές ασθένειες οι οποίες όμως δεν καταλήγουν στο θάνατο.

✓ Περίπου 4% του παγκόσμιου ακαθάριστου προϊόντος χάνεται λόγω του κόστους των τραυματισμών, των θανάτων και των ασθενειών (εξαιτίας της απουσίας από την εργασία), της απαιτούμενης θεραπείας και των αποζημιώσεων για ανικανότητα ή θάνατο.

Πηγή: Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO), «Prevention: a global strategy. The ILO report for world day for safety and health at work», Geneva 2005.

Λόγος και Εικόνα

Η εργασία κατά την αρχαιότητα στην Ελλάδα και τη Ρώμη: Αξία – Απαξία

Επιμέλεια: Σπύρος Δοντάς

Αποσπάσματα από το βιβλίο της Γαλλίδας ιστορικού Claude Mossé με τίτλο «Η εργασία στην Ελλάδα και τη Ρώμη» (Γαλλικός τίτλος: *Le travail en Grèce et à Rome*, Α' έκδοση: Presses Universitaires de France, 1966, ελληνική έκδοση: «Δαίδαλος» - Ι. Ζαχαρόπουλος Α.Ε., μετάφραση: Αλεξάνδρα Δήμου).

«Ο Χριστιανισμός κατ' αρχήν, ο σοσιαλισμός στη συνέχεια εξιδανίκευσαν την εργασία. 'Θα κερδίζεις το ψωμί σου με τον ιδρώτα του προσώπου σου', 'εργαζόμενοι όλου του κόσμου ενωθείτε'. Αυτές οι δύο φράσεις συνοψίζουν έναν τρόπο σκέψης που δίνει στην εργασία μιαν αξία απόλυτη, η οποία λυτρώνει και δικαιώνει. Ο άνθρωπος είναι καταδικασμένος να δουλεύει για να ζήσει, ο εργάτης όμως εξιδανικεύει την καταδίκη του αντλώντας από αυτήν δόξα και υπερηφάνεια. Στον σοσιαλιστικό κόσμο ο διανοούμενος βλέπει τον εαυτό του πρώτα ως 'εργαζόμενο', και, τόσο στην ανατολή όσο και στη δύση, η γυναίκα θεωρεί την εργασία μέσον για την απελευθέρωσή της. Η σκνηρία και η νωχέλεια είναι ελαττώματα ή προνόμια που πρέπει να εξαιρεθούν. Ασφαλώς η μείωση των ωρών εργασίας είναι το ιδανικό προς το οποίο προσβλέπουμε, ένα ιδανικό, ωστόσο, που η προϊστορία μας ακόμη αγνοεί και το οποίο, στον σύγχρονο κόσμο όπου βασιλεύει η έννοια του συμφέροντος, σημαίνει κυρίως την οικονομική ύφεση, τη συγκαλυμμένη δυστυχία, τη μερική ή ολική ανεργία.

Οι άνθρωποι στην αρχαιότητα είχαν και εκείνοι ανακαλύψει τη χρυσή εποχή. Αντί να την προβάλλουν όμως στο μέλλον, τη θρηνούσαν ως ένα παρελθόν που πέρασε ανεπιστρεπτή. Και η εργασία τους φαινόταν μια καταδίκη στην οποία δεν αποδιδόταν καμιά λυτρωτική αξία. Εξ ου και η

μικρή σημασία που της απέδιδαν οι συγγραφείς και οι στοχαστές και η αφανής θέση που επεφύλασσε η κοινωνία στους εργάτες. Η νωχέλεια δεν ήταν ελάττωμα αλλά ιδανικό, στο οποίο προσέβλεπαν οι έντιμοι άνθρωποι και το οποίο επεδίωκαν οι νουνεχείς». (σελ.5-6)

«Το να κτίζει κάποιος το σπίτι του, το να κατασκευάζει το πλοίο του, να γνέθει και να υφαίνει τα υφάσματα που ντύνουν τους ενοίκους του σπιτιού του δεν παρουσιάζει τίποτε το μεμπτό. Όμως το να εργάζεται κανείς για κάποιον έναντι μισθού οιασδήποτε μορφής είναι υποτιμητικό. Ακριβώς αυτό είναι που διαφοροποιεί την αρχαία νοοτροπία από τη σύγχρονη, που ευχαρίστως θα τοποθετούσε τον ανεξάρτητο βιοτέχνη πάνω από το μισθωτό. Ανάμεσα στον βιοτέχνη που πουλά ο ίδιος τα προϊόντα που παράγει και στον εργάτη που νοικιάζει τη δύναμη της εργασίας του δεν υπάρχει για τους αρχαίους σημαντική διαφορά. Τόσο ο ένας όσο και ο άλλος εργάζονται για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες κάποιου τρίτου και όχι τα δικά τους συμφέροντα. Εξαρτώνται από τους άλλους σε ό,τι αφορά την ίδια τους την ύπαρξη, άρα δεν είναι πλέον ελεύθεροι. Ίσως εκεί βρίσκεται η διαφορά ανάμεσα στον τεχνίτη και τον αγρότη. Γιατί ο τελευταίος έμεινε πιο κοντά από τον τεχνίτη στο ιδεώδες της αυτάρκειας, που ήταν ο θεμελιώδης λίθος της ελευθερίας του ανθρώπου στην αρχαιότητα. Είναι σχεδόν αυτονόητο ότι στην κλασική εποχή, τόσο

στην Ελλάδα όσο και στη Ρώμη, το ιδεώδες της αυτάρκειας παρεχώρησε τη θέση του πολύ νωρίς σ' ένα σύστημα οργανωμένων ανταλλαγών. Όμως η αρχαϊκή νοοτροπία επεβίωσε ακόμη και εξηγεί όχι μόνο την περιφρόνηση προς τον τεχνίτη που κοπιάζει στο βάθος του σιδηρουργείου ή στο εργοτάξιο, κάτω από τον καυτό ήλιο αλλά, πράγμα που εκπλήσσει ακόμη περισσότερο, και την υποτίμηση που δύσκολα κρύβεται για τον έμπορο ή για τον πλούσιο επιχειρηματία, που ζει από την εργασία των δούλων του». (σελ.53)

«...η ύπαρξη της δουλείας δεν εξηγεί από μόνη της την περιφρόνηση με την οποία περιβλήθηκε η χειρωνακτική εργασία αλλά ούτε και ερμηνεύει τη στασιμότητα των τεχνικών μεθόδων. Εκείνο που συνέβη στην πραγματικότητα είναι ανάλογο με αυτό που είχε συμβεί με τη δομή της πόλης: όπως εκείνη είχε επιβιώσει ως πολιτικό πλαίσιο, ακόμη κι όταν είχε χάσει κάθε πραγματικό νόημα μέσα στα αχανή ελληνιστικά βασίλεια και τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, έτσι και η αρχαϊκή νοοτροπία, για την οποία η προσπάθεια δεν είχε αξία παρά μόνο στα πλαίσια της αθλητικής άμιλλας ή του πολέμου, επεβίωσε αιώνες μετά την εξαφάνιση της κοινωνίας που την είχε δημιουρ-

γήσει. Η παραγωγική εργασία ως παιδευτική διαδικασία που απολήγει στην ηθική τελείωση του ανθρώπου παραμένει κάτι το αδιανόητο για το αρχαίο πνεύμα. Οι φτωχοί εργάζονται από ανάγκη, ενώ οι πλούσιοι αφήνουν άλλους να εργαστούν για να τους συντηρήσουν και να τους προσφέρουν τη χλιδή, την οποία εκτιμούν ιδιαίτερα, και την ισχύ που φιλοδοξούν να αποκτήσουν. Όσο για το Χριστιανισμό, όσο συνετέλεσε στην υποχώρηση της δουλοκτησίας άλλο τόσο βοήθησε στην ανάκτηση του γοήτρου της εργασίας. Οι Πατέρες της εκκλησίας δεν είχαν διαφορετική αντίληψη από τους σύγχρονους του Αριστοτέλη ή του Πλάτωνα, και η εργασία παρέμενε γι' αυτούς κατάρα. Όταν ο αρχαίος κόσμος πλησιάζει στο τέλος του, η θέση των εργατών όχι μόνον δεν καλυτερεύει αλλά, αντίθετα, τείνει να επιδεινωθεί ακόμη περισσότερο. Ούτε και η φεουδαρχική κοινωνία δεν θα δώσει αξία στην εργασία. Όπως παραδόξως, ο καπιταλισμός, ήδη από τη στιγμή που γεννιέται, ενισχύοντας την αλλοτρίωση του εργαζομένου, θα δώσει στην εργασία την πραγματική της αξία, θα τη μεταβάλει σε δραστηριότητα που παράγει κέρδος». (σελ.137-138)

Εικόνα 1: Εργασία σε μεταλλείο – Παράσταση πάνω σε κεραμικό πλακίδιο, Κορινθιακό 575/550 π.Χ.

Εικόνα 2: Τροχός για την ανύψωση βαρών μέσω γερανού. Η τροχός κινείται με τη δύναμη του δούλου που εργάζεται στο εσωτερικό του – Ανάγλυφο αυτοκρατορικής εποχής από το αμφιθέατρο της αρχαίας Καπίης (Carua), Museo Campano, Carua, Ιταλία

Αλληλογραφία

Σχετικά με την επιστολή του κου Κ. Καραμπακάκη Ιωάννη (τ. 21), που αφορά στη χρήση του όρου «απουσιασμός» στο άρθρο «Ο απουσιασμός των εργαζομένων για λόγους υγείας» (τ. 20).

Καταρχάς, είναι γεγονός ότι υπάρχει προβληματισμός και διαφοροποιήσεις στην ελληνική αλλά και στη διεθνή βιβλιογραφία, σε ότι αφορά στη χρήση του όρου που περιγράφει την απουσία των εργαζομένων από την εργασία για λόγους υγείας. Η αποδοχή ενός κοινού όρου και γενικότερα ενός κοινού μοντέλου παρακολούθησης και ανάλυσης της θεματολογίας είναι ακόμη ζητούμενο.

Στο συγκεκριμένο άρθρο άλλωστε, επισημαίνεται ότι:

«η παρακολούθηση και ανάλυση του απουσιασμού παρουσιάζει μεγάλη διαφοροποίηση με αποτέλεσμα η σύγκριση των στοιχείων ανάμεσα στις επιχειρήσεις ή τις χώρες να είναι από ανακριβής έως αδύνατη». Σε ξενόγλωσσα άρθρα χρησιμοποιούνται διάφοροι όροι για το ίδιο θέμα, όπως: “absenteeism” (BMJ 2003,) “sickness absence” (J. Occup. Health, 2003), “absence” (Institute for employment studies, Report 228, 1994), “sickness

absenteeism” (International Journal of Occupational and Environmental Medicine 1996). Αποτελεί παράλειψη της αρθρογράφου η μη αναφορά στο γεγονός ότι η διαφοροποίηση που επισημάνθηκε, αφορά και στην ορολογία του υπό συζήτηση θέματος.

Σε ότι αφορά στο περιεχόμενο του όρου “absenteeism”, στο άρθρο υιοθετήθηκε ο ορισμός «*προσωρινή ή μόνιμη ανικανότητα προς εργασία ως αποτέλεσμα ασθένειας ή αναπηρίας*», που δίνεται στην Ευρωπαϊκή μελέτη «Preventing absenteeism at the workplace» (European foundation of living and working conditions, Dublin, 1997).

Σχετικά με την ελληνική μεταφορά του όρου, στην αντίστοιχη βιβλιογραφία οι αρθρογράφοι χρησιμοποιούν

διάφορους όρους όπως «απουσιασμός», «απουσία λόγω ασθένειας» κ.α. Στο συγκεκριμένο άρθρο υιοθετήθηκε ο όρος που χρησιμοποιείται από τον Ιατρό Εργασίας κ. Ε. Ζημάλη στο βιβλίο του «Ιατρική της Εργασίας και του Περιβάλλοντος» (Εκδόσεις Α.Ε. Τιμέντων ΤΙΤΑΝ, Αθήνα, 2002) και στην έκδοση του ΕΛΙΝΥΑΕ «Αγγλοελληνικό - Ελληνοαγγλικό Λεξιλόγιο Όρων Βιομηχανικής Υγιεινής & Ασφάλειας» (Α. Δαΐκου, Σ. Δοντάς, Αθήνα, 2003).
Ευχαριστώ πολύ.

Κατερίνα Μιχαλιού
Νοσηλεύτρια Επαγγελματικής Υγείας
Msc στη Δημόσια Υγεία

Επικαιρότητα

Οι μαθητές για την προστασία της υγείας στην εργασία

Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας του 2004 για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, με πρωτοβουλία του **Δρος Θεόδωρου Μπάζα**, εμπειρογνώμονα ιατρικής της εργασίας της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, ο δήμος Ψυχικού διοργάνωσε διαγωνισμό για τη συγγραφή της καλύτερης έκθεσης ιδεών με θέμα την «Προστασία της υγείας στην εργασία». Η εκδήλωση της βράβευσης έγινε στο Πολιτιστικό Κέντρο Μπενεττάτου του δήμου, στις 18 Νοεμβρίου 2004.

Στο διαγωνισμό έλαβαν μέρος μαθητές από επτά λύκεια του δήμου. Βραβεύτηκαν οι εξής μαθητές:

- 1) Ελένη Γιάνπαπα, Λύκειο Σχολής Μωραΐτη, Α' βραβείο
- 2) Μαριάννα Ράντου, Λύκειο Σχολής Μωραΐτη, Β' βραβείο
- 3) Αλέξανδρος Ιωαννίδης, Βαρβάκειο Λύκειο, Β' βραβείο
- 4) Αντωνία Μουστάκα, Αρσάκειο Λύκειο, Γ' βραβείο

- 5) Δημήτριος Παρασκευάς, Βαρβάκειο Λύκειο, Γ' βραβείο
- 6) Δήμητρα Αλεξίου, Αρσάκειο Λύκειο, Γ' βραβείο
- 7) Ευθυμία Παπαγιαννοπούλου, Δημόσιο Λύκειο Ψυχικού, Α' έπαινος
- 8) Αθηνά Ψαράκη, Αρσάκειο Λύκειο, Β' έπαινος
- 9) Ευάγγελος Σακελλαρίδης, Αρσάκειο Λύκειο, Γ' έπαινος
- 10) Ιάσων Αμωράτης, Λύκειο Κολλεγίου Ψυχικού, Δ' έπαινος.

Την εκδήλωση χαιρέτησε με επιστολή του ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, **κος Νικήτας Κακλαμάνης** ενώ χαιρετισμούς απηύθησαν και οι **κ.κ. Γεώργιος Μαρκοπουλιώτης**, Διευθυντής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα και **Αλέξανδρος Κρητικός**, πρώην πρόεδρος του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. (1993-1997). Μίλησαν ο Δήμαρχος Ψυχικού **κος Κρίτος Νεόφυτος** και ο **κος Θεόδωρος Μπάζας**.

4η Ημερίδα Ιατρικής της Εργασίας στο 401 ΓΣΝΑ

Την Παρασκευή, 27 Μαΐου 2005, πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του 401 ΓΣΝΑ, η 4η Ημερίδα Ιατρικής της Εργασίας με θέμα: «**Γνώση, Πρόληψη, Προφύλαξη, Δράση**».

Η ημερίδα διοργανώθηκε από τη Δ/ση Υγειονομικού του Γενικού Επιτελείου Στρατού και στέφθηκε από μεγάλη επιτυχία.

Η κήρυξη των εργασιών της ημερίδας έγινε από τον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας **κ. Β. Μιχαλολιάκο**.

Παρεβρέθησαν επίσης ο **Υποστράτηγος Ν. Καλογερόπουλος** Δ/ντης ΓΕΣ/ΔΥΓ, ο Δ/ντης και η Διοίκηση του 401 ΓΣΝΑ.

Στην ημερίδα αναπτύχθηκαν τα παρακάτω θέματα:

- «Αντίληψη του κινδύνου στους χώρους εργασίας», **κ. Β. Μακρόπουλος**, πρόεδρος Δ.Σ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε
- «Προετοιμασία και εμβολιασμοί των συμμετεχόντων σε αποστολές του εξωτερικού», **Σχης (ΥΙ) Γ.**

Γιαννακός, Δ/ντης Παθολογικής Κλινικής 417 ΝΙΜΤΣ

- «Ψυχολογικές επιπτώσεις των στελεχών και των οικογενειών τους από τη συμμετοχή τους σε ειρηνευτικές αποστολές», ψυχίατρος **Ανχης (ΥΙ) Λαζαρίδης**
- «Εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου», **κ. Σ. Δρίβας**, Ειδικός Ιατρός Εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε
- «Τα πρώτα βήματα του ιατρού εργασίας στον επαγγελματικό χώρο», **κα Ε. Πανταζή**, ειδικευμένη Ιατρός Εργασίας – Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου Ιατρών Εργασίας
- «Ατμοσφαιρική ρύπανση και επιπτώσεις στην υγεία», **Λγος (ΥΙ) Δ. Λουλουδής**, Επιμελητής ΩΡΛ Κλινικής του 401 ΓΣΝΑ
- «Μέτρα προφύλαξης λοιμωδών νόσων σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό», **Υπλγός (ΥΝ) Μ.**

Αγγελοσοπούλου

Κοινό συμπέρασμα των παρευρισκομένων ήταν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον των Ενόπλων Δυνάμεων και κυρίως του Στρατού Ξηράς, για θέματα που αφορούν την ιατρική

της εργασίας.

Στην ημερίδα μοιράστηκαν οι εισηγήσεις και έντυπα του ΕΛΙΝΥΑΕ.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΤΩΝ – ΤΕΧΝΙΤΩΝ & ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ Γ.Σ.Ε.Ε.

Αριθ. Πρωτ. 838

Αθήνα 10-5-05

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ 19-20/4/2005

Η Ομοσπονδία Εργατών Τεχνιτών και Υπαλλήλων Τσιμεντών Ελλάδος σε συνεργασία με το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.ΥΑ.Ε.), τους Εκπροσώπους Εταιριών Τιμέντου, την συμμετοχή των επιτροπών Υ.Α.Ε., τα Προεδρεία των Σωματείων Μελών μας, τους Γιατρούς Εργασίας και τους Τεχνικούς Ασφάλειας πραγματοποίησε διημερίδα στις 19-20/4/2005 στο ξενοδοχείο ΑΚΡΟΠΟΛ ΑΘΗΝΑ-Πειραιώς 1- με θέματα **Υγιεινή και Ασφάλεια – Εναλλακτικά καύσιμα – Πρόσθετα.**

Η Ομοσπονδία βάσει της απόφασης του 23ου Συνεδρίου ανέδειξε τα καυτά θέματα των πρόσθετων και εναλλακτικών καυσίμων καθώς και το θέμα του επαγγελματικού κινδύνου.

Οι εισηγήσεις της ομοσπονδίας πάνω στα θέματα άγγιξαν τα ερωτήματα και τους προβληματισμούς των εργαζομένων και ανέδειξαν τα σοβαρά προβλήματα που έχουμε στους εργασιακούς χώρους:

- Από την χρήση των νέων και παλαιών πρόσθετων υλικών
- Από τις θερμικές καταπονήσεις
- Από την χρήση εναλλακτικών καυσίμων
- Από τον θόρυβο κλπ.

Επισημάνθηκε η ελλιπής ενημέρωση και πληροφόρηση των εργαζομένων.

Αναφερθήκαμε στην υστέρηση των εταιριών σε ότι αφορά την εφαρμογή και τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας.

Τονίσαμε την ανάγκη για αλλαγή της μέχρι τώρα μεθοδολογίας και καταγραφής των βλαπτικών παραγόντων και κινδύνων με τρόπο επιστημονικό υπεύθυνο και συλλογικό.

Χρέος όλων μας είναι να καθοριστούν οι χώροι και τα σημεία υψηλού επαγγελματικού κινδύνου, και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας.

Κατάλληλοι τρόποι σωστής διαχείρισης όλων των υλικών της παραγωγικής διαδικασίας.

Έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση και λήψη μέτρων για όλους τους βλαπτικούς παράγοντες που **επιδρούν προ-**

σθετικά στην υγεία των εργαζομένων με τρόπο επιστημονικό υπεύθυνο και μη αμφισβητήσιμο.

Έγιναν εισηγήσεις του ΕΛ.ΙΝ.ΥΑ.Ε. και των εκπροσώπων των εταιριών. Αναπτύχθηκαν προβληματισμοί, απαντήθηκαν ερωτήματα έγινε ουσιαστικός διάλογος από όλους τους παρευρισκόμενους.

Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την πεποίθησή τους για την αναγκαιότητα της συνεργασίας με σκοπό την προώθηση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος προ όφελος των εργαζομένων των εταιριών τιμέντου στα πλαίσια της αειφόρου και βιώσιμης ανάπτυξης.

Η υλικοτεχνική υποδομή, η τεχνογνωσία οι επενδύσεις, ο τρόπος λειτουργίας και η διεθνής εμπειρία μπορούν **να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις** και στην Ελληνική Τσιμεντοβιομηχανία ώστε να γίνει ένας από τους φορείς για την χρήση εναλλακτικών καυσίμων. Με τρόπο που να συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος προάγοντας την ανταγωνιστικότητα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο κοινός σχεδιασμός ώστε να είναι πέρα από κάθε αμφισβήτηση η προστασία της υγείας – ασφάλειας των εργαζομένων και η προστασία του περιβάλλοντος, με την συμμετοχή των θεσμικών εκπροσώπων των εργαζομένων.

Η διημερίδα ήταν για εμάς η αρχή μιας διαδικασίας που στο μέλλον πιστεύουμε θα φανεί χρήσιμη για τους εργαζόμενους και τις εταιρείες.

Κλείνοντας θέλουμε να τονίσουμε ιδιαίτερα στα Σωματεία και στις επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας τις σημαντικές και μεγάλες ευθύνες που έχουν να εφαρμόσουν τους κανόνες που αφορούν την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων στο χώρο εργασίας.

Η επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Ομοσπονδίας είναι στη διάθεση όλων σας.

Για την Διοίκηση
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Θ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜ. ΑΡΑΠΑΚΟΣ

Νομοθετικές Εξελίξεις

Επιμέλεια: Αφροδίτη Δαΐκου, Εύη Γεωργιάδου

• **Νόμος 3325/05, (ΦΕΚ 68/Α/11-3-05): Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών - βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις.**

Στις διατάξεις του παρόντος νόμου

Α. Υπάγονται οι εξής δραστηριότητες που ασκούνται στις εγκαταστάσεις:

- Βιομηχανία - Βιοτεχνία
- Επαγγελματικά Εργαστήρια
- Αποθήκες

δ. Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις και
ε. Κτιριακές Εγκαταστάσεις
όπως περιγράφονται στις διατάξεις του αρθ. 2 § 1

B. Δεν υπάγονται οι δραστηριότητες

α. Που ανήκουν ή την εκμετάλλευσή τους έχουν οι Ένοπλες Δυνάμεις, η Ελληνική Αστυνομία, το Πυροσβεστικό Σώμα και οι Οργανισμοί Διαχείρισης Λιμένων.

β. Τα πρατήρια υγρών και αερίων καυσίμων που προορίζονται για εφοδιασμό κάθε μεταφορικού μέσου.

γ. Τα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων, μηχανημάτων έργων, καθώς και αγροτικών μηχανημάτων.

δ. Οι αποθήκες καυσίμων κεντρικών θερμάνσεων

ε.. Οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης κτιρίων.

στ. Οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν, αποκλειστικώς, θέατρα, κινηματογράφους, νοσοκομεία, ξενοδοχεία, κέντρα διασκέδασης και ψυχαγωγίας, εστιατόρια, πολυκαταστήματα, εφόσον είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στο χώρο των επιχειρήσεων αυτών και εξυπηρετούν τις λειτουργικές ανάγκες τους.

ζ. Οι κινητές ή σταθερές μονάδες που εξυπηρετούν συγκεκριμένο κατασκευαστικό δημόσιο ή ιδιωτικό έργο και βρίσκονται στον τόπο εκτέλεσης του έργου για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το έτος.

η. Οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής που υπάγονται στις διατάξεις του ν. 1559/85 (135/A), όπως αυτές έχουν αντικατασταθεί από τις διατάξεις του ν. 2244/94 (168 /A).

θ. Οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις για την εξόρυξη, επεξεργασία μεταλλευτικών και λατομικών προϊόντων, όταν η επεξεργασία γίνεται εντός του μεταλλευτικού ή λατομικού χώρου και η άδεια λειτουργίας χορηγείται σύμφωνα με το ν. 210/73 (277/A) και το ν. 2115/ 93 (15/A).

ι. Παρασκευαστήρια καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, τα οποία αδειοδοτούνται σύμφωνα με το άρθρο 39 της Υγειονομικής Διάταξης Αιβ 8577/83 (526/B) και των οποίων τα παραγόμενα προϊόντα διατίθενται από τα καταστήματα αυτά μέσω λιανικής πώλησης.

ια. Οι εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών χαμηλής όχλησης, όπως περιγράφονται στη Στατιστική Ταξινόμηση Κλαδικών Οικονομικών Δραστηριοτήτων (Σ.ΤΑ.Κ.Ο.Δ.) 2003, όπως εκάστοτε ισχύει και διαθέτουν μηχανολογικό εξοπλισμό του οποίου η κινητήρια ισχύς δεν υπερβαίνει τα 4 KW ή η θερμική ισχύς τα 8 KW.

Ο ν. 3325/05 έχει 5 κεφάλαια και 40 άρθρα τα οποία κατανέμονται ως εξής:

• Πρώτο Μέρος: Γενικές Διατάξεις

Εγκατάσταση & λειτουργία βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων, επαγγελματικών εργαστηρίων, αποθηκών & μηχανολογικών εγκαταστάσεων

• Κοινή Υπουργική Απόφαση 618/43 (ΦΕΚ 52/Β/20-1-2005): «Προϋποθέσεις διάθεσης στην αγορά πυροσβεστήρων, διαδικασίες συντήρησης, επανελέγχου και αναγόμωσης».

Η απόφαση αυτή καθορίζει τις διαδικασίες και προϋποθέσεις έγκρισης, διάθεσης και ελέγχου στην ελληνική αγορά των πυροσβεστήρων, τις διαδικασίες συντήρησης, επανελέγχου και αναγόμωσης αυτών. Καταργούνται η απόφ. 1984/1988 του Ανωτάτου Χημικού Συμβουλίου και οι ακόλουθες αποφάσεις του Υπ. Βιομηχανίας:

Άρθρο 1 Σύσταση Υπηρεσιών

Άρθρο 2 Ορισμοί

Άρθρο 3 Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 4 Άδεια εγκατάστασης

Άρθρο 5 Απαλλαγή από άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας

Άρθρο 6 Προϋποθέσεις και κριτήρια για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης - μετεγκατάστασης δραστηριότητας

Άρθρο 7 Αλλαγή χρήσης γης

Άρθρο 8 Άδεια οικοδομής

Άρθρο 9 Παρεκκλίσεις για την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων

Άρθρο 10 Χορήγηση άδειας λειτουργίας δραστηριότητας

Άρθρο 11 Αλλαγή του φορέα δραστηριότητας

Άρθρο 12 Έλεγχοι

Άρθρο 13 Παράβολα

• Δεύτερο Μέρος: Ειδικές Διατάξεις

Βιώσιμη ανάπτυξη Αττικής

Άρθρο 14 Περιβαλλοντική αναβάθμιση εγκαταστάσεων

Άρθρο 15 Καθορισμός ζωνών περιβαλλοντικής αναβάθμισης

Άρθρο 16 Εκσυγχρονισμός

Άρθρο 17 Ίδρυση νέων δραστηριοτήτων

Άρθρο 18 Άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας

Άρθρο 19 Μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων

Άρθρο 20 Συγχώνευση εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων

Άρθρο 21 Διαχωρισμός εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων

Άρθρο 22 Εφαρμογή γενικών διατάξεων

• Τρίτο Μέρος: Διατάξεις γενικής εφαρμογής

Άρθρο 24 Διοικητικές κυρώσεις

Άρθρο 25 Διοικητικές προσφυγές

Άρθρο 26 Επιτροπή εξέτασης ενδικοφανών προσφυγών

Άρθρο 27 Εξαιρέσεις

Άρθρο 29 Μεταβίβαση αρμοδιότητας

• Τέταρτο Μέρος: Άλλες Διατάξεις

Άρθρο 30 Τροποποιήσεις του Ν. 2545/1997

Άρθρο 31 Πολεοδομικές διατάξεις

Άρθρο 32 Σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

• Πέμπτο Μέρος: Τελικές & μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 38 Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 39 Καταργούμενες διατάξεις

Άρθρο 40 Έναρξη ισχύος

22745/314/1971, 14602/284/1972, 14603/285/1972, 25007/517/1972, 41150/1972, 41151/1972, 41152/1972, 13854/1972. Επιτρέπεται ωστόσο, για ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής να διατίθενται στην αγορά πυροσβεστήρες οι οποίοι ικανοποιούν τις απαιτήσεις κατασκευής που ισχύουν κατά τη δημοσίευσή της.

Στην απόφαση αναφέρονται οι σχετικοί κανονισμοί και τα πρότυπα με βάση τα οποία πρέπει να κατασκευάζονται οι πυροσβεστήρες, την απαραίτητη σήμανση που πρέπει να διαθέτουν και τη διαδικασία πιστοποίησής τους από αναγνωρισμένους φορείς που έχουν εγκριθεί από το Υπ.Ανάπτυξης. Οι πυροσβεστήρες θα πρέπει να ελέγχονται τακτικά από τον ιδιοκτήτη όσον αφορά στο σημείο τοποθέτησής τους, την καλή κατάσταση των οδηγίων λειτουργίας τους κ.λπ. Επίσης ο ιδιοκτήτης θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι πυροσβεστήρες ελέγχονται και συντηρούνται κατάλληλα από αναγνωρισμένη εταιρεία (που έχει εγκριθεί από ένα διαπιστευμένο φορέα), σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί και να φροντίζει να αναγομωθούν ή να αντικατασταθούν οι πυροσβεστήρες οι οποίοι έχουν ολικώς ή μερικώς εκκενωθεί για κάποιο λόγο, ή ο έλεγχός τους έχει υποδείξει ότι είναι απαραίτητη η αναγόμωση.

Στα παρατήματα IV, V, VI της απόφασης περιγράφο-

νται οι διαδικασίες συντήρησης, περαιτέρω συντήρησης και διεξοδικού ελέγχου, αντίστοιχα.

Μέγιστα διαστήματα συντήρησης & μέγιστη λειτουργική ζωή πυροσβεστήρων (παραρτ. III)				
Τύπος πυροσβεστήρα	Συντήρηση (παραρτ. IV) ⁽⁴⁾	Περαιτέρω συντήρηση και ανανέωση γόμωσης (παραρτ. V) ⁽¹⁾	Εργαστηριακός έλεγχος ⁽²⁾ και ανανέωση γόμωσης (παραρτ. VI) ⁽¹⁾	Λειτουργική ζωή πυροσβεστήρα
Αφρός, νερό και ουσία βασισμένη σε νερό	1 έτος	4 και 12 έτη	8 και 16 έτη	20 έτη
Σκόνη	1 έτος	4 και 12 έτη	8 και 16 έτη	20 έτη
Σκόνη - σφραγισμένη πίεση ⁽³⁾	1 έτος	15 έτη	10 έτη	20 έτη
Halon	1 έτος	--	10 έτη	20 έτη
CO ₂	1 έτος	--	10 έτη	Σύμφωνα με εθνική οδηγία ή οδηγία της Eur.Κοινότητας

(1) Εάν τα αποτελέσματα της συντήρησης που διεξάγεται από το αρμόδιο άτομο ή το κέντρο ελέγχου σύμφωνα με τις οδηγίες των κατασκευαστών, επιτρέπουν την περαιτέρω χρήση του κατασβεστικού υλικού, αυτό είναι αποδεκτό.

(2) Η αντικατάσταση των τμημάτων δεν επηρεάζει τα διαστήματα αυτά. Εάν για παράδειγμα ο ελαστικός σωλήνας ενός φορητού πυροσβεστήρα αντικατασταθεί μετά από 6 χρόνια λειτουργίας του πυροσβεστήρα από την ημέρα εγκατάστασής του, ο εργαστηριακός έλεγχος από το κέντρο ελέγχου θα πραγματοποιηθεί μετά από 4 επιπλέον χρόνια.

(3) Οι πυροσβεστήρες με σφραγισμένη σκόνη θα επιστρέφονται στον κατασκευαστή ώστε να αναγομωθούν.

(4) Διαστήματα μεγαλύτερα του ενός έτους αλλά όχι μεγαλύτερα από 2 έτη, είναι επιτρεπτά σε πολύ ιδιαίτερες περιπτώσεις, μετά από συμφωνία με την αρμόδια Υπηρεσία του Υπ. Ανάπτυξης.

Ο ιδιοκτήτης θα εξασφαλίσει ότι οι πυροσβεστήρες και τα φιαλίδια προωθητικού αερίου ελέγχονται και συντηρούνται κατάλληλα, όπως συνιστάται στο παραρτ. IV. Αυτές οι διαδικασίες θα διεξαχθούν από το αρμόδιο άτομο.

Συνέδρια - Ημερίδες - Εκθέσεις

Επιμέλεια: Κωνσταντίνα Καψάλη

1. 9-10 June 2005, Brussels
Opportunities and challenges for the OSH practitioner in Europe
Note: Organized by the European Network of Safety and Health Practitioner Organisations (ENSHPO)
Information: Laurence Dufour
Phone: (+44) 116 257 3183
Fax: (+44) 116 257 3101
E-mail: secretariat@enshpo.org
Internet:
www.enshpo.org/p/4B008BED23AA3A9FC1256F5700536D7C

2. 12-16 June 2005, Loen
Airmon 2005 – The fifth International Symposium on Modern Principles of Air Monitoring
Note: Organized by the National Institute of Occupational Health of Norway, the National Institute for working life of Sweden, National Institute for Occupational Safety and Health of the United States.
Information: Yngvar Thomassen, National Institute of Occupational Health, P.O Box 8149 Dept. 0033 Oslo, Norway
Phone: (+47) 23 19 53 20
Fax: (+47) 23 19 52 06
E-mail: yngvar.thomassen@stami.no

3. 10-14 July 2005, Glasgow
7th World Congress of Chemical Engineering
Note: Organized by the Institution of Chemical Engineers
Information: Congress Secretariat, Concorde Services Ltd, 42 Canham Road, London, W3 7SR, United Kingdom
Phone: (+44)20 8743 3106,
Fax: (+44)20 8743 1010

E-mail:
info@chemengcongress2005.com
Internet:
www.chemengcongress2005.com/
4. 23-26 August 2005, Okayama
The second International Conference on psychosocial factors at work
Note: Organized by the International Commission on Occupational Health (ICOH)
Theme: East Meets West-job stress prevention in a global perspective
Information: The second ICOH International Congress on psychosocial factors at work, c/o Okayama University Graduat and Dentistry, 2-5-1 Shikatacho, Okayama 700-8558, Japan.
Phone: (+81) 86 235 7173

Fax: (+81) 86 235 7178
E-mail: esc@md.okayama-u.ac.jp
Internet: www.convention-j.com/icoh02/second_announcement.pdf
[/ www.wops2005.jp](http://www.wops2005.jp)

5. 18-22 September 2005, Orlando, Florida
17th World Congress on Safety and Health at work
Note: Organized by the International Social Security Association (ISSA), the International Labour Organization (ILO), National Safety Council.
Theme: Prevention in a globalized world – Success through partnerships
Information: Congress Secretariat, National Safety Council, 1121 Spring Lake Drive, Itasca, IL 60143, USA
Phone: (+1) 800 621 7619/630 775 2056
E-mail: customerservice@nsc.org
Internet: www.safety2005.org
6. 19-23 September 2005, Pílanesberg National Park, North West Province
IOHA 2005-6th International Scientific Conference
Theme: Promoting Occupational Hygiene in Africa and globally
Note: Organized by the International Occupational Hygiene Association

(IOHA)

Information: Sue Moseley, IOHA 2005
-c/o MVS, PO Box 93480, Yeoville 2143,
South Africa

Phone and Fax: (+27) 11 487 1073

E-mail: ioha2005@asosh.org

Scientific Programme: David W. Stanton

Phone: (+27) 11 498 7374,

Fax: (+27) 11 498 7320

E-mail: davidws@asosh.org

Internet: www.saioh.org/ioha2005/

**7. 3-4 October 2005, Amsterdam, Hotel Okura, Netherlands
The First European Congress - Hearing@Work**

The focus will be on the health, social and financial risks of excessive noise at work and the corresponding 'Good Preventive Practices'. The subject and timing of Hearing@Work is fully in line with the priority set out by the 'European Agency for Health and Safety at Work', culminating in the European Week for Safety and Health at Work, 24-28 October 2005. **Topics:**

- Incidence of Noise Induced Hearing Loss in Europe and claims for compensation
- Status and shortcomings of actual noise standards
- Effects of Intense Acoustic Stimulation on the non-linear properties of Mammalian Hair Cells and the auditory system
- Effects of Noise Induced Hearing Loss on Auditory Performance

• Exploring Cochlear Status with Oto Acoustic Emissions: New Clinical Applications

• Effects of Acoustic Overstimulation on Distortion-Product and Transient-Evoked Oto Acoustic Emissions

• Oto Acoustic Emissions in Noise induced Hearing Loss: Beyond the Pure-tone audiogram?

• Noise Induced Hearing Loss: A pharmacological prophylaxis

• Verification of the "Real World Performance" of hearing protectors

• A practical guide to effective Hearing Conservation Programs in the workplace

• Health, social and financial risks of excessive noise at work (music industry, mining business, chemical industry, army, transportation, etc...)

Information Scientific committee:

Hearing Academy Secretariat
Wandeldreef 204527 BX Aardenburg ,
The Netherlands

Phone: + 31 (0)6 53611486

Fax: +31 (0)115 688801

Email: info@hearingacademy.com,

Internet: www.hearingacademy.com

27 Μαΐου 2005, Αμφιθέατρο 401 ΓΣΝΑ,

8. Αθήνα

4η Ημερίδα Ιατρικής Εργασίας

«Γνώση, Πρόληψη, Προφύλαξη,

Δράση»

Διοργάνωση: Γενικό Επιτελείο Στρατού, Διεύθυνση Υγειονομικού

9. 1η Ιουνίου 2005, Αμφιθέατρο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Αθήνα

«Επιδράσεις της Ηλεκτρομαγνητικής Ακτινοβολίας στην Υγεία: Μύθοι και Πραγματικότητα»

Διοργάνωση: Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Πληροφορίες: Εργαστήριο Ιατρικής Φυσικής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Τηλ.: 210 7462368 - 7462370,

Φαξ: 210 7462369

e-mail: medphys@med.uoa.gr

10. 28-30 Ιουνίου 2005, Κύπρος

“Eco-forum” 1ο Διεθνές Συνέδριο για τη διαχείριση, την πολιτική και την τεχνολογία περιβάλλοντος

Διοργάνωση: Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος Κύπρου

Επικοινωνία: Μαρία Γούση

Τηλ.: 210 6627981

Φαξ: 210 6624282

E-mail: ecop@otenet.gr

11. 10-11 Οκτωβρίου 2005, Πάτρα

3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οδικής Ασφάλειας

Διοργάνωση: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σύλλογος Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων, ΤΕΕ

Επικοινωνία: Σπουδαστήριο Τεχνικής Μεταφορών & Κυκλοφορίας, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Τηλ: 2610 997572

Φαξ: 2610 997647

Internet: <http://www.spoudmet.civil.upatras.gr/Conference2005/Conference.html>

Βιβλιοπαρουσίαση

Οδηγός - Τι είναι και πώς λειτουργεί η επιθεώρηση εργασίας

Συγγραφείς: Συλλογικό έργο που διαμορφώθηκε από το Σύλλογο Τεχνικών & Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας – Υπαλλήλων Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας σε συνεργασία με την ΕΥΑΕ της ΓΣΕΕ

Επιμέλεια: Ανδρέας Κολλάς, Γραμματέας ΕΥΑΕ, ΓΣΕΕ

Παναγιώτης Πλιάκας, Τεχνικός Επιθεωρητής Εργασίας

Ιάκωβος Ρήγος, Τεχνικός Επιθεωρητής Εργασίας

Εριφύλλη Μπόση, Κοινωνική Επιθεωρήτρια Εργασίας

Εκδότης: Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ)

Σελίδες: 58

Έκδοση: 2005

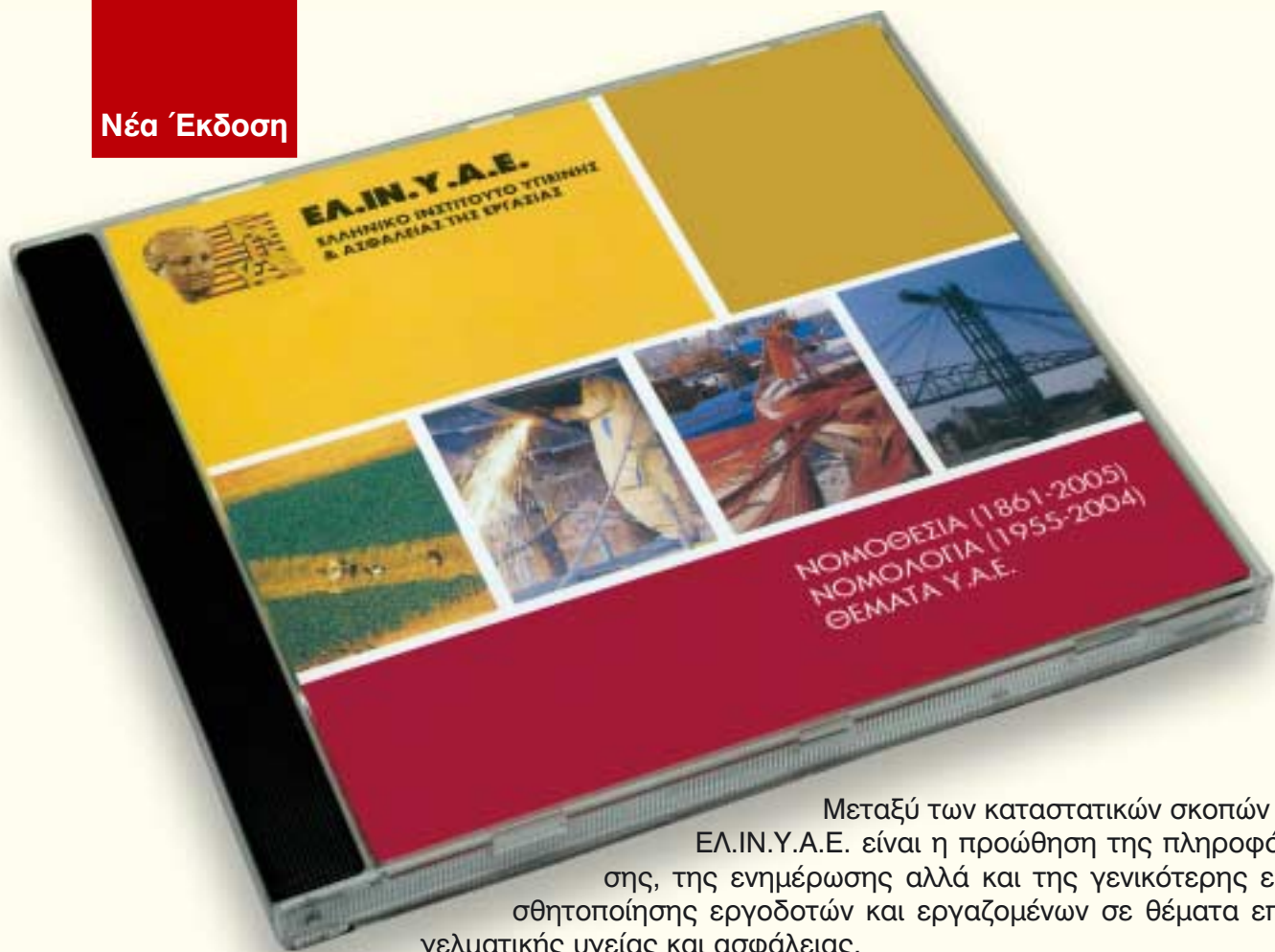
Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.) είναι ο φορέας που έχει την αρμοδιότητα ελέγχου σε κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο εργασίας ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας. Παράλληλα είναι επιφορτισμένο και με την παροχή πληροφοριών και τεχνικών συμβουλών προς τους εργοδότες και τους εργα-

Επιμέλεια: Σπύρος Δοντάς

ζόμενους με σκοπό την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Προϊστάμενος του Σ.Ε.Π.Ε. είναι Ειδικός Γραμματέας, ο οποίος υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Το βιβλίο είναι μια έκδοση της ΓΣΕΕ που στόχο έχει να παρουσιάσει με συνοπτικό τρόπο ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων του Σώματος. Οι δραστηριότητες είναι κατά βάση δύο ειδών: είτε έλεγχος των συνθηκών εργασίας είτε των όρων αμοιβής της. Η Τεχνική και Υγειονομική Επιθεώρηση με τα Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.) ασχολούνται με το πρώτο θέμα, ενώ η Κοινωνική Επιθεώρηση με το δεύτερο. Οι έννοιες του κινδύνου, των εργατικών ατυχημάτων, των επαγγελματικών ασθενειών, του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, των επιτροπών υγιεινής και ασφαλείας της εργασίας (ΕΥΑΕ), τα θέματα των ευθυνών των εργοδοτών, των αποδοχών, των επιδομάτων, των υπερωριών, των αδειών, των ασθενειών, των αποζημιώσεων και πολλά άλλα αναλύονται επαρκώς στις σελίδες του βιβλίου. Πίνακες των σχετικών νομοθετημάτων διευκολύνουν την έρευνα στις πηγές. Μια εύχρηστη έκδοση για όλους τους εργαζόμενους.

Νέα Έκδοση

Μεταξύ των καταστατικών σκοπών του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είναι η προώθηση της πληροφόρησης, της ενημέρωσης αλλά και της γενικότερης ευαισθητοποίησης εργοδοτών και εργαζομένων σε θέματα επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας.

Σήμερα στη χώρα μας το ενδιαφέρον για τα θέματα αυτά αυξάνεται συνεχώς, όχι μόνον από τους επαγγελματίες του χώρου, αλλά και από άλλους, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. με γνώμονα την ως άνω παραδοχή δημιούργησε το παρόν CD, το οποίο εκτός από τη νομοθεσία και τη νομολογία περιλαμβάνει και μια σειρά επιλεγμένων θεμάτων επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας, υπό τη μορφή εισηγήσεων, τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τους ενδιαφερόμενους και για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Πιστεύουμε ότι η δημιουργία του προσφέρει στους χρήστες ολοκληρωμένες υπηρεσίες πληροφόρησης, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στην προαγωγή των αρχών της πρόληψης μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και στην ανάπτυξη μιας σύγχρονης κοινωνικής αντίληψης που πρέπει να έχει ως σημείο αναφοράς τον ίδιο τον άνθρωπο.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Βασίλης Μακρόπουλος
Καθηγητής Επαγγελματικής
και Βιομηχανικής Υγιεινής (Ε.Σ.Δ.Υ.)

Ο Γενικός Διευθυντής

Μηνάς Αναλυτής
Οικονομολόγος Ph.D

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΛΙΟΣΙΩΝ 143 ΚΑΙ ΘΕΙΡΣΙΟΥ 6, 104 45 ΑΘΗΝΑ

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ, ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1564/2000 ΚΕΜΠΑ, ΚΩΔ: 5623